

Projekt

z dnia 16 września 2025 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BOGUCHWALE**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), z art. 3 pkt 3. i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198) oraz w związku z Uchwałą nr IX.99.2025 Rady Miejskiej w Boguchwale z dnia 30 stycznia 2025 r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji Rada Miejska w Boguchwale uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się aktualizację Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Boguchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BOGUCHWAŁA NA LATA 2022-2030

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	6
1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii	6
Podstawa prawna	6
Metodyka opracowania strategii	8
2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	10
3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy.....	15
4. Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych	23
Wnioski z badania mieszkańców	27
5. Analiza SWOT	29
II Założenia planistyczne	34
6. Wizja i misja rozwoju	34
7. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	38
8. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	43
9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	50
10. Schemat ilustrujący założenia planistyczne.....	59
11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	60
12. Rezultaty planowanych działań	70
III Wdrażanie	73
13. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	73
14. Finansowanie strategii.....	77
15. Ewaluacja ex-ante.....	80
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	83
Analiza danych zastanych	83
Gmina oczami mieszkańców	91
Załącznik nr 2 Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w gminie	101

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 to dokument koncentrujący się na prezentacji kluczowych uzgodnień i ustaleń tworzących ramy oraz scenariusz rozwojowy dla Gminy Boguchwała na najbliższe lata. Niniejsze opracowanie określa cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań, których realizacja przyczyni się do rozwoju całego obszaru. Kształt niniejszego dokumentu wynika z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności zapisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198). Strategia w 2025 r. została poddana aktualizacji, w wyniku zmieniających się dynamicznie uwarunkowań prawnych oraz zmian w przepisach oraz dostosowana do aktualnych wytycznych dotyczących jej obowiązkowych elementów. Nowe przepisy¹ wprowadzone w 2023 r. dotyczyły zmian w zakresie planowania strategicznego i planowania przestrzennego. Strategia rozwoju od 2026 r. będzie dokumentem obowiązkowym i będzie pełniła rolę dokumentu nadrzędnego określającego politykę przestrzenną gminy. Od stycznia 2026 r. rolę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przejmie strategia rozwoju gminy oraz nowy rodzaj dokumentu – mianowicie plan ogólny.

W powstawanie strategii zaangażowano przedstawicieli władz gminy, ekspertów oraz mieszkańców. Dzięki temu dokument jest wypracowany w formule partycypacyjno-eksperckiej – przeprowadzone badanie ankietowe oraz konsultacje stanowiły ważny punkt odniesienia przy opracowywaniu części planistycznej definiującej kluczowe problemy i proponowane rozwiązania.

Struktura dokumentu składa się z trzech istotnych elementów – części diagnostycznej, planistycznej i wdrożeniowej. Część diagnostyczna opracowana została na podstawie pozyskanych danych statystycznych m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy. Uzupełniona została wynikami badania ilościowego, które przeprowadzono z mieszkańcami. W części planistycznej znajdują się kluczowe cele, kierunki i plany na poziomie strategicznym i operacyjnym. Podstawą do identyfikacji problemów oraz zaproponowania rozwiązań były wnioski z diagnozy oraz badań ankietowych. Ostatnią część stanowi system wdrażania, który określa mechanizmy związane z realizacją strategii, takie jak monitoring i ewaluacja, uwzględnia również możliwość aktualizacji dokumentu, a także ramy i środki finansowania.

Zgodnie z przepisami, ustalenia zawarte w strategii rozwoju województwa w istotny sposób wpływają na zapisy zawarte w niniejszym dokumencie, który jest komplementarny z dokumentami szczebla

¹ 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688, z późn. zm.)

krajowego i regionalnego. Niezbędnym elementem jest nawiązanie do obszarów strategicznej interwencji zdefiniowanych w strategii rozwoju województwa, co pozwala w efektywny sposób realizować założenia rozwojowe.

Ustalenia przedstawione w niniejszym dokumencie wyznaczają politykę rozwoju gminy w wymiarach: gospodarczym, społecznym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Strategia Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 ma na celu koordynowanie i zarządzanie rozwojem w gminie – ułatwia zarządzanie oraz ułatwia pozyskiwanie środków na finansowanie poszczególnych projektów strategicznych.

I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

Podstawa prawna

Bazą do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030* jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
 - a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
 - b) system powiązań przyrodniczych,
 - c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
 - d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
 - a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
 - b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
 - c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
 - d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130),
 - e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
 - f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
 - g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
 - h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - i) zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,

- j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566), wraz z zakresem planowanych działań;
- 7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań;
- 8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych;
- 9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Przedmiotowy dokument Strategii wpisuje się w zapisy ustawy i zawiera wszystkie obligatoryjne elementy. Oprócz kwestii społecznych i gospodarczych, w strategii są przedstawione również komponenty przestrzenne, w postaci modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Boguchwała. Dodatkowo z uwagi na zmieniające się uwarunkowania (m.in. postępujący kryzys klimatyczny) istotne znaczenie w strategii odgrywają również kwestie związane z wymiarem klimatyczno-środowiskowym. Wśród wymogów związanych z opracowaniem strategii wymienia się konieczność podjęcia działań konsultacyjnych z podmiotami wskazanymi w ustawie, tym samym w szczególności z sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami oraz Zarządem Województwa Podkarpackiego, w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (Art. 10f. ust. 2-3 ustawy o samorządzie gminnym). Z uwagi na przeprowadzoną w 2025 r. aktualizację strategii, dokument został poddany ponownym konsultacjom.

Analiza desk research

Pierwszym etapem pracy nad strategią była analiza danych wtórnych tzw. zastanych. Analizowano dostępne dokumenty diagnostyczne i planistyczne w wymiarze lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem raportu o stanie gminy, ale również ogólnodostępnych opracowań, ekspertyz, lokalnego programu rewitalizacji gminy Boguchwała oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy². Przeanalizowano również dostępne zbiory danych statystycznych, gromadzonych przez Bank Danych Lokalnych GUS, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, czy Powiatowy Urząd Pracy. Właściwa analiza desk research została przeprowadzona po dokładnym wyselekcjonowaniu wiarygodnych, rzetelnych i potrzebnych z punktu widzenia strategii danych i informacji. Tego typu analiza jest bazą do wypracowania wniosków na temat badanego obszaru. W wyniku aktualizacji w 2025 r. uaktualniono również część diagnostyczną o najnowsze dane statystyczne.

Badania ilościowe

Głos mieszkańców gminy jest niezwykle istotny w strategii rozwoju, gdyż jest to dokument silnie uspołeczniony. Aby poznać opinie mieszkańców dotyczące gminy Boguchwała, przeprowadzono badanie ilościowe.

Badania jakościowe

Badania jakościowe przeprowadza się w celu zebrania pogłębionych informacji na temat kondycji gminy oraz procesów zachodzących na jej obszarze. Na potrzeby niniejszej strategii przeprowadzone zostały warsztaty, które były moderowane przez ekspertów. Celem warsztatów było rozpoznanie potrzeb, oczekiwań, możliwości odnoszących się do rozwoju lokalnego, a także nadanie poszczególnym zakresom działań określonych priorytetów (hierarchia potrzeb i celów). Przeprowadzone badania terenowe wśród analizowanej społeczności polegały przede wszystkim na obserwacji i zbieraniu niezbędnych informacji dotyczących gminy Boguchwała i jej mieszkańców oraz interpretacji tychże danych.

Analiza SWOT

² Zapisy studium będą obowiązywać do dnia wejścia w życie planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku.

Analiza SWOT polega na integrowaniu informacji uzyskanych we wcześniejszych etapach analizy strategicznej. Polega na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji pozyskanych na potrzeby diagnozy oraz uzyskanych dzięki przeprowadzonym wcześniej badaniom. Zebrane informacje pozwoliły na zidentyfikowanie poszczególnych mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń. Analiza SWOT jest instrumentem wizualizacji strategii, traktowana jest jako punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju.

Opracowanie misji i wizji gminy

Wizja, to opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej, stanowiąca wyraz aspiracji społecznych. Natomiast misja przedstawia syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji. Stanowi uzasadnienie przyjęcia określonych celów strategicznych.

Sformułowanie celów

Wnioski z diagnozy oraz przedstawiony bilans strategiczny stanowią bazę do formułowania celów strategicznych oraz zaplanowanie kierunków działań. Przede wszystkim cele stanowią odpowiedź na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym, ale także szansę na lepsze wykorzystanie potencjałów i zasobów gminy. Cele strategiczne odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Boguchwała.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model ten jest ilustracją założeń strategii, przedstawiający długookresową wizję rozwoju gminy oraz kierunki rozwoju przestrzennego w danym horyzoncie czasowym. Prezentuje zmiany jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by można było osiągnąć pożądaną efekty. Model przedstawia kluczowe elementy, które wpływają na przestrzeń, a forma graficzna sprawia, że treści przedstawione w strategii są bardziej przystępne w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Opracowanie procesów mających na celu wdrażanie strategii określa system realizacji strategii, w którym wskazane są m.in. podmioty zaangażowane w realizację strategii, zasady współpracy lub wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. W części wdrożeniowej zawarte są również szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takich jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Oprócz tego, strategia musi określać ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.

2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Rozdział odnosi się do przepisu „Art. 10f. ust. 2. Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa” zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Niniejszy dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych. Poniżej wskazano najważniejsze dokumenty na różnych poziomach – krajowym, regionalnym i lokalnym, z którymi prezentowana strategia jest komplementarna. *Strategia Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030* jest spójna z kluczowymi dokumentami planistycznymi, wśród których można wskazać między innymi:

- Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR Została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej
- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategię rozwoju województwa – Podkarpackie 2030
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego
- Strategię ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Boguchwała na lata 2023-2030 z uwagi na to, jak ważną rolę pełni Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 oraz istotność jej zapisów w procesie opracowywania strategii rozwoju gminy, poniżej odniesiono się do jej zapisów, wskazując obszary tematyczne wraz z celami głównymi oraz priorytety dla każdego z obszarów. Ponadto, do zapisów Podkarpackie 2030 odniesiono się w rozdziale *OSI w strategii rozwoju województwa, a zakres planowanych działań gminy*, wskazując obszary strategicznej interwencji, w które wpisuje się gmina Boguchwała. Głównym celem jest „Odpowiedzialne i efektywne wykorzystanie zasobów endo- i egzogenicznych regionu, zapewniające trwałe, zrównoważony i terytorialnie równy rozwój gospodarczy oraz wysoką jakość życia mieszkańców województwa”.

Obszary tematyczne wraz z celami głównymi i priorytetami wskazane w strategii Podkarpackie 2030 przedstawiono poniżej.

1. Gospodarka i nauka – Wzmacnianie potencjału regionalnej gospodarki oraz zwiększanie udziału nauki i badań dla innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego województwa.

- 1.1. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę.
- 1.2. Inteligentne specjalizacje województwa.
- 1.3. Konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie.
- 1.4. Gospodarka cyrkularna (gospodarka obiegu zamkniętego).
2. Kapitał ludzki i społeczny – Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.
 - 2.1. Edukacja.
 - 2.2. Regionalna polityka zdrowotna.
 - 2.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe.
 - 2.4. Rynek pracy.
 - 2.5. Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny.
 - 2.6. Włączenie społeczne.
 - 2.7. Aktywny styl życia i sport.
3. Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska – Rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi oraz optymalizacja wykorzystania zasobów naturalnych i energii przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego.
 - 3.1. Bezpieczeństwo energetyczne i OZE.
 - 3.2. Rozwój infrastruktury transportowej oraz integracji międzygałęziowej transportu publicznego.
 - 3.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego.
 - 3.4. Rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w regionie.
 - 3.5. Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystyki.
 - 3.6. Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych.
 - 3.7. Zapobieganie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych.
 - 3.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.
4. Dostępność usług – Zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych i podniesienie standardu ich świadczenia dla poprawy jakości życia i wzmacniania procesów rozwojowych.
 - 4.1. Poprawa dostępności do usług publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.
 - 4.2. Planowanie przestrzenne wspierające aktywizację społeczności i aktywizacja obszarów zdegradowanych.
 - 4.3. Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
 - 4.4. Budowanie i rozwój partnerstwa dla rozwoju województwa.
 - 4.5. Współpraca ponadregionalna i międzynarodowa.

Strategia Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 realizuje przepisy z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087, 1089, 1473, z 2025 r. poz. 216) w szczególności art. 326, który wskazuje dokumenty, które powinno uwzględniać się w strategiach rozwoju gmin. Są to m.in. plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym czy plany przeciwdziałania skutkom suszy.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Gmina Boguchwała znajduje się na obszarze dorzecza Wisły, konkretniej w regionie wodnym Górnej-Wschodniej Wisły. W planie gospodarowania wodami, który jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej, ustalane są cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych. W sytuacji gdy jednolita część wód osiągnęła już pożądany stan, celem jest niepogorszenie tego stanu. W poniższej tabeli przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD) wraz z dedykowanymi im celami środowiskowymi, które zlokalizowane są na terenie gminy Boguchwała – informacje pochodzą z II aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły³.

³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300)

Tabela 1 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan ogólny	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
RW2000062265589	Lubcza	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód	zły	słaby potencjał ekologiczny	-
RW200008226579	Wiśłok od Stobnicy do stopnia Rzeszów	Średnia rzeka na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód	zły	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
RW200006226596	Przyrwa	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny	-
RW200011226739	Wiśłok od zb. Rzeszów do Starego Wiśłoka	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	zły	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry
RW200006218869	Bystrzyca	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	silnie zmieniona część wód	zły	słaby potencjał ekologiczny	-

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Tabela 2 Charakterystyka JCWPD zlokalizowanych na terenie gminy

Numer JCWPD	Ogólna ocena stanu	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Obszar wyznaczony na mocy art. 7 do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
GW2000152	dobry	dobry	dobry	tak	niezagrożona
GW2000153	dobry	dobry	dobry	tak	niezagrożona
GW2000134	dobry	dobry	dobry	tak	niezagrożona

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie Gminy Boguchwała występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych⁴.

Poniżej wskazano działania podstawowe zidentyfikowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, które zostały przypisane do JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Boguchwała.

Tabela 3 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Gminy Boguchwała

Kod JCWP/JCWPd	Działania podstawowe
RW2000062265589	Działania renaturyzacyjne
RW2000062265596	
RW200008226579	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Działania renaturyzacyjne
RW200011226739	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
RW200006218869	- Działania renaturyzacyjne - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
GW2000152	Brak działań
GW2000153	- Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - Opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
GW2000134	

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Nadrzędnym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te mają prowadzić m.in. do obniżenia strat powodziowych. W planie zarządzania ryzykiem powodziowym zidentyfikowano miejsca problemowe, dla których stwierdzono znaczące zagrożenie lub ryzyko powodziowe.

Wśród celów głównych PZRP wymienia się:

⁴ Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego
3. Poprawę systemu zarządzania ryzykiem powodziowym

Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w gminie stanowią załącznik nr 2.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Gmina Boguchwała znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy I – słabo zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy II – umiarkowanie zagrożone, a w przypadku zagrożenia suszą hydrogeologiczną do klasy II – umiarkowanie zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą teren gminy Boguchwała zakwalifikowany został jako umiarkowanie zagrożony.

Najważniejszymi celami dokumentu jest:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

3. OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. ust. 3. pkt. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Zgodnie z uchwałą nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r. przyjęto nową Strategię rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. W dokumencie wskazano OSI na poziomie krajowym, którymi są: Wschodnia Polska, obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Gmina Boguchwała wpisuje się w OSI Wschodnia Polska, z uwagi na położenie w województwie podkarpackim, które zaklasyfikowane zostało do tego rodzaju OSI. W dokumencie zdefiniowano następujące regionalne obszary strategicznej interwencji:

- 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego
- 7.2. Funkcje metropolitalne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego
- 7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju

7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

Gmina Boguchwała wpisuje się w trzy kategorie regionalnych OSI, wyszczególnionych w strategii rozwoju województwa podkarpackiego, które wskazano poniżej:

7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego

7.2. Funkcje metropolitalne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego

7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje na temat poszczególnych obszarów strategicznej interwencji, w które wpisuje się gmina Boguchwała.

Obszar strategicznej interwencji	Uzasadnienie wskazania obszaru interwencji	Kierunek interwencji
7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego	Gmina Boguchwała, będąca gminą miejsko-wiejską wchodzi w skład Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Podejmowane działania w zakresie rozwoju powiązań komunikacyjnych pozwolą na zwiększenie spójności terytorialnej wewnątrz obszaru oraz stworzenie odpowiednich warunków do wzrostu gospodarczego	7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie 7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu 7.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych
7.2. Funkcje metropolitalne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego	Rozwój powinien nastąpić w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i dotyczyć zmian w zakresie infrastruktury jak i ochronie środowiska naturalnego, przy jednoczesnej poprawie jakości życia mieszkańców.	7.2.1. Tworzenie korzystnych warunków do trwałego wzrostu gospodarczego w Rzeszowie i jego obszarze funkcjonalnym ROF 7.2.3. Zapewnienie dobrej jakości życia i realizacji funkcji publicznych w Rzeszowskim Obszarze Funkcjonalnym (ROF) 7.2.4. Rozwój powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego łączących Rzeszów z jego obszarem funkcjonalnym ROF 7.2.5. Gospodarka przestrzenna Rzeszowa i obszaru funkcjonalnego
7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku	Gmina Boguchwała jest gminą miejsko-wiejską. Obszary wiejskie często są niedostatecznie rozwinięte w stosunku do ośrodka miejskiego, są obszarami o kumulacji deficytów rozwojowych. Wsparcie kierowane w stronę tych obszarów pozwoli na ich wielokierunkowy i zrównoważony rozwój. Ponadto interwencja może ułatwić rozwój ROF, dzięki zapewnieniu dostępności mieszkań w zróżnicowanej formie oraz o zróżnicowanym standardzie/poziomie cenowym.	7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej 7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich 7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym 7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej

Poniżej zaprezentowano wybrane zakładane do realizacji działania w ramach każdego z obszarów strategicznej interwencji w odniesieniu do gminy Boguchwała:

Obszar strategicznej interwencji		Zakres działań
7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego	7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie	- wzmacnianie sieci ciężarów grawitacyjnych miast regionu stanowiących szansę do stworzenia sieci stymulowania przepływu procesów rozwojowych; - rozwój obszarów dla potencjalnych inwestorów pod kątem możliwości rozwoju stref działalności gospodarczej; - wspieranie rozwoju strefy działalności gospodarczej w kierunku powstawania i efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstw wraz z oddziaływaniem na obszary wiejskie; - kreowanie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie wartości PKB poprzez rozwój sektora usług i przedsiębiorstw; - dywersyfikacja gospodarki biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych celem wzmocnienia funkcji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego okresu regresu gospodarczego w wymiarze ponadregionalnym; - zniwelowanie istniejących barier transgranicznych i zacieśnienie współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z Ukrainy i Słowacji; - wprowadzenie w ośrodkach miejskich rozwiązań wpisujących się w ideę Smart City; - kształtowanie miejskich terenów zieleni w nawiązaniu do idei: „zielone miasta”; - wsparcie rozwoju biegunów wzrostu z wykorzystaniem ich potencjału turystycznego i rekreacyjnego.
	7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu	- zwiększenie spójności terytorialnej obszarów funkcjonalnych przez budowę, rozbudowę oraz modernizację infrastruktury kolejowej; - podniesienie bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez budowę obwodnic i odciążenie centrów miast od przeciążeń wynikających z transportu indywidualnego i komunikacji publicznej; - modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych miast; - rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi; - wspieranie systemu zrównoważonego transportu wraz węzłami intermodalnymi typu P&R, B&R; - rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji.

Obszar strategicznej interwencji	Zakres działań
7.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych	• poprawa i rozwój warunków prowadzących do dynamizacji przedsiębiorczości w oparciu o potencjalne specjalizacje gospodarcze ośrodka miejskiego; • wzmacnianie powiązań funkcjonalnych w celu przywrócenia roli ośrodka w układzie osadniczym; • zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez rozwój kompetencji zawodowych; • modernizacja przestrzeni miejskiej umożliwiającej wykorzystanie potencjałów i zasobów miast, w tym turystycznych i wypoczynkowo-rekreacyjnych; • poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost dostępu do usług publicznych; • rozwój kapitału społecznego i wzmocnienie tożsamości regionalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w procesy rozwojowe; • poprawa jakości zarządzania poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi; • podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska; • poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz związanego z nim zjawiska smogu; • kreowanie instrumentów przyciągających do osiedlania się w miastach, w szczególności osób młodych i wykształconych; • wykorzystanie możliwości programowych i finansowych UE w obszarze polityki miejskiej; • dostosowanie sieci usług i zagospodarowania przestrzennego do zmian demograficznych; • niwelowanie barier transportowych poprzez rozwój systemów transportu zbiorowego pomiędzy ośrodkami miejskimi a sąsiednimi obszarami wiejskimi oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi; • rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się.
7.2. Funkcje metropolitalne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego	7.2.1. Tworzenie korzystnych warunków do trwałego wzrostu gospodarczego w Rzeszowie i jego obszarze funkcjonalnym ROF • powstawanie i rozwój stref zwiększonej aktywności gospodarczej na terenie ROF; • przygotowanie terenów pod potrzeby sektorów BPO/SSC/ITO; • dostosowanie realizacji wyzwań gospodarczych do zmian klimatu i zachowania dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i krajobrazowego ROF; • rozwój sektora nauki poprzez realizację projektów badawczych wspólnie z ośrodkami naukowymi i badawczymi z innych krajów; • rozwój platformy współpracy podmiotów nauki i biznesu w inicjowaniu i wspieraniu jednostek naukowych, technologicznych i transferu technologii; • zapewnienie warunków transferu technologii i wymiany poprzez organizację imprez targowych, forów i konferencji; • przeciwdziałanie procesowi niekontrolowanej suburbanizacji i minimalizowanie jej negatywnych skutków; • usprawnienie systemu drogowego Rzeszowa i ROF poprzez budowę, przebudowę i modernizację dróg wszystkich kategorii w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa, skrócenia czasu dojazdu, zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń i hałasu oraz poprawy

Obszar strategicznej interwencji	Zakres działań
	dostępności do obszarów istotnych dla rozwoju i funkcjonowania Rzeszowa i ROF
7.2.3. Zapewnienie dobrej jakości życia i realizacji funkcji publicznych w Rzeszowskim Obszarze Funkcjonalnym (ROF)	• rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie innowacyjnej infrastruktury biznesowej, w tym parki biznesowe; • rozwój gospodarczy ROF-u poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych w turystyce i rolnictwie; • zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej na całym obszarze ROF-u; • kształtowanie i promocja dziedzictwa kulturowego regionu w tym ochrona i odnowa zasobów zabytkowych; • zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom ROF-u; • zwiększenie aktywności zawodowej w tym wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców ROF; • podejmowanie działań prowadzących do wzrostu liczby miejsc pracy na terenie ROF; • dywersyfikacja źródeł energii poprzez rozwój OZE na obszarze ROF; • podejmowanie działań na rzecz poprawy czystości powietrza; • rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego; • rozwój alternatywnego transportu poza drogowo-kolejowym wraz z rozwojem systemu bezpieczeństwa użytkowników; • podniesienie poziomu uzbrojenia terenów wraz z poprawą dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych na terenie ROF; • podniesienie jakości usług: zdrowotnych, społecznych, opiekuńczych i edukacyjnych poprzez rozwój nowoczesnej infrastruktury użyteczności publicznej na obszarze ROF; • ochrona środowiska przyrodniczego na obszarze ROF; • wprowadzenie rozwiązań wpisujących się w koncepcję „zielonych miast”; • rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
7.2.4. Rozwój powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego łączących Rzeszów z jego obszarem funkcjonalnym ROF	• powstanie i rozwój centrów logistyczno-dystrybucyjnych wykorzystujących tranzytowe położenie Rzeszowa i bliskość portu lotniczego Rzeszów-Jasionka; • rozwój szybkiej kolei miejskiej – Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej, obsługującej aglomerację rzeszowską wraz z budową linii kolejowej na lotnisko Rzeszów-Jasionka; • zapewnienie spójnego systemu tras rowerowych gwarantujących bezpieczeństwo w poruszaniu się po mieście i obszarze ROF • zapewnienie zrównoważonego systemu obejmującego transport zbiorowy i rowerowy na obszarze Rzeszowa i ROF z wykorzystaniem intermodalnych węzłów powiązanych z transportem rowerowym tj. P&R, B&R, K&R; • zmniejszenie zatłoczenia dróg miejskich i dróg wlotowych/wylotowych oraz zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; • usprawnienie systemów sterowania i zarządzania ruchem drogowym w miastach; • poprawa jakości środowiska wskutek redukcji nadmiernej emisji spalin i hałasu przez środki transportu.
7.2.5. Gospodarka przestrzenna Rzeszowa i obszaru funkcjonalnego	• zrównoważone i racjonalne zagospodarowanie przestrzenne i architektoniczne terenu miasta i ROF dzięki koordynacji dokumentów planistycznych poszczególnych JST w celu efektywnego wykorzystania przestrzeni;

Obszar strategicznej interwencji		Zakres działań
7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku		- ograniczenie konfliktów przestrzennych, w tym dotyczących funkcji i przeznaczenia terenów i rodzajów zabudowy; - rewitalizacja obszarów zdegradowanych w celu przywrócenia, bądź nadania im nowych funkcji społecznych oraz gospodarczych lub przestrzennych lub technicznych lub środowiskowych; - ujęcie w koncepcjach architektoniczno-urbanistycznych miasta klinów napowietrzających wpływających na ruchy mas powietrza i zapobiegających smogowi; - rozbudowa wewnątrz miejskich układów ekologicznych i połączenie z obszarami otwartymi przez system zielonych pierścieni
	7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej	- poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu; - zwiększenie dostępności cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej; - modernizacja i rozbudowa energetycznych linii przesyłowych jako podniesienie komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców; - rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej; - poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami; - tworzenie korzystnych warunków w tym kompleksowej infrastruktury technicznej dla rozwoju przedsiębiorczości.
	7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	- promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych) w celu powstawania alternatywnych źródeł dochodów; - aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej; - kreowanie postaw przedsiębiorczych i lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej; - wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnej oraz centrów produkcyjno-usługowych; - ukierunkowanie na dywersyfikację specjalizacji w celu podniesienia towarowości gospodarstw rolniczych; - rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby i specjalizacje.
	7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym	- wsparcie mieszkańców w realizacji działań wynikających z lokalnych dokumentów strategicznych mających na celu wzmocnienie tożsamości regionalnej; - podejmowanie współpracy na rzecz integracji społeczności lokalnej w planowaniu wspólnych działań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych; - poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, przyczyniającej się do wykreowania produktów charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości w oparciu o istniejące zasoby;

Obszar strategicznej interwencji	Zakres działań
	• promocja regionalnych specjalizacji w rolnictwie, jego otoczeniu i rybactwie (winiarstwo, pszczelarstwo itp. oraz usługi socjalne i rzemiosło, handel, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło itp.); • upowszechnianie dobrych praktyk przez społeczność lokalną na płaszczyźnie międzyregionalnej i międzynarodowej; • wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi.
7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej	• dostosowanie przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców; • efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów; • wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego w projektowaniu przestrzeni wiejskiej; • poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku; • budowa oraz modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój funkcji kulturowo-społecznych na terenach wiejskich; • racjonalne wykorzystanie przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego.

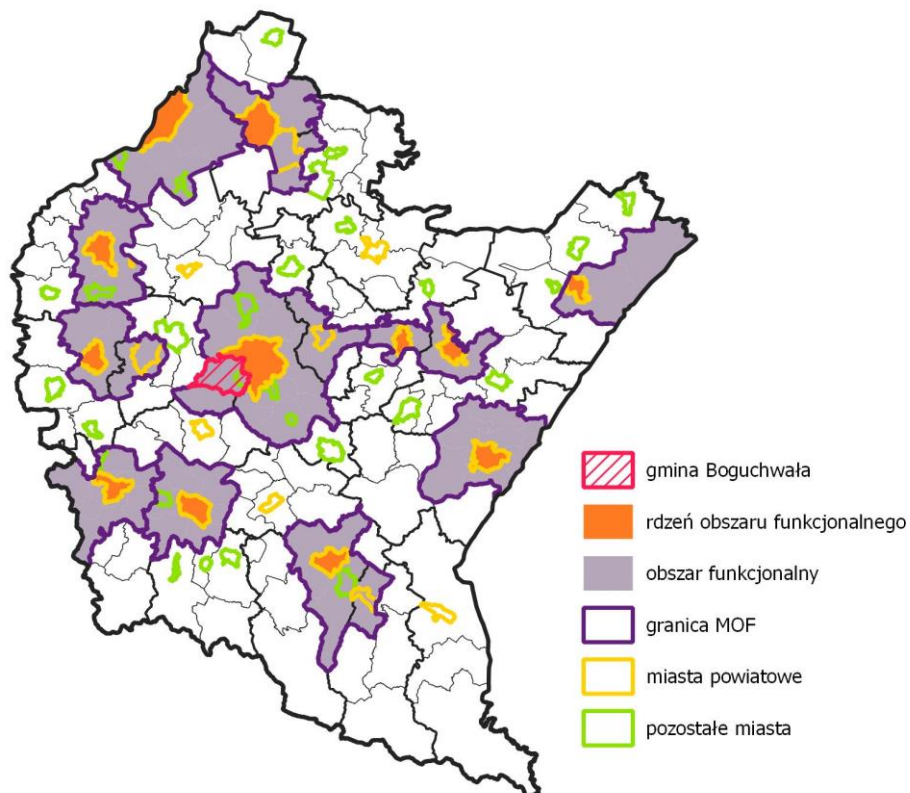
Rysunek 1 Obszar Strategicznej Interwencji na poziomie krajowym - OSI Wschodnia Polska, z uwzględnieniem położenia gminy Boguchwała

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

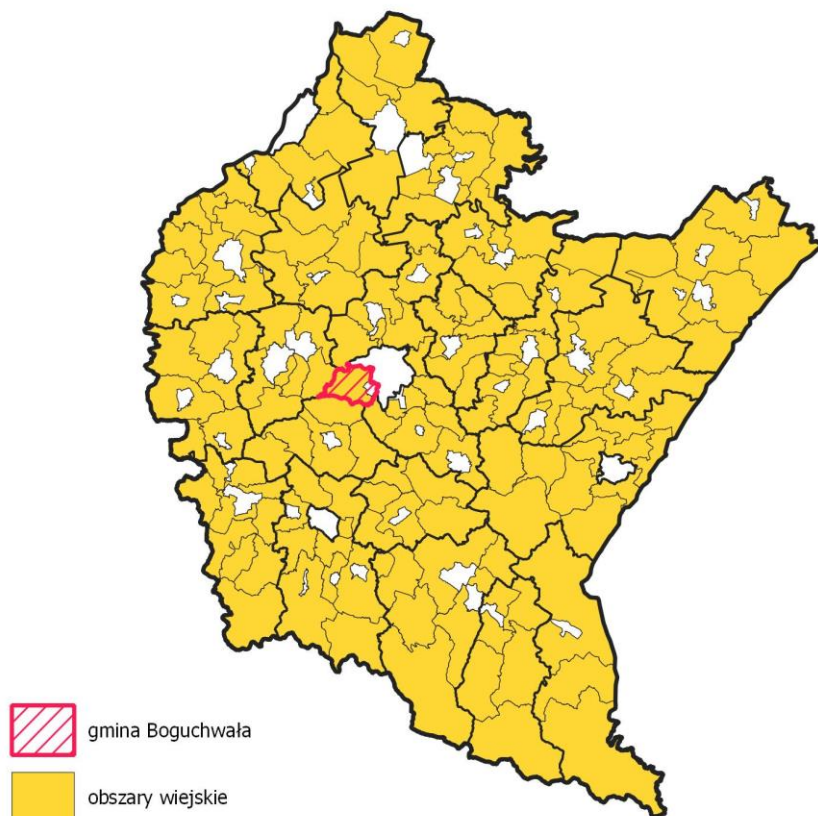

Rysunek 2 Miejskie Obszary Funkcjonalne wskazane w Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030, z uwzględnieniem położenia gminy Boguchwała

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

Rysunek 3 Obszary wiejskie wskazane w Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030 z uwzględnieniem położenia gminy Boguchwała

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030.

4. Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że „Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198)”, który znajduje się w Art. 10e. pkt. 3. ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Demografia

- Liczba ludności w gminie w 2023 r. wyniosła 22 042. W okresie 2014-2023 odnotowano 11,6% wzrost liczby mieszkańców. Prognoza demograficzna do 2030 r. jest korzystna – szacuje się wzrost liczby mieszkańców w stosunku do 2023 r. o 5,0%. Liczba mieszkańców gminy w 2030 r. prawdopodobnie będzie wynosić ponad 23 tys.
- W 2021 r. w strukturze wiekowej mieszkańców zauważa się spadek udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym (59,6%) – o 1,5 pp. mniej w stosunku do 2019 r. W tym samym czasie odnotowano wzrost udziału liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (21,0%) – o 0,8 pp. oraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym (19,5%) – o 0,8 pp.
- Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej stopniowo wzrasta – w 2023 r. odsetek ten wyniósł 16,6%. Podobną tendencję wzrostową zauważa się w powiecie rzeszowskim i województwie podkarpackim – udział ludności w wieku 65 lat i więcej osiągnął w 2023 r. odpowiednio 16,1% i 19,0%.
- Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności w latach 2019-2023 uległ zmniejszeniu, a od 2021 r. utrzymuje się na poziomie ujemnym. Spadek odnotowano także w powiecie i w województwie. Wartość wskaźnika dla gminy w 2023 r. wyniosła -0,6 i jest korzystniejsza w porównaniu do województwa (-2,3), natomiast mniej korzystna niż w powiecie (0,2).
- Pozytywną tendencją jest utrzymujące się dodatnie saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 osób. W 2023 r. wartość wskaźnika wynosiła 7,3 co świadczy o atrakcyjności osiedleńczej gminy. Najwyższe saldo migracji w analizowanym okresie wyniosło 7,5 i odnotowano je w 2019 r. Saldo migracji było wyższe na tle powiatu rzeszowskiego i województwa podkarpackiego.
- Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców wzrasta liczba zaludnienia, która w 2023 r. wyniosła 248 osób na 1 km² – o 6,2% więcej w porównaniu do 2019 r. Zagęszczenie było wyższe w gminie w porównaniu do powiatu (154 os./1 km²) i województwa (116 os./1 km²).

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

- Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w badanym okresie zmniejszyła się, co jest zjawiskiem pozytywnym. W 2020 r. była równa 399, a w 2023 r. – 331. Odnotowano zatem spadek na poziomie 17,04%.
- W 2023 r. z pomocy społecznej korzystało 726 osób, z czego 292 plasowało się poniżej kryterium dochodowego, a 434 powyżej ustalonego kryterium. Oznacza to, że większość beneficjentów pobierała pomoc niezależnie od przyjętego kryterium dochodowego. Głównymi przyczynami przyznania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność.
- W latach 2020-2023 liczba rodzin pobierających zasiłki stałe i okresowe utrzymywała się na podobnym poziomie – w 2023 r. zasiłki stałe pobierały 44 rodziny, a zasiłki okresowe 106 rodzin. Kwoty udzielonych świadczeń stałych wzrosły o 11,1% wynosząc 268 tys. zł w 2023 r., natomiast kwota świadczeń okresowych zmalała o blisko 14% wynosząc 336 tys. zł w 2023 r.
- W 2023 r. w gminie funkcjonowały cztery ośrodki zdrowia. W latach 2019-2023 liczba porad lekarskich udzielanych na terenie gminy wzrosła o 15,5%, na co wpływ ma przede wszystkim wzrost liczby mieszkańców gminy, lecz może to także wynikać m.in. z postępującego starzenia się lokalnej społeczności. W 2023 r. w gminie udzielono 97,2 tys. porad.

Przedsiębiorczość i rynek pracy

- W 2023 r. w gminie Boguchwała zarejestrowane były 1 874 podmioty gospodarcze. Wśród przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie gminy dominują podmioty związane z handlem hurtowym i detalicznym (437), budownictwem (368) i działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (236).
- W latach 2019-2023 liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w REGON przewyższała liczbę podmiotów wykreślonych, co należy uznać za pozytywne zjawisko.
- W przeliczeniu na 10 tys. ludności wskaźnik liczby podmiotów wyniósł 1 004 w 2023 r. - to więcej niż w 2019 r. (869). Wskaźnik ten jest także wyższy w porównaniu z powiatem rzeszowskim (934) i zbliżony do województwa podkarpackiego (1 009).
- Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności, także wzrósł w analizowanym okresie – z 728 w 2019 r. do 850 w 2023 r. W porównaniu z powiatem (755) i województwem (756) wskaźnik dla gminy był podobny, co świadczy o wysokim poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy.
- Gmina Boguchwała wyróżnia się wysokim udziałem nowo rejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo rejestrowanych podmiotów ogółem. Do sektora kreatywnego

zalicza się m.in.: działalność związaną z produkcją artystyczną, usługami kreatywnymi, sztuką, modą, reklamą i marketingiem. W latach 2019-2023 udział ten w gminie utrzymywał się z reguły na poziomie wyższym niż w powiecie i województwie – w 2023 r. wyniósł 8,3%, gdy w powiecie było to 7,3%, a województwie 6,2%.

- Lokalna gospodarka wyróżnia się też stosunkowo wysoką liczbą podmiotów usługowych. Liczba podmiotów w tzw. usługach wyższego rzędu (sekcje J-R PKD 2007), czyli usługach zaspokajających „wyższe” potrzeby, które nie są niezbędne do życia (np. edukacja, finanse), w przeliczeniu na 1 000 ludności wyniosła 38,6 w 2023 r. – więcej niż w powiecie (29,8) i województwie (34,4).
- W przypadku fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 ludności ich liczba jest wyższa niż w 2019 r. i w 2023 r. wskaźnik wyniósł 3,2. Jest to nieco mniej niż w powiecie rzeszowskim (3,3) i województwie podkarpackim (4,4).
- Według najnowszych danych GUS dotyczących liczby pracujących⁵ za lata 2022-2023, ich liczba wzrosła o 0,7%, wynosząc 8 797 w 2023 r., z czego 47,7% stanowiły kobiety, a 52,3% mężczyźni. W przeliczeniu na 1 000 ludności było to 399 pracujących – więcej w porównaniu do powiatu rzeszowskiego (395) i województwa podkarpackiego (366). Przeciętne wynagrodzenie brutto oferowane na terenie gminy w lipcu 2024 r. wyniosło 6,4 tys. zł – mniej niż w powiecie rzeszowskim (7,1 tys. zł) i województwie podkarpackim (7,1 tys. zł). Mediana wynagrodzeń brutto w gminie (5,5 tys. zł) także kształtowała się na poziomie niższym na tle powiatu (6,0 tys. zł) i województwa (6,1 tys. zł).
- Liczba bezrobotnych w latach 2019-2023 uległa zmniejszeniu, wynosząc 511 w 2023 r. W 2020 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano wyraźny wzrost liczby bezrobotnych, co było spowodowane pandemią COVID-19. W 2021 r. liczba bezrobotnych spadła w stosunku do 2020 r. wynosząc 609 osób. Ogólny spadek bezrobotnych w latach 2019-2023 wyniósł 11,1%. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn była zbliżona.
- Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym wyniósł 3,9% w 2023 r., a zatem o 0,6 pp. mniej niż w 2019 r. Udział ten był także niższy w porównaniu do powiatu rzeszowskiego (4,4%) i województwa podkarpackiego (5,5%).
- Wśród wybranych kategorii bezrobotnych zauważa się przewagę osób długotrwale pozostających bez pracy (przez co najmniej 12 miesięcy), których liczba w 2023 r. wyniosła 301,

⁵ Dane od 2022 r. uwzględniają prawie wszystkich pracujących za wyjątkiem pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane za lata wcześniejsze nie uwzględniały pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych oraz w podmiotach zatrudniających mniej niż 10 pracowników.

co stanowiło blisko 60% bezrobotnych ogółem. Drugą stosunkowo liczną grupą były osoby w wieku 50 lat i więcej, które w 2023 r. stanowiły 25,2% bezrobotnych.

Edukacja i kultura

- W 2023 r. odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wyniósł 23,8% - jest to o 4,5 pp. więcej niż w 2019 r. Jest to także większy odsetek w porównaniu województwem (17,2%) i podobny na tle powiatu (24,1%).
- Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2019-2023 systematycznie rósł, osiągając poziom 92,2% w 2023 r. (o 3,5 pp. więcej niż w 2019 r.).
- Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych nieznacznie zmalał z 84,7% w 2019 r. do 80,1% w 2023 r.
- Wyniki egzaminu ósmoklasisty pokazują, że uczniowie szkół położonych w gminie Boguchwała w 2024 r. osiągnęli lepsze wyniki od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Na terenie gminy funkcjonuje jedno liceum, którego uczniowie także osiągają nieco lepsze wyniki w egzaminach maturalnych w porównaniu do wyników dla powiatu i województwa.
- Wydatki budżetu gminy na oświatę i wychowanie w 2023 r. wyniosły 55,6 mln zł. W porównaniu z 2019 r. wydatki te wzrosły o 73,5%.
- W 2023 r. przez ośrodki kultury zorganizowanych zostało 229 imprez, w których brało udział 19,8 tys. osób. W roku 2020 ze względu na pandemię COVID-19 odbyły się jedynie 84 imprezy (liczba osób uczestniczących – 3 tys. osób).
- W okresie 2019-2023 liczba czytelników bibliotek wzrosła o 5,9% wynosząc 5 tys. w 2023 r. Liczba czytelników w przeliczeniu na 1 000 wyniosła 230 w 2023 r., co było wartością znacznie wyższą na tle powiatu rzeszowskiego (128) i województwa podkarpackiego (138). W tym czasie zmalała natomiast liczba wypożyczeń księgozbioru o blisko 26% (90 tys. w 2023 r.).

Infrastruktura i ochrona środowiska

- Gmina posiada rozwiniętą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i gazową. Liczba osób korzystających z wymienionej infrastruktury rośnie. W przypadku sieci wodociągowej w 2023 r. korzystało z niej 93,9% mieszkańców, a z sieci kanalizacyjnej – 86,2%. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej osiągnął w tym samym czasie poziom 88,0%.
- W 2023 r. z terenu gminy zebrano ogółem 1,8 tys. ton odpadów, z czego 86,1% pochodziło z gospodarstw domowych.

- Udział procentowy odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów stopniowo wzrasta. W 2023 r. udział ten wyniósł 37,7% - jest to mniej w porównaniu z powiatem rzeszowskim (48,5%) i województwem podkarpackim (43,0%).
- W 2023 r. na 1 mieszkańca przypadało 116,4 kg zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych. To nieznacznie mniej niż w 2019 r. (o 2,1 kg). W porównaniu z powiatem (102,3 kg) i województwem (115,3 kg) wskaźnik dla gminy był wyższy.
- W latach 2019-2023 wydatki gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wyraźnie wzrosły. Największe wydatki poniesiono w 2023 r. – 14,6 mln zł.

Finanse samorządowe

- Analiza dochodów i wydatków gminy wskazuje, że w latach 2019-2023 częściej występowała nadwyżka budżetowa niż deficyt. Większą kwotę wydatków niż dochodów odnotowano jedynie w 2023 r. – deficyt wyniósł 12 mln zł.
- W 2023 r. głównym źródłem dochodów były dotacje (38,5%). Dużą część stanowiły także dochody własne (38,0%), natomiast udział subwencji wyniósł 23,5%. W 2023 r. największą część dochodów własnych stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych (27,6%) oraz podatek od nieruchomości (15,1%).
- Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosły 8,3 tys. zł i wzrosły o 63,5% w stosunku do 2019 r. W tym czasie wydatki gminy na 1 mieszkańca także wzrosły (o blisko 80%), wynosząc 8,9 tys. zł w 2023 r.
- W strukturze wydatków w 2023 r. według klasyfikacji budżetowej dominowały wydatki na oświatę i wychowanie (28,6%), gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (7,5%) oraz administrację (5,2%).
- W latach 2019-2023 na wydatki inwestycyjne przeznaczano różne kwoty, z czego najwięcej w 2023 r. (40,9 mln zł) a najmniej w 2021 r. (11,4 mln zł). Z tego względu udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem także był mocno zróżnicowany wahając się między 10,2% a 21,0%.

Wnioski z badania mieszkańców

1. Wśród 461 respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 53,5%. Dominującą grupą były osoby w wieku 35-44 lata (43,8%). Seniorzy stanowili jedynie ok. 4% wszystkich badanych. Ponad 62% osób deklarowało wykształcenie wyższe, a 67,4% aktywność na rynku pracy. Odsetek uczniów i studentów wyniósł blisko 9% wszystkich respondentów.

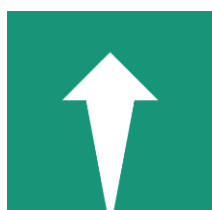
2. Blisko 80% ankietowanych uważa, że gmina Boguchwała jest dobrym miejscem do życia. Negatywnie ocenia ją niespełna 12% respondentów. Pozytywny stosunek do gminy potwierdzają plany respondentów co do ich miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych 5 lat. Około 74% badanych planuje pozostać w gminie. Głównym kierunkiem migracji, który wskazują mieszkańcy, jest chęć przeprowadzki do Rzeszowa - ponad 12% odpowiedzi.
3. Najkorzystniej ocenionymi elementami infrastruktury była dostępność do szkół, poczucie bezpieczeństwa oraz odbiór odpadów komunalnych. Respondenci zadowoleni byli również z czystości panującej na terenie gminy oraz dostępności do przedszkoli. Przedstawione aspekty świadczą o atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania.
4. Najbardziej mieszkańcy oczekują budowy kolejnych ścieżek rowerowych oraz zwiększenia dostępności do miejsc spędzania wolnego czasu. Oczekiwania mają również co do zwiększenia możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego u pracodawców z terenu gminy.
5. Respondenci najczęściej podkreślali atrakcyjną lokalizację jako atut gminy (niedaleko stolicy województwa – Rzeszowa). Ponadto zwracali uwagę na ofertę kulturalną oraz tereny zielone. Z kolei jako słabą stronę wskazywali niską dostępność do komunikacji miejskiej, w szczególności małą liczbę połączeń do Rzeszowa oraz zły stan infrastruktury drogowej.
6. Zdaniem mieszkańców priorytetowym zadaniem służącym do poprawy jakości życia wewnątrz gminy jest budowa kompleksu rekreacyjnego. Dodatkowo należy również dokonać remontu dróg oraz zwiększyć dostępność ścieżek rowerowych.
7. Wśród istotnych problemów społecznych obserwowanych na terenie gminy, mieszkańcy w pierwszym rzędzie wskazują na zaśmiecanie okolicy, alkoholizm oraz starzenie się społeczności.
8. Ponad połowa mieszkańców żyje na średnim poziomie finansowym (blisko 55%). Ponad 32% mieszkańców stwierdza, że żyje mu się dobrze lub bardzo dobrze. Jedynie 13,2% badanych deklaruje niskie lub bardzo niskie możliwości finansowe.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT rozumiana jako **S (Strengths)** – mocne strony, **W (Weaknesses)** – słabe strony, **O (Opportunities)** – szanse, **T (Threats)** – zagrożenia jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju.

Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Mocne strony

STRENGTHS

Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Rzeszowa, które stanowi centrum społeczne, kulturalne i gospodarcze województwa podkarpackiego

Wzrastająca liczba ludności w gminie i korzystne trendy demograficzne – wzrost liczby ludności w ostatniej dekadzie o 11,6%, prognozowany jest dalszy wzrost liczby ludności (o 5,0% w 2030 r.)

Dobre skomunikowanie z miastem wojewódzkim – przez gminę przebiega droga krajowa nr 19 i będąca w budowie droga szybkiego ruchu nr 19, będąca elementem międzynarodowego szlaku Via Carpatia łączącego Europę Południową i Północną

Obecność Podkarpackiej Kolei Aglomeracyjnej umożliwiającej szybki dojazd do centrum Rzeszowa – linia kolejowa nr 106 relacji Rzeszów-Jasło

Wysoki potencjał rozwoju Specjalnej Strefy Ekonomicznej (EURO-PARK Mielec) leżącej na terenie Wiśloczyska – możliwość poszerzenia strefy o tereny znajdujące się tuż przy zjeździe z drogi S19

Pozytywne tendencje związane z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej - w 2023 r. z sieci wodociągowej korzystało 93,9% mieszkańców, z kanalizacyjnej 86,2%, a z gazowej 88,0%

Utrzymująca się atrakcyjność osiedleńcza gminy, czego dowodzi dodatnie saldo migracji w latach 2019-2023 (7,3 w 2023 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców),

Spadek poziomu bezrobocia – liczba osób bez pracy zmalała o 11,1% w 2023r.w stosunku do 2019 r.

Ogólne zadowolenie mieszkańców – ponad 80% badanych uważa gminę za dobre miejsce do życia

Wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców – 80,3% ankietowanych ocenia gminę jako bezpieczną

Wysoki potencjał edukacyjny szkół podstawowych i liceum dwujęzycznego znajdujących się w gminie

Walory przyrodnicze wpływające na atrakcyjność turystyczną – gmina częściowo położona jest w granicach Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, ukształtowanie terenu i środowisko naturalne sprzyjają rozwojowi turystyki aktywno-wypoczynkowej, oznakowane trasy rowerowe o zróżnicowanym stopniu trudności

Sprawnie działający system odbioru odpadów komunalnych – 78,5% ankietowanych wskazuje to jako mocną stronę gminy

Rozwój energetyki odnawialnej inwestycje w OZE, uczestniczenie w projektach związanych z OZE

Wymiana przestarzałych kotłów węglowych i gazowych w budynkach użyteczności publicznej i domach prywatnych na urządzenia spełniające najnowsze normy

Wdrażanie projektów proekologicznych takich jak „Wodnik” i „Boguchwała Smart City”

Słabe strony

WEAKNESSES

Zjawisko starzenia się społeczności lokalnej o czym świadczy wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej o 1,0 pp. w 2023 r. względem 2019 r. (16,6% w 2023 r.)

Wzrost liczby ludności nieprzekładający się na wzrost wpływów z PIT - brak chęci nowych mieszkańców do meldowania się na terenie gminy

Wzrost liczby seniorów wymagających opieki instytucjonalnej gminy

Brak Domu Pomocy Społecznej na terenie gminy

Infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa wymagająca modernizacji

Uzależnienie od Rzeszowa pod względem zrzutu ścieków, co determinuje wyższą cenę ich odbioru

Niski poziom tożsamości lokalnej związany z napływem nowych mieszkańców

Niewystarczająca liczba miejsc pracy (w tym dużych firm) zapewniających pracę i rozwój zawodowy, problemy ze znalezieniem pracy

Niewystarczająca liczba miejsc spędzania wolnego czasu – wskazało na to 58,3% badanych

Brak infrastruktury do aktywnego wypoczynku – niedostateczna długość ścieżek rowerowych jest najgorzej ocenianym aspektem w gminie przez ankietowanych, aż 75,3% wskazało to jako problem

Niewielki zasób mieszkań komunalnych

Niezadowalająca jakość powietrza, związana ze wzmożonym ruchem samochodowym oraz okresem zimowym (występowanie tzw. niskiej emisji)

Szanse

OPPORTUNITIES

Rozwój polityki mieszkaniowej - realizowane inwestycje SIM Podkarpacie wraz z Krajowym Zasobem Nieruchomości, związane z budową mieszkań na wynajem z niskim czynszem, które są zlokalizowane na terenie gminy Boguchwała

Zintegrowanie oferty transportu publicznego na terenie gmin współtworzących Rzeszowski Obszar Funkcjonalny

Szansa rozwojowa wynikająca z bliskiego położenia planowanej drogi S19 (szlak Via Carpatia)

Wysoka atrakcyjność podregionu rzeszowskiego dla inwestorów, w szczególności dla działalności przemysłowej i zaawansowanej technologicznie

Przynależność do Lokalnej Grupy Działania „Trygon –Rozwój i Innowacja” – wspólna realizacja działań mających na celu rozwój lokalny

Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy poprzez budowę zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych

Współpraca w ramach Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego i możliwość pozyskania funduszy na inwestycje w gminie

Przynależność do ROF i realizacja mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)

Dalszy rozwój Podkarpackiej Kolei Aglomeracyjnej, budowa nowych przystanków

Zagrożenia

THREATS

Niepewna sytuacja związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie

Wysoka konkurencja ze strony innowacyjnej gospodarki w dużych ośrodkach (głównie Rzeszowa)

Niestabilna sytuacja gospodarcza w Polsce związana z pandemią COVID-19 i trudności w przewidzeniu jej skutków i konsekwencji

Zmniejszająca się atrakcyjność inwestycyjna województwa podkarpackiego spowodowana sytuacją na Ukrainie

Wzrost występowania miejscowych zagrożeń, które wynikają z ekstremalnych zjawisk pogodowych – w szczególności powodzi i suszy

Wzrost cen gazu i niepewność dostaw ograniczające wymianę przestarzałych źródeł ogrzewania

II Założenia planistyczne

6. Wizja i misja rozwoju

Wizja i misja w świetle przepisów to nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się na umieszczenie tych zapisów, jako elementu, który z jednej strony wprowadza do poziomu planów strategicznych i operacyjnych, a z drugiej natomiast odnosi się do wyzwań stojących przed gminą i stojącej za nią idei przewodniej.

Misja i wizja rozwoju to zapisy przede wszystkim integrujące interwencję strategiczną w ramach opracowania. W ramach „Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030” przywołane elementy są, zgodnie z najlepszymi praktykami, poprzedzone gruntownymi ustaleniami diagnostycznymi. Przede wszystkim należy w tym kontekście zwrócić uwagę na klasyczną analizę SWOT. Jednocześnie zdecydowano się również na sformułowanie kluczowych wyzwań strategicznych, które mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia osiągnięcia sformułowanej w rozdziale wizji i postępowaniu zgodnym z treścią misji.

Kluczowe wyzwania strategiczne Gminy Boguchwała w perspektywie roku 2030

Przywołane wyzwania wynikają z badań i przeprowadzonych analiz, w których kluczowe znaczenie ma umiejscowienie Gminy Boguchwała na mapie regionu i siła istniejących powiązań funkcjonalnych. Wśród nich kluczowe znaczenie ma bliskość Rzeszowa, ale przede wszystkim współpraca w ramach gmin współtworzących Rzeszowski Obszar Funkcjonalny. W kontekście przeprowadzonych badań jakościowych fundamentalne znaczenie ma wykorzystanie szans rozwojowych stojących przed gminą. Ukierunkowanie się na sprostanie wymienionym wyzwaniom to droga do zwiększenia atrakcyjności gminy i poprawy standardu życia, fundamentalnych aspektów w optyce mieszkańców.

Poniżej doprecyzowane wymienione wyzwania, które zgodnie z logiką planowania strategicznego staną się osnową całej projektowanej interwencji.

Standard życia	Poza jakością usług publicznych o podstawowym znaczeniu mieszkańcy w silny sposób akcentują rekreację i czas wolny. Ilustruje to m.in. presja na rozwijanie ścieżek rowerowych i potrzeba rozwoju oferty wynikająca z realnego zapotrzebowania społecznego.
Jakość transportu publicznego	Wiąże się ona również z funkcjonalnością układu komunikacyjnego niemniej fundamentalne znaczenie ma synchronizacja transportu (w wymiarze intermodalnym) z Rzeszowem i gminami ROF, jak również konieczność optymalizacji i stworzenia wspólnej oferty.
Polityka mieszkaniowa	Wykorzystywanie wszystkich dostępnych narzędzi zmierzających do poszerzenia zasobu mieszkań komunalnych i możliwość prowadzenia suwerennej polityki mieszkaniowej. Warto wskazać na potencjał Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Boguchwale czy też Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Podkarpacie, której liderem jest Gmina Boguchwała. Rozwój mieszkalnictwa ma kluczowe znaczenie z uwagi na widoczną silną suburbanizację Rzeszowa. Rozwój polityki mieszkaniowej na terenie gminy Boguchwała ponadto stanowić będzie rozwiązanie na zwiększone zapotrzebowanie na mieszkania na terenie całego ROF, ułatwiając rozwój całego obszaru funkcjonalnego poprzez zapewnienie nowych mieszkań w zróżnicowanej formie (zabudowa wielorodzinna, osiedla jednorodzinne, zabudowa indywidualna).
Infrastruktura publiczna	Potrzeba wynika z dynamicznej w ostatnich latach urbanizacji Rzeszowa i postępującej równolegle urbanizacji Boguchwały i przede wszystkim jej obszarów wiejskich. Zakres działań w pierwszej kolejności skupia się na drogach oraz sieciach wodno-kanalizacyjnych.
Wykorzystanie potencjału ekonomicznego strefy Wiśłoczysko	Aktualnie niemal wszystkie tereny w obrębie strefy Wiśłoczysko zostały sprzedane i powstanie tam kilkaset miejsc pracy. Należy podjąć działania na rzecz tworzenia nowych stref aktywności gospodarczej w bliskości zjazdu z S19. Atrakcyjność lokalnej gospodarki da oczekiwane nowe miejsca pracy oraz poprawi kondycję budżetu gminy.

Integracja terytorialna,
przestrzenna i funkcjonalna w
ramach Rzeszowskiego Obszaru
Funkcjonalnego

Miniona blisko dekada pokazała skuteczność współpracy w ramach Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Ten kierunek należy jednoznacznie kontynuować i wzmacniać jakość powiązań funkcjonalnych ukierunkowując się również na specjalizowanie poszczególnych gmin w ramach ROF.

Biorąc pod uwagę przytoczone wyzwania strategiczne, przeprowadzoną wcześniej diagnozę oraz zrealizowane badania społeczne należy sformułować w pierwszej kolejności misję. W jej ujęciu samorząd Gminy Boguchwała będzie aktywnie działał na rzecz podnoszenia jakości życia w gminie, wspierając proces budowy trwałej wspólnoty aktywnych mieszkańców. Lokalny samorząd będzie koncentrował się na wsparciu i stymulowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego tworząc przestrzeń dla współpracy sektora publicznego i prywatnego, przedsiębiorców, nauki i edukacji, a także organizacji społecznych.

Misja Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030

Cel nadrzędny

Zasada rozwojowa, którą
będzie się kierował samorząd
lokalny

Hasło wskazujące
na najważniejsze aspekty
związane z rozwojem gminy

W ujęciu lapidarnym misję Gminy Boguchwała można sformułować w następujący sposób:

Działamy na rzecz skutecznego zmierzania się ze wspólnie zdefiniowanymi wyzwaniami. Nadrzędnym celem pracy samorządu i wspólnoty lokalnej jest podniesienie jakości życia obecnych i przyszłych mieszkańców Gminy Boguchwała. Budujemy markę gminy wzmacniając jej tożsamość, zakorzenienie i kapitał społeczny partnerów polityki rozwojowej.

Komplementarna w stosunku do misji jest wizja czyli pozytywny komunikat mówiący o tym w jaki sposób jako wspólnota chcemy zmienić okoliczności społeczne, gospodarcze i przestrzeń, w której funkcjonujemy do roku 2030. Fundamentalnym jej założeniem jest wskazanie samorządu lokalnego Gminy Boguchwała jako organizacji mieszkańców podejmującej wyzwanie nowego otwarcia w ramach aktywnego kreowania rozwoju gminy. Warty wzmiankowania elementem jest również w kontekście misji i wizji zestaw atutów i zasobów charakteryzujących Gminę Boguchwała. W sposób szeroki zostały one przedstawione w przywoływanej już analizie SWOT tym niemniej w tym miejscu warto podkreślić relatywnie dobry i stale poprawiający się dostęp do infrastruktury i oferty miejskiej Rzeszowa oraz

atuty podmiejskie Boguchwały, takie jak spokój, atrakcyjny ekosystem i podkreślaną często przez respondentów lokalizację.

Gmina Boguchwała w 2030 roku będzie miejscem sukcesu, wygodnego i dostatniego życia, dobrej pracy i odpoczynku. Zapewniamy wysokiej jakości usługi publiczne i infrastrukturę. Budujemy atrakcyjną ofertę spędzania czasu w wymiarze weekendowym.

Wyróżnikiem Gminy Boguchwała jest skuteczne podjęcie problematyki mieszkaniowej i zbudowanie trwałych mechanizmów umożliwiających zwiększanie dostępnego zasobu mieszkań na terenie gminy.

Skutecznie radzimy sobie z adaptacją do zmian klimatycznych oraz innymi horyzontalnymi wyzwaniami dzięki prowadzeniu działań prewencyjnych i realnemu planowaniu strategicznemu.

7. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Co do zasady interwencja w strategii rozwoju, a tym samym również „Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030” składa się z czterech obszarów planowania strategicznego. O ile domeny planowania strategicznego to wprost wymiary przywołane w ustawie, to cele mają już zdecydowanie indywidualny charakter dostosowany do uwarunkowań lokalnych i wyzwań stojących przed samorządem. Ponadto, logika opracowania koncentruje się na przedstawieniu każdego z wymiarów analizy: **społecznego**,

gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego, w kontekście problemów, potrzeb, potencjałów, a następnie w ramach założeń planistycznych: celów i konkretnych działań naprawczych natomiast treściowo przywołane wymiary przenikają się.

Poniżej bazując na założeniach formalnych oraz treściowym wykazaniu zawartości każdej z domen wypracowano trzy cele strategiczne. Są one z jednej strony naturalnie osadzone w obligatoryjnych obszarach tworzących ramy dla działalności samorządu lokalnego. Kluczowe znaczenie rozwojowe ma integracja społeczna i ukierunkowanie na poprawianie standardów życia i pracy w Boguchwale, jak również budowanie możliwości samorealizacji w tym mieście. Drugim przenikającym się aspektem są wątki społeczno-gospodarcze, a trzecim elementem jest przestrzeń i związane z nią możliwości rozwojowe, w tym również kwestie środowiskowe.

WYMIAR SPOŁECZNY	Cel strategiczny 1.	Gmina dbająca o potrzeby mieszkańca
WYMIAR PRZESTRZENNY I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY	Cel strategiczny 2.	Gmina dbająca o środowisko i jakość przestrzeni, w której żyją jej mieszkańcy

**WYMIAR
GOSPODARCZY****Cel strategiczny 3.**Gmina Boguchwała
ośrodkiem silnego rozwoju
gospodarczego

Każdy ze zdefiniowanych celów strategicznych, został szczegółowo opisany. Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych celów, uwarunkowania, rekomendacje oraz najważniejsze filary rozwojowe. W kolejnym rozdziale zaprezentowano uszczegółowienie celów strategicznych, poprzez wyróżnienie w ich ramach kierunków działania wraz z celami operacyjnymi i proponowanym zakresem interwencji.

**WYMIAR
SPOŁECZNY****Cel strategiczny 1.**Gmina dbająca o potrzeby
mieszkańca

Boguchwała jako gmina dbająca o mieszkańców powinna przede wszystkim koncentrować się na spójności społecznej gminy, budowaniu nowoczesnej tożsamości wspólnoty mieszkańców oraz budowaniu wysokiej jakości usług. Emblematycznym tego przykładem może być funkcjonujące Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi w Boguchwale, które jest wyróżnikiem gminy na skalę ponadlokalną (a organem prowadzącym jest samorząd gminny). Jednocześnie gmina dbająca o mieszkańca to troska o wszystkie usługi i relacje na linii mieszkaniac, obywatel – samorząd lokalny i jego jednostki.

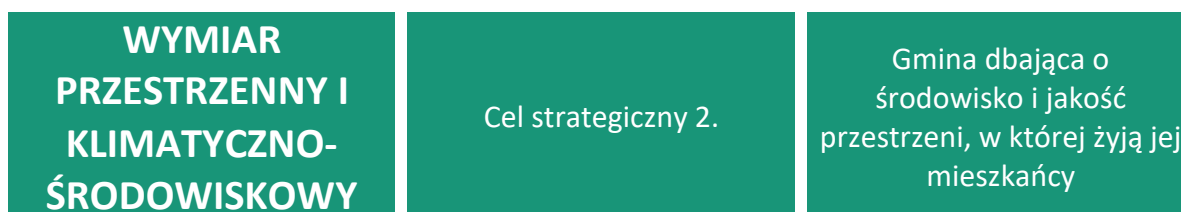
Uwarunkowania:

- Położenie względem Rzeszowa (rdzenia ROF), często miejsca pracy, nauki i korzystania z usług publicznych szczególnie tych wyższego rzędu wymaga dobrego transportu publicznego i stałego poprawiania jego jakości.
- Transport publiczny definiowany jako problem dotyczy przede wszystkim czasu dojazdu z gminy do centrum Rzeszowa. Autobus w godzinach szczytu jedzie około 40 minut, alternatywą jest kolej aglomeracyjna, której przejazd wynosi ok. 13 minut do centrum. Dlatego ważne jest stawianie na intermodalne rozwiązania transportowe.
- Postępujący wzrost liczby mieszkańców skutkuje niskim stopniem integracji społeczności lokalnej oraz brakiem w pełni wykształconej tożsamości gminnej.
- Należy w ramach tworzenia interwencji brać pod uwagę fakt, że potrzeby mieszkańców miasta Boguchwały różnią się od potrzeb osób zamieszkujących tereny wiejskie.
- Ludzie głównie z miasta osiedlający się w Boguchwale w dużym stopniu oczekują rozwiniętej oferty rekreacyjnej, co ma związek z miejskim trybem życia i wykształconymi potrzebami w tym zakresie.
- Przykładem dobrej jakości usług jest sektor szkolnictwa, który może się pochwalić dobrymi wynikami egzaminów oraz systematycznie rozwijaną bazą.
- Czas wolny to horyzontalne wyzwanie związane z generacyjną zmianą oczekiwań i stylu życia mieszkańców, która na elementarnym poziomie stawia spore wyzwania przed sektorem publicznym.

Rekomendacje:

- Gmina Boguchwała powinna ukierunkować się na budowanie wizerunku i oferty związanej z byciem dobrym miejscem do życia - wiąże się z tym dostęp do szkół, żłobków, przedszkoli, dobra jakość dróg i funkcjonujący rynek miejsc pracy. Ten kierunek ma znaczenie w kontekście ukierunkowania gminy na model samowystarczalnego miejsca do życia i ograniczenia jej postrzegania przez pryzmat dominacji funkcji mieszkaniowej i hasła „sypialni Rzeszowa”.
- Należy podjąć działania aby w Gminie Boguchwała można było zostać na weekend i spędzić atrakcyjnie czas wolny, skorzystać z usług, kawiarni, mieć miejsce dla spaceru z dzieckiem czy też wybrać się na wycieczkę rowerową.
- Mieszkańcy mają możliwość korzystania z oferty miasta Rzeszowa, szczególnie w zakresie usług wyższego rzędu, jednakże w gminie Boguchwała powinni mieć możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb m.in. dotyczących oferty rozrywkowej.

W związku z dynamicznym rozrastaniem się przestrzeni mieszkaniowych, de facto powstawaniu nowych osiedli domów jedno i wielorodzinnych kluczowe znaczenie ma dbałość o planowanie przestrzenne ale również jakość i standardy środowiskowe. Niemniej istotne jest prowadzenie niezależnej polityki mieszkaniowej polegającej w pierwszej kolejności na tworzeniu publicznego zasobu mieszkaniowego. W związku z trwającą urbanizacją wyzwaniem jest tworzenie infrastruktury publicznej niezbędnej w stosunku do potrzeb, przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska przyrodniczego, w wyniku postępujących zmian klimatu.

Uwarunkowania:

- Układ komunikacyjny ulegnie istotnej zmianie w momencie oddania do użytku w pełnym zakresie drogi S19.
- Istotnym elementem są również problemy z własnością dróg, ich stanem prawnym.
- Wyzwaniem tematycznym jest stan klimatu oraz adaptacja do zmian klimatycznych, emblematycznym miernikiem jest aktualnie niedostateczna jakość powietrza.
- Długookresowe działania na rzecz ładu urbanistycznego powinny się koncentrować na odpowiednim wyposażaniu przestrzeni w urządzenia i infrastrukturę techniczną, społeczną, jak również tę związaną z czasem wolnym.
- Planowanie przestrzenne jest elementem determinującym jakość życia w Boguchwale w perspektywie najbliższych dekad.
- Gmina Boguchwała charakteryzuje się ograniczonym zasobem mieszkaniowym o charakterze komunalnym, który wymaga poszerzenia z uwagi na rosnącą liczbę mieszkańców w wyniku intensywnej suburbanizacji Rzeszowa.

Rekomendacje:

- Ze względu na miejsko-wiejski charakter gminy Boguchwała i jej specyfikę istotne znaczenie ma konsekwentne kreowanie i wdrażanie zrównoważonego rozwoju lokalnego.
- Dynamiczna rozbudowa terenu pod funkcje mieszkaniowe wymaga odpowiedniego wyposażenia nowopowstających osiedli w infrastrukturę techniczną i społeczną. Należy rozważyć realizację inwestycji w odpowiednie zaplecze, niezbędne dla komfortowego życia mieszkańców. Działanie samorządu powinno mieć charakter wyrównawczy, niwelujący negatywne lub niedostateczne zmiany w przestrzeni gminy i sposobie jej zagospodarowania.

**WYMIAR
GOSPODARCZY****Cel strategiczny 3.**

Gmina Boguchwała
ośrodkiem silnego rozwoju
gospodarczego

Bliskość Rzeszowa, przebieg drogi S19 oraz rozwój gospodarczy identyfikowany na całym terenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego to akceleratorzy rozwoju gminy. Co więcej, warto podkreślić tradycje przemysłowe gminy i fakt, że miasto jest aktualnie w dalszym ciągu ośrodkiem przemysłu elektrotechnicznego i energetycznego. Należy wykorzystać te szanse rozwojowe i działać na rzecz budowania gospodarczego charakteru gminy.

Uwarunkowania:

- Strefa aktywności gospodarczej Boguchwała „Wisłoczysko” jest niemal w całości sprzedana.
- Na terenie Gminy Boguchwała znajduje się kilkanaście hektarów terenów inwestycyjnych, które można skomercjalizować i wykorzystać na rzecz rozwoju gospodarki lokalnej.

Rekomendacje:

- Należy podjąć intensywne działania na rzecz uruchomienia kolejnej strefy aktywności gospodarczej.
- Kluczowym aspektem, jeżeli chodzi o oczekiwania mieszkańców jest jakość miejsc pracy i pożądane są takie, które pozwalają na samorealizację i rozwój zawodowy.

8. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. pkt. 3. ust. 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

W rozdziale zaprezentowano poziom operacyjny strategii, bazujący na wyznaczeniu konkretnych kierunków działań przypisanych celom strategicznym oraz celów operacyjnych i przykładowego katalogu przedsięwzięć. Zgodnie z przepisami, każdy kierunek działań został zdefiniowany w kontekście oczekiwanych rezultatów. Katalog wskaźników rezultatu zawiera rozdział 12. opracowania.

Kierunek działania 1.	Integracja wszystkich form transportu publicznego na terenie Gminy Boguchwała
Cel operacyjny 1.1	Poprawa jakości skomunikowania Gminy Boguchwała ze szczególnym uwzględnieniem terenu Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego – Prowadzenie działań na rzecz stworzenia wspólnej oferty transportowej i synchronizacji transportu z Rzeszowem – Optymalizacja usług i wzmocnienie zasobów Związku Gmin "Podkarpacka Komunikacja Samochodowa" – Rozwijanie oraz integracja systemu transportu publicznego na terenie ROF, współpraca z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej w Rzeszowie – Zwiększenie dostępności do usług związanych z transportem publicznym na terenie całej gminy – Rozwój i wprowadzanie intermodalnych rozwiązań transportowych w gminie – Rozwijanie oferty transportu publicznego dostosowanego do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Kierunek działania 2.	Systematyczna poprawa świadczonych usług publicznych w szczególności w obszarze wsparcia rodziny, edukacji kultury i spędzania czasu wolnego
Cel operacyjny 2.1	Stałe rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego i budowanie przywiązania do gminy – Wzmocnienie integracji i poczucia tożsamości lokalnej – Prowadzenie działań integrujących mieszkańców z ludnością napływową – Budowa tożsamości lokalnej wśród najmłodszych mieszkańców – Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia aktywności obywatelskiej mieszkańców i zwiększenia poziomu partycypacji w procesach rozwojowych – Realizacja inicjatyw społecznych opartych na lokalnych zasobach oraz potencjałach w celu pobudzenia aktywności mieszkańców – Przygotowanie pakietów powitalnych (zniżki, karnety), jako zachęty do meldunku osób osiedlających się w gminie – Stworzenie w gminie ogólnodostępnych centrów aktywności – Rozwój wolontariatu i angażowanie mieszkańców w działania na rzecz wspólnoty – Ochrona i wzmacnianie dziedzictwa niematerialnego w gminie Boguchwała
Cel operacyjny 2.2	Poprawianie dostępności i rozbudowywanie oferty usług społecznych – Budowa Domu Pomocy Społecznej na terenie gminy Boguchwała

- Rozwój usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz zapewnianie usług opiekuńczych i asystenckich w miejscu zamieszkania
- Wdrożenie usług wspierających oraz zapewnienie opieki dla seniorów i osób z niepełnosprawnością
- Kontynuacja realizacji projektu: Centrum Rozwoju Społecznego dla Rodzin z Gminy Boguchwała
- Wsparcie funkcjonowania i działalności Klubu Seniora
- Realizacja zajęć w Klubie Seniora zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami najstarszych mieszkańców
- Rozwijanie oferty instytucjonalnej – grupy wsparcia, animacja czasu wolnego seniorów, działania na rzecz poprawy kondycji psycho-fizycznej i aktywizacji środowiska seniorów
- Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji i integracji osób ze szczególnymi potrzebami

Cel operacyjny 2.3	Wzmacnianie potencjału i jakości sektora oświaty
--------------------	--

- Upowszechnienie opieki żłobkowej i przedszkolnej
- Zwiększenie liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- Podnoszenie jakości i efektywności nauczania w szkołach na terenie gminy przy wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii
- Modernizacja i rozbudowa oraz doposażenie placówek oświatowych
- Wzmacnianie rangi liceum poprzez systematyczne podnoszenie standardów nauczania
- Dostosowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych do potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami
- Rozbudowa i poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej – utworzenie kół naukowych i kół zainteresowań
- Kreowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży szkolnej
- Współpraca szkół z lokalnymi przedsiębiorcami, stopniowe wprowadzanie na rynek pracy
- Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych

Cel operacyjny 2.4	Rekreacja i czas wolny
--------------------	------------------------

- Poprawa jakości, kompleksowości oraz dostępności oferty czasu wolnego (turystycznej, sportowej i kulturalno-rozrywkowej)
- Utworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego dla młodzieży
- Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego po pracy dla osób w średnim wieku
- Animowanie życia społeczno-kulturalnego mieszkańców poszczególnych miejscowości
- Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców w różnym wieku wraz z promocją aktywności fizycznej
- Budowa kompleksu sportowego
- Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie gminy
- Wsparcie funkcjonowania i działalności kulturalnej prowadzonej przez instytucje kultury
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej w gminie – budowa siłowni, sal sportowych
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kulturalnej
- Strefowy rozwój poszczególnych miejscowości, unikanie dublowania infrastruktury

Kierunek działania 3.	Aktywne planowanie przestrzenne i rozwijanie polityki mieszkaniowej jako ważnego elementu atrakcyjności osiedleńczej gminy
------------------------------	---

Cel operacyjny 3.1	Poprawa jakości przestrzeni publicznych
--------------------	---

- Wdrażanie polityki dostępności i likwidacja barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych
- Zwiększenie poziomu dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami
- Podniesienie atrakcyjności i estetyki przestrzeni publicznych
- Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych na obszarach nowej zabudowy, na terenach wiejskich i w mieście Boguchwała
- Rewaloryzacja obiektów zabytkowych
- Prowadzenie działań z zakresu ochrony materialnego dziedzictwa kultury
- Kontynuowanie prowadzenia działań z zakresu rewitalizacji
- Realizacja zapisów i konsekwentne wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Boguchwała na lata 2023-2030
- Wykorzystywanie narzędzi polityki przestrzennej takich jak: uchwała krajobrazowa, park kulturowy jako forma ochrony krajobrazu
- Budowa obiektów małej architektury w przestrzeniach publicznych

Cel operacyjny 3.2	Aktywne planowanie przestrzenne
--------------------	---------------------------------

- Prowadzenie działań na rzecz i uchwalania i aktualizacji Miejsowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości urbanizujących się
- Opracowanie i uchwalanie Planu Ogólnego⁶
- Kształtowanie i poprawa ładu przestrzennego
- Przeciwdziałanie procesowi niekontrolowanej suburbanizacji i minimalizowanie jej negatywnych skutków, poprzez kształtowanie efektywnych, zwartych nowych struktur mieszkaniowych
- Optymalizacja jakości życia i efektywności ekonomicznej struktur przestrzennych
- Ograniczanie konfliktów przestrzennych
- Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny 3.3	Prowadzenie aktywnej i spójnej polityki mieszkaniowej
--------------------	---

- Wsparcie działalności Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Boguchwale oraz Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej
- Kształtowanie nowoczesnych (ekonomicznych, ekologicznych, z dostępem od komunikacji, usług i infrastruktury społecznej) nowych zespołów mieszkaniowych jako realizacja zapotrzebowania w skali całego ROF

Kierunek działania 4.	Ochrona zasobów środowiska naturalnego oraz poprawa jakości infrastruktury publicznej i układu komunikacyjnego
------------------------------	---

Cel operacyjny 4.1	Poprawa infrastruktury transportowej w Gminie Boguchwała
--------------------	--

- Działania na rzecz zwiększenia dostępności transportowej gminy w ujęciu zewnętrznym i wewnętrznym
- Współpraca z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, Zarządem Dróg Wojewódzkich i Zarządem Dróg Powiatowych, w zakresie zwiększenia dostępności komunikacyjnej gminy
- Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych
- Poprawa jakości i standardu infrastruktury drogowej

⁶ Rada Miejska w Boguchwale w dniu 25 stycznia 2024 roku podjęła Uchwałę Nr LXVIII.756.2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Boguchwała

- Prowadzenie działań na rzecz unormowania sytuacji prawnej dróg
- Budowa infrastruktury towarzyszącej w postaci chodników
- Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację oświetlenia ulicznego wraz z wymianą na oświetlenie typu LED

Cel operacyjny 4.2	Jakość infrastruktury publicznej
--------------------	----------------------------------

- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej
- Budowa, przebudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody
- Budowa systemu zdalnego przesyłania danych siecią wodociągową oraz budowa systemu zarządzania siecią kanalizacji sanitarnej w celu poprawy jakości świadczonych usług
- Rozbudowa i rozszerzenie usług istniejącego w gminie PSZOK
- Wyposażenie nowopowstających osiedli w gminie w odpowiednią infrastrukturę techniczną i społeczną

Cel operacyjny 4.3	Adaptacja do zmian klimatycznych Gminy Boguchwała
--------------------	---

- Prowadzenie działań na rzecz wdrażania instalacji OZE w gospodarstwach indywidualnych (instalacje fotowoltaiczne, instalacje solarne, pompy ciepła)
- Zwiększenie poziomu wykorzystania OZE w budynkach użyteczności publicznej (montaż m.in. instalacji fotowoltaicznych)
- Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła
- Utworzenie i rozwój spółdzielni energetycznej w gminie Boguchwała
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Kontynuacja i rozwijanie projektu pn. „Boguchwała Smart City - Rekonfigurowany dynamicznie system monitoringu bezpieczeństwa ekologicznego i publicznego z detekcją źródeł, emitentów i wydzieleniem obszarów bezpieczeństwa”
- Budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej
- Stworzenie systemu gospodarowania wodami
- Zabezpieczenie dostępu do wody i zatrzymanie wód opadowych – budowa obiektów małej retencji
- Budowa systemu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych
- Kontynuacja wdrażania projektu „Wodnik” - dofinansowywanie przydomowych zbiorników na wodę, retencyjnych

Cel operacyjny 4.4	Ochrona środowiska naturalnego i jego bioróżnorodności
--------------------	--

- Udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo
- Zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych
- Zachowanie bioróżnorodności i walorów środowiska przyrodniczego
- Racjonalne zagospodarowanie i wykorzystanie zasobów przyrodniczych
- Prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska i wzmacnianie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Kierunek działania 5.	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz lokalnego rynku pracy na terenie Gminy Boguchwała
-----------------------	--

Cel operacyjny 5.1	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego
--------------------	---

- Utworzenie strefy aktywności gospodarczej korzystającej z bliskości zjazdu z S19

- Promocja i wykorzystanie potencjału ekonomicznego strefy aktywności gospodarczej „Wisłoczysko”
- Prowadzenie działań na rzecz tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy na terenie gminy
- Rozwój lokalnych podmiotów gospodarczych w oparciu o unikalne zasoby gminy
- Przygotowanie stref aktywności gospodarczej do prowadzenia działalności i uzbrojenie terenów inwestycyjnych
- Współpraca z Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego
- Kreowanie nowych terenów inwestycyjnych i ich promocja

Cel operacyjny 5.2	Wzmacnianie poziomu przedsiębiorczości
--------------------	--

- Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia poziomu przedsiębiorczości w gminie
- Tworzenie warunków do rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczej, poprzez m.in. zachęty inwestycyjne
- Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia aktywności oraz współpracy mieszkańców
- Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży
- Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej w celu aktywizacji i reintegracji zawodowej mieszkańców

Cel operacyjny 5.3	Marketing i promocja Gminy Boguchwała
--------------------	---------------------------------------

- Promowanie turystyki pieszej i rowerowej jako formy aktywnego stylu życia w oparciu o posiadane potencjały
- Aktywny marketing i promocja turystyczna gminy
- Prowadzenie działań promujących specjalną strefę ekonomiczną
- Prowadzenie zintegrowanych działań promocyjnych i informacyjnych ukierunkowanych na wzrost rozpoznawalności gospodarczej i turystycznej

Przedmiotowy kierunek działania obejmuje interwencję z zakresu wszystkich wymiarów i wpisuje się we wszystkie wyznaczone cele strategiczne.

Kierunek działania 6.

Integracja i rozwój Gminy Boguchwała w ramach Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego

- Współpraca z innymi gminami, w szczególności z Rzeszowem, w zakresie wyzwań ponadlokalnych m.in. z zakresu transportu i ochrony środowiska
- Współpraca w ramach ROF w celu pozyskania środków zewnętrznych na realizację wspólnych działań
- Wzmacnianie jakości powiązań funkcjonalnych oraz integracja terytorialna, przestrzenna i funkcjonalna w ramach ROF
- Realizacja działań z zakresu poprawy stanu środowiska i efektywności energetycznej
- Rozwój przestrzenny gminy zgodnie z zasadami i założeniami Strategii Przestrzennej Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego
- Współpraca w ramach realizacji zapisów Strategii ZIT ROF do roku 2030
- Współpraca w celu podnoszenia jakości życia mieszkańców w ROF wraz z profesjonalizacją i zwiększeniem dostępu do nowoczesnych usług publicznych
- Aktywne działania na rzecz tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Wdrażanie przedsięwzięć zintegrowanych w ramach perspektywy 2021-2027, w szczególności:

Nazwa zadania	Zakres
Podnoszenie jakości zasobów turystycznych Gminy Boguchwała	Zadanie obejmuje utworzenie aktywnych szlaków turystycznych: około 3 km szlaku rowerowego oraz ponad 6 km kajakowego wykorzystującego potencjał rzeki Wisłok wraz z infrastrukturą turystyczną i zagospodarowaniem ich bezpośredniego otoczenia, a także z infrastrukturą poprawiającą dostępność obiektów i atrakcji turystycznych, jako element sieci tworzącej wspólny produkt turystyczny ROF oparty na walorach przyrodniczo – kulturowych. Realizacja zadania polegać będzie m.in. na budowie pomostu pływającego, altany, terenu do biwakowania, toalet, dojazdu (infrastruktura drogowa) i miejsc postojowych, ścieżek spacerowych, mostku prowadzącego przez potok Mogielnicki, przygotowaniu zaplecza do organizacji spływów kajakowych Wisłokiem.
Przebudowa i rozbudowa budynku Domu Kultury w Zarzeczcu	Zadanie obejmuje rozwój instytucji kultury poprzez roboty budowlane wraz z wyposażeniem oraz uwzględnieniem połączenia aspektów kulturowych z ochroną środowiska w otoczeniu wspieranego obiektu, celem prowadzenia działalności kulturalnej przez Lokalny Ośrodek Kultury „Razem” w Niechobrze – Filia w Zarzeczcu. Zakres uwzględnia m.in. na wykonaniu izolacji poziomych, wykonaniu platformy przyschodowej, wymianie dachu oraz stropów, rozbudowie budynku o salę widowiskową oraz węzły sanitarne, przebudowie wewnętrznych instalacji, uwzględnienie aspektów środowiskowych w postaci pozyskiwania energii z paneli fotowoltaicznych poprzez montaż instalacji OZE, naprawie tynków, wymianie stolarki drzwiowej, posadzek.
Rozbudowa budynku Ośrodka Kultury w Kielanówce	Zadanie obejmuje rozwój instytucji kultury poprzez roboty budowlane wraz z wyposażeniem oraz uwzględnieniem połączenia aspektów kulturowych z ochroną środowiska w otoczeniu wspieranego obiektu, celem prowadzenia działalności kulturalnej przez Lokalny Ośrodek Kultury „Wspólnota” w Zgłobniu – filia w Kielanówce. Zakres uwzględnia m.in. zmianę konstrukcji dachu wielospadowego wraz z adaptacją poddasza nieużytkowego na świetlice i pomieszczenia niezbędne do prowadzenia działalności Lokalnego Ośrodka Kultury w Kielanówce. W budynku zostaną wymienione lub wykonane nowe instalacje wodna, kanalizacji sanitarnej, c. o., gazowa, wentylacji, klimatyzacji, montaż instalacji OZE, elektryczna, teletechniczna, monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego, sygnalizacji włamania i napadu, przeprowadzony zostanie remont elewacji oraz roboty izolacyjne przeciwwilgociowe i termiczne, wymieniona zostanie stolarka okienna i drzwiowa oraz wykonanie windy,

	tworząc budynek w pełni dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami (spełnienie standardów dostępności w aspekcie architektonicznym i cyfrowym). W kontekście łączenia aspektów kulturowych z ochroną środowiska w otoczeniu wspieranego obiektu częściowo przebudowane zostaną chodniki wraz z uwzględnieniem nasadzeń, jak również zastosowane będą rozwiązania OZE.
Budowa parku na osiedlu Gaj przy ul. Juliusza Słowackiego	Zakres obejmuje utworzenie parku w nowej dzielnicy mieszkaniowej Boguchwały. Zakres prac obejmie m.in: nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej, wykonanie ścieżek spacerowych i rowerowych, toru rowerowego, placu zabaw dla dzieci, boiska wielofunkcyjnego, siłowni zewnętrznej, miejsca do wypoczynku, biwakowania i gier terenowych, zadaszenia do grillowania/zadaszonego miejsca wypoczynku, góry saneczkowej, wybiegu dla psów, elementów małej architektury, w tym ławek, leżanek, stojaków na rowery, koszy na śmieci, tablic informacyjnych, wykonanie lokalnego utwardzenia terenu tj. plac utwardzony do obsługi technicznej i postoju samochodów, ścieżki piesze i rowerowe, tor rowerowy oraz zadaszone miejsce do odpoczynku.
Budowa parku w Kielanówce	Zakres obejmuje utworzenie nowych terenów zielonych oraz ogólnodostępnej przestrzeni służącej wypoczynkowi. Zakres prac obejmie m.in. nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej, wykonanie ścieżek spacerowych i rowerowych, placów zabaw dla dzieci, boiska wielofunkcyjnego, siłowni zewnętrznej, miejsca do wypoczynku, biwakowania i gier terenowych, altany/zadaszenia do grillowania, góry saneczkowej, elementów małej architektury, w tym ławek, leżanek, stojaków na rowery, koszy na śmieci, tablic informacyjnych. Wybudowana zostanie ścieżka wzdłuż potoku Paryja. Teren zostanie oświetlony oraz wyposażony w monitoring, parking, wykonana infrastruktura drogowa, a także roboty porządkowe.

9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do *przepisu* wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. ust. 3. pkt. 4) zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

W odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych Gminy Boguchwała oraz prognozowanych zmian demograficznych, przestrzennych i środowiskowych opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in.: strukturę sieci osadniczej Gminy Boguchwała, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

W rezultacie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Boguchwała. Zdefiniowano ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w najbliższych latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju gminy określono działanie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, ukierunkowane na zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom. Aby osiągnąć cele wyznaczone w wizji rozwoju, konieczne jest zarówno odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacja działań poprawiających warunki życia lokalnej społeczności. W związku z tym sformułowano wytyczne dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, które zilustrowano za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

9. 1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Boguchwała znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Rzeszowa, granicząc z nim od wschodniej strony. Jest gminą miejsko-wiejską, obejmuje obszar o powierzchni 8 897 ha, a jej populacja wynosi 22 042 mieszkańców⁷. Gminę tworzy 10 miejscowości, w tym miasto Boguchwała oraz dziewięć sołectw: Kielanówka, Lutoryż, Mogielnica, Niechobrz, Nosówka, Raclawówka, Wola Zgłobieńska, Zarzecze, Zgłobień. Miasto Boguchwała jest największym ośrodkiem zarówno pod względem liczby ludności, jak i powierzchni.

Z perspektywy całej gminy Boguchwała dominuje w niej zabudowa mieszkaniowa. Koncentracja zabudowy - zarówno jednorodzinnej i wielorodzinnej - występuje w centrum miasta Boguchwała.

Miasto Boguchwała pełni funkcję głównego organizmu miejskiego gminy, stanowiąc centrum usługowe, społeczne, administracyjne i gospodarcze. Sprzyja temu m.in. korzystne położenie – bezpośrednie sąsiedztwo Rzeszowa oraz przebieg linii kolejowej co znacząco podnosi dostępność komunikacyjną miasta. Pozycję tę dodatkowo wzmocni kontynuacja budowy drogi ekspresowej przebiegającej tuż przy granicy miasta. To właśnie w mieście zlokalizowane są główne obiekty usługowe, przemysłowe oraz publiczne, takie jak Urząd Gminy czy placówki edukacyjne. W centrum miasta, zwłaszcza w rejonie dworca kolejowego, znajdują się największe obiekty handlowe i przemysłowe. W mieście Boguchwała realizowane są inwestycje mieszkaniowe w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM) oraz przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS), co znacząco przyczynia się do poprawy dostępności mieszkań. Dalszy rozwój terenów mieszkaniowych ukierunkowany jest na obszary w sąsiedztwie infrastruktury drogowej i kolejowej, z koncentracją nowej zabudowy w zasięgu pieszym od przystanków kolejowych, wspierając tym samym transport publiczny i ograniczając rozlewanie się zabudowy.

W pozostałych sołectwach gminy dominuje zabudowa jednorodzinna z uzupełniającą zabudową zagrodową, ukształtowaną linearnie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (dróg powiatowych i gminnych), tworząc układ tzw. ulicówki. Miejscowości te pełnią przede wszystkim funkcję głównie mieszkaniową i charakteryzują się zabudową jednorodzinną oraz zagrodową. W większości z nich zidentyfikować można obszar kształtowania centrum miejscowości wiejskiej i elementów infrastruktury społecznej, zapewniających dostęp do podstawowych usług, takich jak sklepy, ośrodki kultury oraz placówki oświatowe. Rozwój zabudowy mieszkaniowej obserwowany jest przede wszystkim w miejscowościach Kielanówka, Nosówka i Raclawówka, co związane jest z ich atrakcyjnym

⁷ Źródło: Raport o stanie Gminy Boguchwała za 2023 r.

położeniem w bezpośrednim sąsiedztwie Rzeszowa. Polityka przestrzenna gminy ukierunkowana jest na dogęszczanie istniejącej zabudowy, a dalszy rozwój mieszkaniowy planowany jest w powiązaniu z dostępnością infrastruktury drogowej i kolejowej.

Można przyjąć następujący układ hierarchiczny systemu osadniczego w gminie:

Tabela 4 Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Boguchwała

Miejscowość	Ranga miejscowości	Wiodące funkcje miejscowości
Boguchwała	ośrodek główny	Mieszkaniowa, administracyjna, usługowa, turystyczna, przemysłowa,
Lutoryż	ośrodek podstawowy	głównie mieszkaniowa, ponadto rolnicza
Niechobrz	ośrodek podstawowy najludniejszy ośrodek w obszarze wiejskim gminy	
Nosówka	ośrodek podstawowy	
Raławówka	ośrodek podstawowy	
Wola Zgłobieńska	ośrodek podstawowy zlokalizowany peryferyjnie	
Zarzeczce	ośrodek podstawowy	
Zgłobień	ośrodek podstawowy	
Kielanówka	ośrodek podstawowy	
Mogielnica	ośrodek podstawowy zlokalizowany peryferyjnie	

Źródło: opracowanie własne.

Specjalna Strefa Ekonomiczna

Na terenie gminy funkcjonuje także Specjalna Strefa Ekonomiczna, wchodząca w skład Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Poprzez uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Boguchwała Wiśloczyszko” pod inwestycje związane z działalnością produkcyjną oraz usługową został przeznaczony teren o powierzchni ok. 30 ha. Część tych terenów stanowi Podstrefę Boguchwała Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Powstanie strefy przyczyniło się do zwiększenia zainteresowania inwestorów, co wpłynęło na dynamiczny rozwój gospodarczy gminy.

9. 2. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Transport drogowy i lotniczy

Gmina Boguchwała posiada dobre połączenia komunikacyjne z regionem. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 19, która stanowi ważną oś komunikacyjną, łączącą gminę z granicą Polski i Słowacji w Barwinku, a także część drogi ekspresowej S19, która docelowo również będzie prowadzić do granicy ze Słowacją. W 2023 roku zakończono budowę łącznika drogi ekspresowej S19 z drogą krajową nr 19, co znacząco poprawiło dostępność komunikacyjną, łącząc gminę z węzłem Rzeszów-Południe i pobliskimi miejscowościami, takimi jak Kielanówka, Raclawówka czy Niechobrz. Inwestycja umożliwiła łatwiejszy dostęp do głównych dróg powiatowych i gminnych, sprzyjając rozwojowi funkcji mieszkaniowych, usługowych oraz przemysłowych. Obecnie realizowana jest budowa kolejnego odcinka drogi ekspresowej S19 – na trasie Babica – Jawornik – który dodatkowo poprawi skomunikowanie gminy z głównymi szlakami komunikacyjnymi regionu.

Dogodne położenie gminy w pobliżu międzynarodowego Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka, oddalonego o około 20 km, również stanowi istotny atut komunikacyjny.

Transport kolejowy

Gmina Boguchwała jest również dobrze skomunikowana pod względem transportu kolejowego. Na jej terenie przebiega linia kolejowa, która stanowi część Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej (PKA). Przystanki kolejowe w Boguchwale (Boguchwała i Boguchwała Dolna), Lutoryżu oraz Zarzeczu zapewniają mieszkańcom łatwy dostęp do transportu publicznego. PKA umożliwia wygodny i szybki dojazd do Rzeszowa oraz innych miejscowości w regionie, co stanowi istotny atut komunikacyjny gminy. Modernizowana jest infrastruktura kolejowa w ramach PKA, co ma na celu zwiększenie komfortu podróży oraz poprawę dostępności transportu publicznego. Podniesienie jakości infrastruktury sprzyja także rozwojowi funkcji mieszkaniowych w strefie zasięgu pieszego od przystanków kolejowych, co staje się istotnym czynnikiem w planowaniu przestrzennym gminy.

Infrastruktura rowerowa

Na terenie gminy istnieje sieć szlaków rowerowych prowadzących przez tereny o walorach krajobrazowych i kulturowych. W planach rozwojowych przewidziano inwestycje związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury rowerowej.

9. 3. Główne elementy infrastruktury społecznej

W mieście zlokalizowane są kluczowe obiekty administracyjne, usługowe i publiczne. Znajduje się tu siedziba Urzędu Gminy, rynek miejski stanowiący centrum życia społecznego, a także placówki edukacyjne i obiekty kulturalne.

Infrastruktura oświatowa i kulturalna

Gmina Boguchwała dysponuje siecią placówek oświatowych, obejmującą dziesięć szkół podstawowych zlokalizowanych we wszystkich sołectwach, z wyjątkiem Zarzecza, oraz Liceum Ogólnokształcące w mieście Boguchwała. W gminie działają również żłobki oraz przedszkola (w tym publicznych i niepublicznych).

Gmina kładzie duży nacisk na rozwój kultury, oferując mieszkańcom dostęp do wielu ośrodków kultury w różnych częściach gminy, takich jak Miejskie Centrum Kultury w Boguchwale, Lokalny Ośrodek Kultury w Niechobrze z filiami czy Lokalny Ośrodek Kultury w Zgłobniu z filiami. W ośrodkach organizowane są różnorodne wydarzenia kulturalne i edukacyjne. Realizowane są także projekty modernizacji Domów Kultury. Tego typu inwestycje w kulturę mają na celu wzbogacenie oferty kulturalnej oraz udostępnienie mieszkańcom nowoczesnych narzędzi do korzystania z dziedzictwa kulturowego.

Rekreacja i turystyka

Do głównych atrakcji turystycznych na terenie gminy należą: Zespół Pałacowo-Parkowy Lubomirskich, Zespół dworski w Zgłobniu oraz zabytkowe kościoły. Rzeka Wisłok wykorzystywana jest do spacerów, wędkarstwa oraz innych form rekreacji na świeżym powietrzu.

W planach przewidziano utworzenie parków rekreacyjnych w Kielanówce oraz na osiedlu Gaj w Boguchwale. Zakres inwestycji obejmuje m.in. nasadzenia zieleni, budowę placów zabaw, boisk wielofunkcyjnych, siłowni zewnętrznych oraz miejsc przeznaczonych do wypoczynku i biwakowania.

W gminie funkcjonują również obiekty sportowo-rekreacyjne, takie jak: basen, lodowisko, stadion IzoArena, zespół boisk „Orlik” oraz Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Niechobrze.

W ramach planów rozwojowych przewidziano inwestycje związane z tworzeniem tras kajakowych, w szczególności wzdłuż rzeki Wisłok. Celem inwestycji jest poprawa dostępności terenów rekreacyjnych oraz rozwój infrastruktury turystycznej.

9. 4. Główne elementy infrastruktury technicznej

Gmina Boguchwała dysponuje rozwiniętą infrastrukturą techniczną, obejmującą zaopatrzenie w wodę, kanalizację, energię elektryczną oraz gaz. W 2023 r z sieci wodociągowej korzystało 20 700 mieszkańców, z sieci kanalizacyjnej - 19 004, a z gazowej – 19 396, co w każdym przypadku stanowi ponad 90% ludności całej gminy⁸.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina jest w pełni zgazyfikowana. Gaz ziemny dostarczany jest poprzez sieci wysokoprężne gazociągów, w tym relacji:

- Przybyszówka – Boguchwała – Babica (gazociąg Ø 150 mm),
- Przybyszówka – Rzeszów (gazociąg Ø 150 mm),
- Boguchwała – Raławówka (gazociąg Ø 80 mm).

Dostawa gazu odbywa się przez stacje redukcyjno-pomiarowe w Boguchwale i Raławówce.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Na obszarze gminy, w ramach krajowego i regionalnego systemu energetycznego, funkcjonuje stacja redukcyjna GPZ „Boguchwała” oraz wyprowadzone z niej linie elektroenergetyczne. Przez teren gminy przebiegają linie wysokiego napięcia, a także następujące linie najwyższego napięcia:

- Linia 400 kV Rzeszów – Krosno Iskrzynia,
- Linia 220 kV Chmielów – Boguchwała.

Planowana jest realizacja inwestycji celu publicznego – budowa stacji Boguchwała Bis (400kV).

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

⁸ Źródło: BDL GUS.

9. 5. System powiązań przyrodniczych

Gmina Boguchwała posiada różnorodne walory przyrodnicze oraz obszary objęte ochroną, które pełnią ważną rolę w zachowaniu bioróżnorodności regionu.

Gmina Boguchwała charakteryzuje się rzeźbą wyżynną, która w północnej części należy do Pogórza Rzeszowskiego. Krajobraz w tej części gminy jest pagórkowaty, z licznymi dolinami i jarami. W południowej części gminy, w tym w Strzyżowsko-Sędziszowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, teren ma bardziej falisty charakter. Duża część gminy zajmują użytki rolne (7 059 ha)⁹, co nadaje jej rolniczy charakter, z mozaiką upraw, łąk, pastwisk i zadrzewień.

Obszary Chronione i korytarze ekologiczne

Na terenie Gminy Boguchwała znajdują się ważne obszary chronione:

- Strzyżowsko-Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmujący południowo-zachodnią część gminy, który rozciąga się na obszarze kilku gmin. Obszar ten ma charakter rolniczy, ale cechuje go duża różnorodność ukształtowania terenu, w tym liczne wzniesienia i doliny. Jest to miejsce o dużym znaczeniu dla ochrony cennych gatunków roślin i zwierząt, a także zachowania unikatowego krajobrazu.
- Obszar Natura 2000 „Wisłok Środkowy z Dopływami”, który obejmuje rzekę Wisłok oraz jej dopływy. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk, ustanowiony w ramach programu Natura 2000, chroniący ponad 30 gatunków ryb, w tym dziesięć objętych ochroną gatunkową.
- W gminie znajdują się również pomniki przyrody, stanowiące naturalne pomniki przyrody o wyjątkowym charakterze, głównie pojedyncze drzewa, które są objęte szczególną ochroną.

Przez południowo-zachodnią i północno-zachodnią część gminy przebiega korytarz ekologiczny Pogórze Strzyżowskie.

Złoża Surowców Mineralnych

Gmina Boguchwała leży na terenach, na których występują złoża surowców mineralnych, w tym wapieni litotamniowych. Zarejestrowane złoża obejmują m.in. obszary Niechobrz I, Niechobrz II, Niechobrz Górny, Kielanówka, Kielanówka Rzeszów, Lutoryż, Zwiężczyca i Nosówka. Dodatkowo, w gminie znajdują się tereny górnicze związane z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego, m.in. w

⁹ Źródło: Raport o stanie Gminy Boguchwała za 2023 r.

rejonie Nosówki oraz Kielanówki-Rzeszowa, gdzie prowadzona jest dalsza eksploatacja i poszukiwanie tych surowców.

Tereny Osuwiskowe i Powodziowe

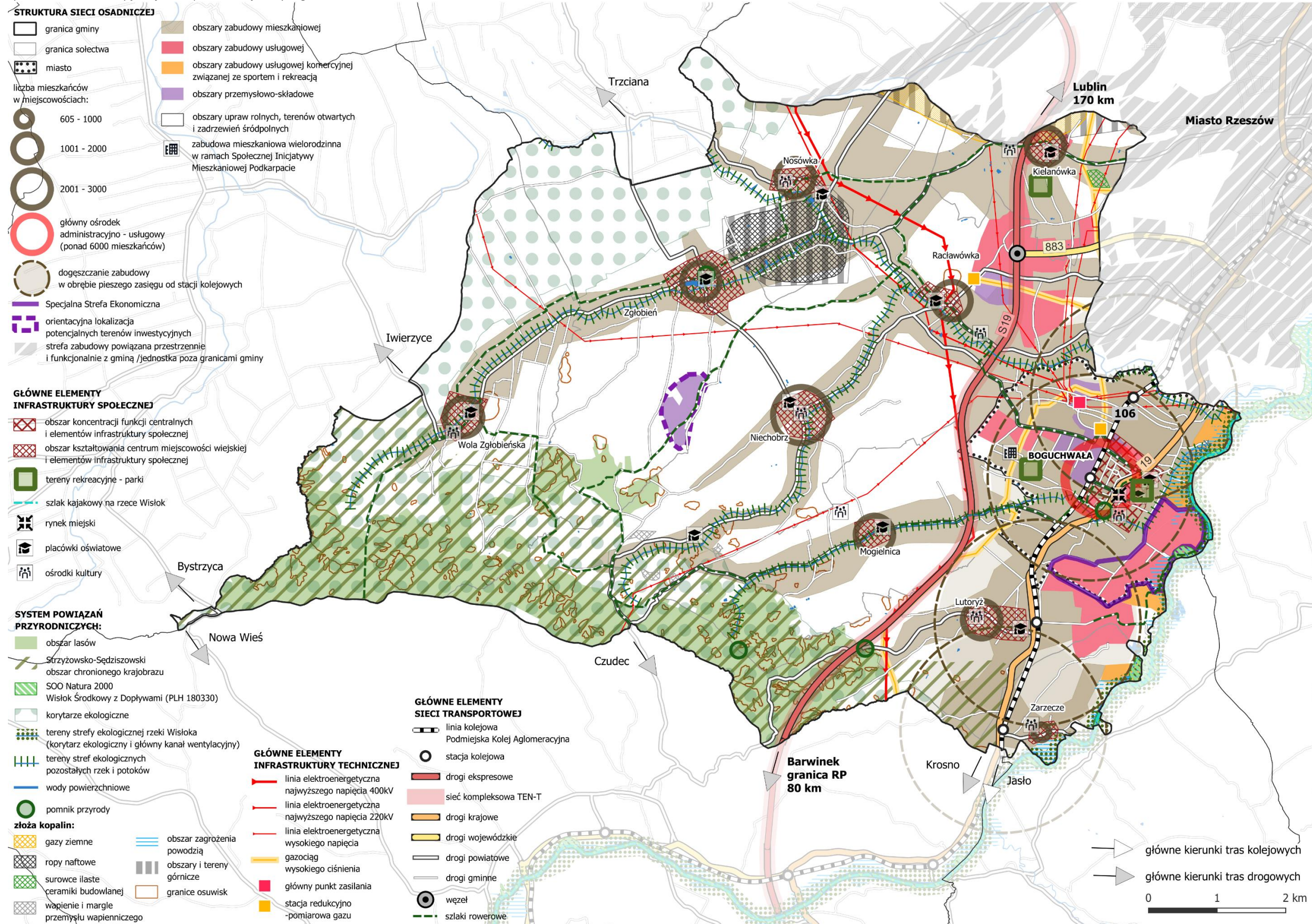
W gminie, podobnie jak w innych obszarach górzystych, występują tereny osuwiskowe i potencjalnie osuwiskowe, szczególnie w rejonach o niestabilnych stokach. Dla takich terenów wprowadzono zakazy dotyczące budowy obiektów kubaturowych oraz instalacji infrastruktury, jak np. słupy napowietrznej sieci energetycznej. Tereny zalewowe znajdują się głównie wzdłuż rzeki Wisłok, we wschodniej części gminy. Pozostała część gminy nie jest objęta wysokim ryzykiem powodziowym.

Lasy i Zadrzewienia

Na terenie gminy występują liczne kompleksy leśne, z których większość znajduje się w obrębie Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Lasy zajmują łącznie 1 115 ha¹⁰, stanowiąc istotny element ekologiczny w regionie. Leśne kompleksy, w połączeniu z terenami rolniczymi, tworzą interesujący krajobraz, w którym zróżnicowanie ukształtowania terenu i różnorodność biologiczna odgrywają kluczową rolę.

¹⁰ Źródło: Raport o stanie Gminy Boguchwała za 2023 r.

Rysunek 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Boguchwała

Źródło: opracowanie własne

10. Schemat ilustrujący założenia planistyczne

WYMIAR SPOŁECZNY	WYMIAR PRZESTRZENNY I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY	WYMIAR GOSPODARCZY
Cel strategiczny 1. Gmina dbająca o potrzeby mieszkańca	Cel strategiczny 2. Gmina dbająca o środowisko i jakość przestrzeni, w której żyją jej mieszkańcy	Cel strategiczny 3. Gmina Boguchwała ośrodkiem silnego rozwoju gospodarczego
Kierunek działania 1. Integracja wszystkich form transportu publicznego na terenie Gminy Boguchwała	Kierunek działania 3. Aktywne planowanie przestrzenne i rozwijanie polityki mieszkaniowej jako ważnego elementu atrakcyjności osiedleńczej gminy	Kierunek działania 5. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz lokalnego rynku pracy na terenie Gminy Boguchwała
Kierunek działania 2. Systematyczna poprawa świadczonych usług publicznych w szczególności w obszarze wsparcia rodziny, edukacji kultury i spędzania czasu wolnego	Kierunek działania 4. Ochrona zasobów środowiska naturalnego oraz poprawa jakości infrastruktury publicznej i układu komunikacyjnego	
Kierunek działania 6. Integracja i rozwój Gminy Boguchwała w ramach Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego		

11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy tworzyć sprzyjające warunki dla zwiększenia powierzchni zadrzewień śródpolnych, przydomowych oraz zadrzewień przeciwwiatrowych.
- Należy dążyć do wykluczenia technologii wodo i energochłonnych oraz likwidacji zanieczyszczeń "u źródła" przez modernizację technologii i konsumpcji, neutralizację zanieczyszczeń, zmianę źródeł energii, w kierunku odnawialnych źródeł energii.
- Kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych; zachowanie ciągłości systemów przyrodniczych. Zachowanie istniejących terenów zielonych w celu zachowania bioróżnorodności i zapewnienia dostępu do terenów rekreacji.
- Ochrona przed zainwestowaniem kubaturowym terenów strefy ekologicznej rzeki Wisłoka oraz pozostałych rzek i potoków.
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego, racjonalne udostępnianie i ochrona przed zabudową terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz kanałów wentylacyjnych.
- Prowadzenie działań na rzecz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, szczególnie w zakresie nowych inwestycji budowlanych, rozwijania infrastruktury komunikacyjnej, emisji gazów związanych z ogrzewaniem czy wytwarzania ścieków i odpadów.
- Podejmowanie działań na rzecz poprawy czystości powietrza - ograniczanie zanieczyszczenia powietrza poprzez m.in.: ograniczanie niskiej emisji oraz emisji komunikacyjnej czy redukcję zapotrzebowania na nieefektywne źródła ciepła, w tym termomodernizację budynków.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Rozwój szlaków turystycznych w gminie, w celu udostępniania, promowania oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego gminy, w celu kształtowania oraz wzmacniania tożsamości lokalnej.
- Zapewnienie warunków dla kontynuacji procesu zagospodarowania obszaru (zespołów osadniczych, siedlisk, form zabudowy, przestrzeni otwartej) na zasadach ciągłości kulturowej.

- Obiekty zabytkowe, powinny być w sposób maksymalny zachowane, z możliwością ich wykorzystania dla pełnienia nowych funkcji, w tym funkcji turystycznej.
- Utrzymanie tożsamości kulturowej gminy oraz wykorzystanie walorów zabytkowej zabudowy dla rozwoju turystyki i kultury, a tym samym rozwoju całej gminy Boguchwała.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Przewiduje się rozwój nowej zwartej zabudowy poza istniejącymi obszarami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz terenami przeznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę.
- Intensyfikacja zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją.
- Preferuje się rozwijanie rolnictwa w gospodarstwach rodzinnych i zabudowy zagrodowej szczególnie w północnej i zachodniej części gminy.
- Rozwój oferty turystycznej w szczególności w południowej części gminy.
- Nowo projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej powinny charakteryzować się spójnym stylem architektonicznym, nawiązującym do lokalnej tradycji budowlanej i poszanowaniem dla sąsiedztwa, w tym zabytków.
- Zagęszczanie zabudowy wielorodzinnej oraz jednorodzinnej na obszarach zurbanizowanych wraz z jednoczesnym zagwarantowaniem bezpośredniego dostępu zielonych terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych.
- Rozwój terenów mieszkaniowych powinien być powiązany z powstaniem efektywnej sieci komunikacji zbiorowej, ze szczególnym naciskiem na węzły komunikacji kolejowej i dostępność infrastruktury rowerowej.
- Uzupełnianie i dogęszczanie zabudowy w obrębie pieszego zasięgu od stacji kolejowych.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w ust. 2 (przedstawionego, poniżej), jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej określonymi w strategii rozwoju gminy.

Obliczeń dokonuje się na podstawie wzoru zawartego w § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii mianowicie:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

M₂₀ – prognozowana liczba mieszkańców gminy, wyznaczona na podstawie danych statystycznych, powiększona o 5%

PUM₀ – łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie, zgodna z najnowszymi danymi statystycznymi

P₂₀ – prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

Obliczając zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w Gminie Boguchwała według wytycznych wskazanych w rozporządzeniu, wartość zapotrzebowania na nową zabudowę wynosiłaby 9 201 osób. Jednakże uwzględniając uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne wskazane poniżej, w tym w szczególności wzmożone zapotrzebowania na mieszkania w skali całej aglomeracji Rzeszowa, które będzie się nasilać, należy założyć, że zapotrzebowanie to będzie zwiększone.

W latach 2013-2023 wskaźnik urbanizacji w gminie zmniejszył się z 30,1% do 28,5% co wskazuje na przenoszenie się ludności z miasta Boguchwała i napływ ludności na obszary wiejskie gminy. W 2023 r. liczba ludności w gminie wynosiła 22 042. Od 2013 r. zauważalny jest wzrost z 19 459 osób, czyli o około 13%. Do 2043 r. prognozuje się, że liczba ludności zwiększy się do 24 466, czyli o blisko 11%. Aktualna sytuacja demograficzna (dodatnie saldo migracji) oraz prognozowana liczba ludności, stanowią podstawę do określenia zapotrzebowania na zabudowę, w tym przede wszystkim wskazanie potrzeb mieszkaniowych.

Położenie gminy i procesy w otoczeniu

Gmina Boguchwała jest gminą miejsko-wiejską i znajduje się w bezpośrednim zasięgu oddziaływania Rzeszowa, z którym graniczy od wschodniej strony. Przy granicy z Rzeszowem położone jest miasto Boguchwała oraz sołectwa: Kielanówka, Nosówka i Raclawówka. W tych miejscowościach przede wszystkim widoczne są dynamiczne zmiany związane z przyrostem liczby ludności. Gmina z uwagi na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta wojewódzkiego, stanowi atrakcyjne miejsce pod rozwój zabudowy, szczególnie mieszkaniowej, realizując zapotrzebowanie aglomeracji Rzeszowa. W latach 2019-2023 na teren gminy Boguchwała przeniosło się ponad 815 mieszkańców Rzeszowa (średnio 160 osób na rok). Liczba zameldowań w gminie rośnie, co świadczy o jej atrakcyjności jako miejsca zamieszkania. Wpływa na to lokalizacja i bliskość Rzeszowa, stanowiącego biegun wzrostu oraz

będącego miejscem pracy oraz korzystania z różnego rodzaju usług dla mieszkańców gminy Boguchwała.

Dostępność komunikacyjna

Gmina charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną dzięki drodze krajowej nr 19, która przebiega przez Boguchwałę oraz sołectwo Lutoryż, dodatkowo w 2023 r. zakończono budowę łącznika drogi ekspresowej S19 od węzła Rzeszów-Południe do drogi krajowej nr 19 w Boguchwale. Nowa droga połączyła węzeł S19 Rzeszów-Południe z drogami powiatowymi oraz gminnymi biegnącymi w kierunku Kielanówki, Boguchwały, Raclawówki, Niechobrza i Nosówki. Inwestycja ta wpływa na poprawę atrakcyjności gminy i stanowi potencjał do rozwoju funkcji mieszkaniowych, usługowych oraz przemysłowych. O dobrej dostępności komunikacyjnej gminy świadczy również bliskość międzynarodowego Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka, znajdującego się w odległości około 20 km. Skomunikowanie i szybki dojazd do Rzeszowa możliwy jest również dzięki sieci Podkarpackiej Kolei Aglomeracyjnej, która przebiega przez Boguchwałę (przystanek Boguchwała i Boguchwała Dolna), Lutoryż (przystanek Lutoryż) oraz Zarzecze (przystanek Wisłoczanka). Dzięki dobremu skomunikowaniu z miastem wojewódzkim, mieszkańcy pozostają w gminie, co umożliwia dalszy rozwój dzięki wzmacnianiu powiązań przestrzenno-funkcjonalnych z Rzeszowem.

Ceny i dostępność nieruchomości

Wpływ na decyzję o osiedleniu się na terenie gminy mają również niższe ceny działek i mieszkań. Ceny wynajmu/zakupu mieszkań, szczególnie w dużych, rozwijających się miastach takich jak Rzeszów, mają tendencje wzrostowe, co wpływać będzie na zwiększenie liczby osób osiedlających się w gminach ościennych (w tym w Boguchwale), w których ceny nieruchomości oraz działek są niższe. W ostatnich 10 latach, zauważa się wzrost liczby mieszkań oddawanych do użytkowania. W 2023 r. oddano do użytkowania 217 mieszkań w gminie, z czego 108 w mieście, a 109 na obszarze wiejskim. W strukturze dominowały mieszkania indywidualne (123 w 2023 r.), a 94 z nich przeznaczone były na wynajem lub sprzedaż.

Jednym z rozwiązań jest zatem budowanie mieszkań na wynajem na preferencyjnych warunkach. Aktualnie na terenie Boguchwały działa spółka gminna - Towarzystwo Budownictwa Społecznego (TBS), która prowadzi nowe inwestycje mieszkaniowe oraz budowane są nowe osiedla w ramach rządowej inicjatywy - Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM).

W planach TBS jest uzyskanie pozwolenia na użytkowanie dla inwestycji przy ul. Reja 7C w Boguchwale wraz z miejscami postojowymi w garażu podziemnym oraz infrastrukturą towarzyszącą do dnia 30 kwietnia 2025 roku – inwestycja ta obejmuje 25 lokali mieszkalnych. Obecnie trwa również budowa

budynku wielorodzinnego, który również będzie składać się z 25 lokali mieszkalnych oraz 3 lokali usługowych. W III kwartale 2025 r. planowane jest rozpoczęcie budowy budynku wielorodzinnego, który będzie składał się z 28 lokali mieszkalnych.

W ramach I etapu SIM podpisane są 224 umowy na mieszkania, które zostaną oddane do użytkowania w styczniu 2026 r. W kolejnym II i III etapie planowana jest budowa 702 mieszkań w 11 budynkach wielorodzinnych na terenach o łącznej powierzchni 6,5 ha, w ramach inwestycji zostaną utworzone również lokale użytkowe, w których będzie prowadzona działalność gospodarcza (handel, usługi). Ostateczne zakończenie inwestycji planowane jest do końca 2028 roku.

Planowane inwestycje spowodują przyrost liczby mieszkańców Boguchwały nawet o 2 tysiące. SIM ma dawać szansę na zamieszkanie w szczególności osobom, które nie mają zdolności kredytowej oraz nie stać ich na zakup własnego mieszkania, dotyczy to w szczególności seniorów, ale również osób młodych. Wskazana inicjatywa wraz z rozwojem gospodarczym i tworzeniem miejsc pracy na terenie gminy pozwoli na ograniczenie migracji młodych osób oraz zachęci ich do pozostawiania, ale również osiedlania się w Boguchwale.

Tendencje i procesy demograficzne

Rozwój zabudowy mieszkaniowej w Boguchwale jest uzasadniony również ze względu na aktualne procesy i tendencje demograficzne. Analizując uwarunkowania i przesłanki związane z większym zapotrzebowaniem na zabudowę warto wziąć również pod uwagę preferencje mieszkaniowe, szczególnie rodzin z dziećmi. Wiele osób przenosząc się na tereny gmin podmiejskich, sąsiadujących z dużym miastem, często decyduje się na zakup działki i budowę domu jednorodzinnego. Oprócz rodzin z dziećmi, istotną grupą mieszkańców dla gminy Boguchwała są osoby młode, które często migrują i pozostają w większych ośrodkach. Z punktu widzenia tej grupy, ważne jest stworzenie w gminie warunków do osiedlenia się i zapewnienie możliwości zakupu mieszkania na preferencyjnych warunkach, co wraz z rozwojem gospodarczym pozwoli na ograniczenie odpływu tej grupy mieszkańców. Ponadto w gminie zauważa się również ogólnopolski problem związany ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Ludność gminy starzeje się, a więc zauważa się konieczność dostosowywania oferty usług oraz infrastruktury do specyficznych potrzeb i oczekiwań seniorów, w tym zagwarantowanie dostępności mieszkań.

Rozwój gospodarczy gminy

Na terenie gminy znajduje się Specjalna Strefa Ekonomiczna, jednakże obecnie tereny te są wykupione i zainwestowane. Powstanie strefy wpłynęło na wzrost zainteresowania inwestorów, a tym samym rozwój gospodarczy gminy. W ostatnich latach zauważa się wzrost liczby podmiotów wpisanych

do rejestru REGON na 10 tys. ludności, z czego wskaźnik ten wynosił w 2023 r. 1004 w gminie Boguchwała, co było wartością nieco niższą niż średnia województwa (1009 na 10 tys. mieszkańców), ale wyższą niż średnia w powiecie rzeszowskim (934 na 10 tys. mieszkańców). Przedstawione dane wskazują zatem na dynamiczny rozwój gospodarczy gminy, a tym samym tworzenie nowych miejsc pracy na tym terenie, co jednocześnie wpływa na atrakcyjność osiedleńczą i zwiększone zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową. Atrakcyjność inwestycyjna gminy, jak również zacieśnienie współpracy w ramach ROF, również może wpłynąć na zwiększenie zainteresowania zamieszkaniem na terenie Boguchwały.

Wnioski – określenie zwiększonego zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową

Przeprowadzona analiza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w Gminie Boguchwała oraz wskazane wyżej uwarunkowania i czynniki, wskazują na konieczność zwiększenia liczby dostępnych mieszkań, aby sprostać przyszłym potrzebom mieszkańców. Obecnie tylko 6,5% powierzchni gminy objętej jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, z czego 44,7% to tereny, które przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową – czyli niecałe 3% powierzchni całej gminy. Uwzględniając powyższe przesłanki – położenie gminy i procesy w jej otoczeniu, dostępność komunikacyjną, sytuację na rynku nieruchomości oraz rozwój społeczno-gospodarczy gminy, jak również kluczowe czynniki (liczby ludności, zmiany demograficzne, preferencje mieszkaniowe, planowane inwestycje infrastrukturalne oraz potrzeba zwiększenia przestrzeni dla zabudowy komercyjnej i usługowej) należy przyjąć urealnione zapotrzebowanie na poziomie +25% względem obliczanego bazowo, czyli wynoszące około 11,5 tys. osób.. Zakłada się, że liczba ludności w gminie znacząco wzrośnie w wyniku realizacji założeń strategii m.in. poprawy skomunikowania gminy, zacieśnienia współpracy w ramach ROF czy rozbudowy oferty usług społecznych, które przełożą się na wzrost atrakcyjności osiedleńczej gminy Boguchwała. Uwzględniając te czynniki, przewiduje się, że zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową będzie rosło, w tempie, które przekracza dotychczasowe prognozy.

Na tej podstawie rekomenduje się, aby w opracowywanych aktach planowania przestrzennego wyznaczono nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, w ilości uwzględniającej przewidywane/określone w niniejszej strategii zapotrzebowanie.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- We wszystkich terenach zabudowy mieszkaniowej zakazuje się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

- Obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² powinny być lokalizowane w obszarach o dobrej dostępności komunikacyjnej, w szczególności przy węźle drogowym w Racławówce i drodze S19.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym lokalizowane będą zgodnie z ustaleniami i w oparciu o Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030¹¹.
- Planowane inwestycje powinny uwzględniać istniejące ograniczenia środowiskowo-przyrodnicze.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Kluczowa jest przebudowa istniejącej sieci drogowej, jak również rozwój infrastruktury dla ruchu pieszego, w celu poprawy dostępności i obsługi obszarów zainwestowanych oraz predysponowanych do zainwestowania.
- Rozwój i wprowadzanie intermodalnych rozwiązań transportowych.
- Przy przebudowie istniejących dróg, rekomendowana jest realizacja ścieżek rowerowych odseparowanych od jezdni.
- Wyznaczanie nowych tras pieszych, szlaków rowerowych oraz szlaku kajakowego (wykorzystującego potencjał rzeki Wisłok) wraz z infrastrukturą turystyczną i zagospodarowaniem ich bezpośredniego otoczenia, a także z infrastrukturą poprawiającą dostępność obiektów i atrakcji turystycznych.

Infrastruktura techniczna

- Rozwój infrastruktury technicznej powinien wyprzedzać zabudowę terenów, istotne jest także zapewnienie dla nowej zabudowy kompleksowej obsługi infrastrukturalnej, w tym komunikacyjnej.
- Uzbrajanie terenów posiadających korzystne warunki do inwestowania i działalności społeczno-gospodarczej, czyli z dostępem do dróg publicznych i w ich obrębie, szczególnie w północnej i wschodniej części gminy.
- Rozwój systemu gospodarki odpadami.
- Uzupełnienie sieci wodociągowej w odniesieniu do planowanych terenów zainwestowania.
- Sieć kanalizacji sanitarnej powinna być rozbudowywana i obejmować zasięgiem obszary intensywnie zabudowane oraz obszary przeznaczone pod intensywne zainwestowanie.

¹¹ Uchwała nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27.08.2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa Podkarpackiego.

- Rozwój infrastruktury pozwalającej na zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej – rozbudowa sieci telekomunikacyjnych oraz zwiększenie dostępu do Internetu.

Infrastruktura społeczna

- Utrzymanie oraz rozwój sektora usług dla seniorów, w tym infrastruktury ochrony zdrowia i placówek pomocy społecznej.
- Wzmocnienie i poszerzenie oferty poszczególnych miejscowości w zakresie funkcji społeczno-kulturowych adresowanych do lokalnej społeczności takich jak żłobki, przedszkola i domy seniora.
- Wykorzystanie potencjału rzeki Wisłok wraz z infrastrukturą turystyczną i zagospodarowaniem jej bezpośredniego otoczenia, a także z infrastrukturą poprawiającą dostępność obiektów i atrakcji turystycznych.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Z uwagi na potrzebę zachowania ładu przestrzennego oraz w celu przeciwdziałania konfliktom społeczno-przestrzennym, lokalizacja wskazanych urządzeń powinna być realizowana na podstawie wypracowanych rozwiązań w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Przedsięwzięcia tego rodzaju nie mogą być realizowane na terenach zielonych i wód, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym dróg, obiektów i urządzeń do poboru wód powierzchniowych, zalesień, regulacji rzek czy zapór wodnych.
- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować uwzględniając aspekty przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe zgodnie z przepisami.
- Preferowana jest lokalizacja tego rodzaju przedsięwzięć na terenach peryferyjnych, oddalonych od centrum miasta, obszarów zamieszkałych oraz cennych i atrakcyjnych przyrodniczo.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Na obszarach kompleksów gleb o wysokiej jakości rolniczej należy dążyć do rozwijania gospodarki rolnej, w tym rolnictwa ekologicznego o kierunku ogrodniczo-hodowlanym oraz przetwórstwa rolno-spożywczego.
- Wspieranie rozwoju gospodarstw rodzinnych i przetwórstwa na poziomie tych gospodarstw.
- Wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego.

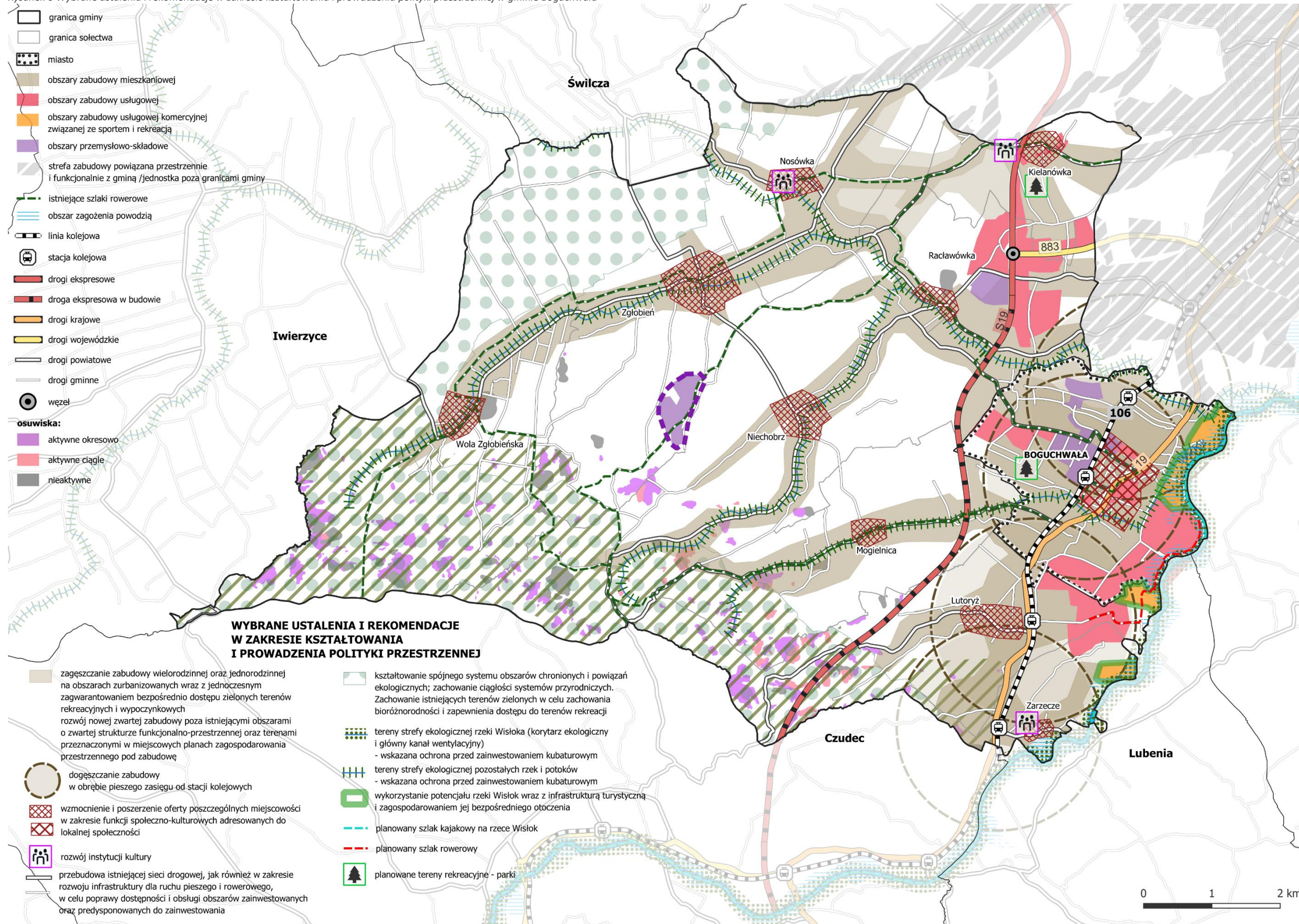

- Przeciwdziałanie dalszemu rozdrabnianiu i minimalizacja skutków rozdrobnienia gospodarstw rolnych.
- Rozwój systemów obsługi rolnictwa oraz rozbudowę katalogu usług wsparcia rolnictwa uwzględniających specyfikę rozdrobnionej produkcji rolniczej.
- Zwiększanie powierzchni trwałych użytków zielonych w obrębie stoków, w tym utrzymanie zadrzewień.
- Przeznaczanie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze tylko w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
- Ochrona terenów leśnych, zapobieganie wylesianiu, zalesianie i zadrzewianie oraz rozwój gospodarki leśnej na terenach mało przydatnych rolniczo – gruntach niskich klas bonitacyjnych.
- Dopuszcza się realizację ścieżek rowerowych na terenach rolnych i leśnych.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Na obszarach wymagających przekształceń zaleca się prowadzenie działań mających na celu poprawę ładu przestrzennego oraz estetyki krajobrazu.
- Obszary wymagające przekształceń oraz obszary o wysokich wartościach kulturowych powinny być ujęte w gminnym programie rewitalizacji.
- Obszary rewitalizacji powinny być kształtowane zgodnie z założeniami Gminnego programu Rewitalizacji Gminy Boguchwała na lata 2023-2030.
- Rekomenduje się rekultywację terenów zdegradowanych w kierunku terenów zabudowy zagrodowej, terenów produkcji w gospodarstwach rolnych, terenów akwakultury i obsługi rybactwa, terenów zieleni naturalnej, zalesień zadrzewień a w przypadku obszarów powyrobowiskowych również w kierunku rekreacyjnym.

Rysunek 6 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Boguchwała

Źródło: opracowanie własne

12. Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 3) *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w podręczniku Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej „Strategia rozwoju gminy krok po kroku”, przez rezultaty rozumie się wszelkie możliwe do przewidzenia, jak również niedające się przewidzieć skutki realizacji działań. W dokumencie strategii określa się oczekiwane rezultaty działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników, które przypisane są do każdego z planowanych w gminie Boguchwała kierunków działania.

L.p. kierunku działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2020)	Oczekiwany rezultat w 2030 roku	Źródło danych
1.	Integracja wszystkich form transportu publicznego na terenie Gminy Boguchwała	Liczba przeprowadzanych działań na rzecz rozwoju oferty transportu publicznego na terenie gminy	0 ¹²	wzrost	UM Boguchwała
		Liczba zrealizowanych wozokilometrów w ramach Związki Gmin „PKS”	511 213 wkm	wzrost	UM Boguchwała/ Związek Gmin „PKS”
2.	Systematyczna poprawa świadczonych usług publicznych w szczególności w obszarze wsparcia rodziny, edukacji kultury i spędzania czasu wolnego	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	2,92	wzrost	BDL GUS
		Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	2,8	wzrost	BDL GUS
		Wybudowanie Domu Pomocy Społecznej	0	1	
		Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	19,1	wzrost	BDL GUS
		Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat		wzrost	BDL GUS
		Współczynnik skolaryzacji brutto	88,74	wzrost	BDL GUS

¹² Jako rok bazowy traktujemy 2022 i od tego momentu monitorujemy zmienność wskaźnika w związku z tym wartość wskaźnika określono jako 0.

L.p. kierunku działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2020)	Oczekiwany rezultat w 2030 roku	Źródło danych
		Drogi dla rowerów ogółem	2,1 km	wzrost	BDL GUS
3.	Aktywne planowanie przestrzenne i rozwijanie polityki mieszkaniowej jako ważnego elementu atrakcyjności osiedleńczej gminy	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	6,5%	wzrost	BDL GUS
		Opracowanie i uchwalenie Planu Ogólnego	0	1	UM Boguchwała
		Mieszkania na 1000 mieszkańców	302,4	wzrost	BDL GUS
4.	Ochrona zasobów środowiska naturalnego oraz poprawa jakości infrastruktury publicznej i układu komunikacyjnego	Długość dróg o nawierzchni bitumicznej	125,07 km	wzrost	UM Boguchwała
		Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	36,9%	wzrost	BDL GUS
		Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji	85,1%	wzrost	BDL GUS
		Liczba nowo wykonanych instalacji fotowoltaicznych	0 ¹³	wzrost	UM Boguchwała
5.	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz lokalnego rynku pracy na terenie Gminy Boguchwała	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	76	wzrost	BDL GUS
		Liczba przeprowadzonych działań promujących gminę	0 ¹⁴	wzrost	UM Boguchwała
6.	Integracja i rozwój Gminy Boguchwała w ramach Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć zintegrowanych w ramach partnerstwa w ROF	0 ¹⁵	wzrost	UM Boguchwała

¹³ Jako rok bazowy traktujemy 2022 i od tego momentu monitorujemy zmienność wskaźnika w związku z tym wartość wskaźnika określono jako 0.

¹⁴ Jw.

¹⁵ Jw.

Rezultaty rozumie się i opisuje się również jako efekty zaplanowanych działań, ale także pożądane zmiany w kontekście wdrażanych i realizowanych przedsięwzięć. Rezultaty, podobnie jak i cele strategiczne, muszą być weryfikowalne oraz mierzalne, dlatego też zastosowano ujęcie wskaźników, które zaprezentowano w powyżej tabeli. Poniżej jednak wskazano rezultaty również w sposób opisowy. powyższej tabeli przedstawiono je w ujęciu wskaźnikowym. Poniżej przedstawiono je natomiast w sposób opisowy. W wyniku realizacji działań w przedmiotowej strategii w gminie Boguchwała zajdą następujące zmiany:

O charakterze organizacyjnym:

- Zwiększy się efektywność nauczania w szkołach oraz poprawi się atrakcyjność oferty edukacyjnej
- Poprawi się oferta kierowana dla nowych mieszkańców osiedlających się na terenie gminy
- Zwiększy się poziom współpracy z innymi gminami w ramach ROF
- Zwiększy się poziom integracji mieszkańców oraz ich zaangażowanie i działalność na rzecz wspólnoty
- Zwiększy się atrakcyjność turystyczna i rozpoznawalność gminy
- Zwiększy się dostęp i atrakcyjność oferty spędzania czasu wolnego

W zakresie zasobów materialnych:

- Zwiększy się dostępność do budownictwa mieszkaniowego
- Zmodernizowane zostaną placówki oświatowe
- Rozwój i poprawa dostępności do m.in. infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej
- Zwiększenie wykorzystania OZE, oraz poprawa efektywności energetycznej budynków
- Zagospodarowanie, odnowienie i zwiększenie atrakcyjności i doposażenie przestrzeni publicznych
- Unowocześnienie systemu gospodarowania odpadami
- Zwiększy się dostępność komunikacyjna gminy
- Poprawie ulegnie dostępność infrastruktury i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności seniorów

W zakresie zasobów niematerialnych:

- Zwiększy się świadomość ekologiczna mieszkańców
- Wzmocnieniu ulegną kompetencje dzieci i młodzieży
- Zwiększy się poziom kapitału społecznego
- Rozwój gospodarczy wraz z promocją i stworzeniem atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności na terenie gminy

III Wdrażanie

13. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Realizacja strategii

Przygotowanie projektu – Burmistrz Boguchwały przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Boguchwale, w uzgodnieniu z Radą Miejską (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).

Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz Boguchwały przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Boguchwale i instytucji samorządowych.

Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbujące na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Boguchwały.

Opracowanie rocznych i wieloletnich dokumentów wykonawczych, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Miejskiego w Boguchwale oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).

Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich dokumentów wykonawczych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Boguchwale, Rada Miejska.

Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy Boguchwała, Burmistrz Boguchwały, Rada Miejska.

Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Burmistrz Boguchwały, przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Boguchwale wraz z jednostkami organizacyjnymi.

Nadzór nad realizacją projektów rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego

Procedura monitorowania

Monitoring bieżący będzie wykonywany corocznie.

Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji.

Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 12. *Rezultaty planowanych działań*.

Wynikiem corocznie prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2026 (ewaluacja on-going) i 2030 (ewaluacja ex-post).

Wynikiem przeprowadzania przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu relacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.

Ewaluacje (szczególnie ta o charakterze on-going) mają na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).

Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miasta przez Burmistrza Boguchwały wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja dokumentu

Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 dokonywane będą uchwałą Rady Miasta na wniosek Burmistrza Boguchwały.

Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez odpowiednią komisję.

Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2026 i 2030. Jej celem będzie porównywanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na jej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.

Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Burmistrza Boguchwały we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.

Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodnie z obowiązującymi zasadami.

Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.

Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.

W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.

Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację.

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia/aktualizacji	Uwagi
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Boguchwała	Przyjęcie w 2005 r., aktualizacja w 2024 r.	Obowiązuje nie później niż do 30 czerwca 2026 r., a później zostanie zastąpione Planem ogólnym – Gmina Boguchwała jest w trakcie opracowania

		Planu Ogólnego dla Gminy Boguchwała - uchwała nr LXVIII.756.2024 Rady Miejskiej w Boguchwale z dnia 25 stycznia 2024 r.
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Boguchwała na lata 2023-2030	2023 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Boguchwała na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029	2023 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii

14. Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. ust. 3. pkt. 9) ramy finansowe i źródła finansowania* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- ☐ środki własne gminy,
- ☐ środki z budżetu województwa podkarpackiego,
- ☐ Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
 - ☐ środki z budżetu Unii Europejskiej, takie jak:
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS) – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG) – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
 - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW) – skorzystać z nich może 6 województw, w tym podkarpackie. Celem funduszu jest rozwój konkurencyjności regionu oraz podniesienie jakości życia mieszkańców Polski

Wschodniej poprzez rozwój biznesu (szczególnie MŚP), inwestycje w nowoczesny transport i sieci energetyczne, ochronę przyrody oraz rozwój turystyczny.

- ☐ Krajowe Programy Operacyjne,
- ☐ środki budżetu państwa,
- ☐ inne środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ramy finansowe określono wskazując udział wydatków przeznaczonych na realizację poszczególnych celów strategicznych, przyporządkowanych do domen planowania strategicznego. Na realizację zaplanowanych przedsięwzięć w sferze społecznej przewiduje się przeznaczyć 42% pozyskanych środków finansowanych, w sferze przestrzennej 54%, najmniej natomiast w sferze gospodarczej 4%.

W latach 2018-2022 wydatki inwestycyjne gminy wyniosły łącznie 97,8 mln zł. Biorąc pod uwagę te dane i okres realizacji strategii 2023-2030 przewiduje się, że Gmina Boguchwała poniesie wydatki inwestycyjne wynoszące około 156,4 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

Tabela 4 Wybrane potencjalne źródła finansowania działań strategii

Kierunek działania	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
1. Integracja wszystkich form transportu publicznego na terenie Gminy Boguchwała	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Priorytet FEPK.03 Mobilność miejska
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027	Priorytet FENX.05 Wsparcie sektora transportu z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność
	Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych	
2. Systematyczna poprawa świadczonych usług publicznych w szczególności w obszarze wsparcia rodziny, edukacji kultury i spędzania czasu wolnego	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Priorytet FEPK.05 Przyjazna przestrzeń społeczna Priorytet FEPK.07 Kapitał ludzki gotowy do zmian
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.01 Umiejętności Priorytet FERS.02 Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym Priorytet FERS.03 Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami Priorytet FERS.04 Spójność społeczna i zdrowie
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027	Priorytet FENX.07 Kultura
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	Priorytet FEPW.05 Zrównoważona turystyka
	Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027	Priorytet 3: Turystyka
	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	

	Narodowy Fundusz Zdrowia	
	Programy Ministerstwa Zdrowia	
3. Aktywne planowanie przestrzenne i rozwijanie polityki mieszkaniowej jako ważnego elementu atrakcyjności osiedleńczej gminy	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Priorytet FEPK.05 Przyjazna przestrzeń społeczna
4. Ochrona zasobów środowiska naturalnego oraz poprawa jakości infrastruktury publicznej i układu komunikacyjnego	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Priorytet FEPK.02 Energia i środowisko Priorytet FEPK.04 Mobilność i łączność
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027	Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności Priorytet FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR Priorytet FENX.05 Wsparcie sektora transportu z EFRR
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	Priorytet FEPW.02 Energia i klimat Priorytet FEPW.04 Spójna sieć transportowa
	Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027	Priorytet 1: Środowisko Priorytet 6: Dostępność
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie	
5. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz lokalnego rynku pracy na terenie Gminy Boguchwała	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Priorytet FEPK.01 Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka Priorytet FEPK.07 Kapitał ludzki gotowy do zmian
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.01 Umiejętności
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027	Priorytet FENG.01 Wsparcie dla przedsiębiorców Priorytet FENG.02 Środowisko sprzyjające innowacjom
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	Priorytet FEPW.01 Przedsiębiorczość i Innowacje
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki
6. Integracja i rozwój Gminy Boguchwała w ramach Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	Priorytet FEPK.06 Rozwój zrównoważony terytorialnie

Źródło: opracowanie własne.

15. Ewaluacja ex-ante

Przepisy ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju szczegółowo regulują kwestie dotyczące opracowania strategii rozwoju gminy. Jednym z obowiązkowych elementów jest przeprowadzenie ewaluacji ex-ante, która jest jednym z typów ewaluacji, wyróżnianych w zależności od momentu uruchomienia badania. W przypadku ewaluacji ex-ante ocena jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania strategii, następuje przed rozpoczęciem realizacji interwencji. Przeprowadzenie tego rodzaju oceny odgrywa ważną rolę i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści dokumentu. Na potrzeby opracowania niniejszej strategii wybrano wariant jakim jest ewaluacja partycypacyjna. Badanie było prowadzone równolegle z procesem tworzenia dokumentu, a ewaluator uczestniczył w procesie tworzenia dokumentu od najwcześniejszego etapu, co znacząco wpływa na możliwość udzielenia przez niego wsparcia w trakcie prac nad dokumentem. W przypadku ewaluacji ex-ante, wyróżnia się cztery podstawowe kryteria oceny: **trafności** celów strategicznych i planowanych działań, w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów lub wyzwań, przewidywanej **skuteczności** działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów, przewidywanej **efektywności** sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań oraz **spójności** wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej między założeniami strategii, a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi.

TRAFNOŚĆ

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Boguchwały na lata 2022-2030 przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, po to by poznać ich potrzeby, oczekiwania oraz widoczne z ich perspektywy problemy i deficyty rozwojowe w gminie. Wnioski z przeprowadzonej na potrzeby opracowania strategii diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej pozwoliły na uzyskanie informacji na temat wewnętrznych zasobów oraz szans rozwojowych, jak również słabych stron i zagrożeń. Dzięki zidentyfikowaniu problemów oraz potrzeb mieszkańców gminy, możliwe było trafne zaplanowanie celów strategicznych i kierunków działań, stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane wyzwania.

SKUTECZNOŚĆ

Gmina odnotowuje wzrost liczby mieszkańców, a saldo migracji utrzymuje się na poziomie dodatnim, co świadczy o atrakcyjności Boguchwały pod względem zamieszkania. Gmina położona jest w bliskości Rzeszowa, będącego miejscem pracy dla wielu mieszkańców Boguchwały. Z uwagi na ten fakt, kluczowa jest integracja i synchronizacja transportu publicznego, na terenie całego ROF, wraz z optymalizacją transportu publicznego i dostosowaniem częstotliwości kursów do potrzeb mieszkańców. Ze względu na napływ nowych mieszkańców, kluczowa jest integracja i tworzenie miejsc

aktywności obywatelskiej, w celu budowy kapitału społecznego. Rosnące potrzeby i oczekiwania mieszkańców determinują konieczność prowadzenia działań na rzecz poszerzenia oferty kulturalno-rozrywkowej oraz sportowo-rekreacyjnej. Oferta powinna być dostosowana do oczekiwań różnych grup mieszkańców, w szczególności seniorów, ze względu na obserwowane procesy starzenia się społeczności. Oprócz wzbogacenia oferty czasu wolnego istotne jest również dalsze podnoszenie jakości i standardów nauczania w szkołach zlokalizowanych na terenie gminy, wraz z budowaniem tożsamości lokalnej wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Działania mające poprawić jakość życia i uczynić gminę Boguchwała atrakcyjną dla obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców skupione są w *Celu strategicznym 1. Gmina dbająca o potrzeby mieszkańca*. Drugą kluczową kwestią jest aspekt przestrzenny, związany z infrastrukturą oraz środowiskiem. *Cel strategiczny 2. Gmina dbająca o środowisko i jakość przestrzeni, w której żyją jej mieszkańcy* skupia się zarówno na ochronie środowiska i bioróżnorodności, jak również adaptacji do zmian klimatu oraz racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią. W tym kontekście, szczególną uwagę należy zwrócić na poprawę jakości powietrza. Z uwagi na rosnącą liczbę mieszkańców w gminie, ważna jest systematyczna rozbudowa zasobu mieszkaniowego na terenie gminy. Nie bez znaczenia pozostają kwestie dotyczące poprawy infrastruktury drogowej i okołodrogowej, z uwagi na rolę transportu i konieczność dojazdu do pracy do Rzeszowa. Ostatni z celów - *Cel strategiczny 3. Gmina Boguchwała ośrodkiem silnego rozwoju gospodarczego*, dotyczący wymiaru gospodarczego skupia się na pobudzeniu aktywności zawodowej mieszkańców oraz zapewnieniu warunków do prowadzenia działalności w gminie poprzez rozbudowę terenów inwestycyjnych. Obecna sfera aktywności gospodarczej zapełnia się, zatem za uzasadnione uznaje się prowadzenie działań mające na celu budowę nowych SAG, co pozwoli na zapewnienie w gminie miejsc pracy dla mieszkańców, którzy w dużej mierze związani są pracą z Rzeszowem.

EFEKTYWNOŚĆ

Efektywna realizacja strategii możliwa jest dzięki wskazaniu i zaplanowaniu do realizacji działań najbardziej priorytetowych i potrzebnych z perspektywy mieszkańców, jak i zidentyfikowanych wyzwań i problemów w gminie. Określenie potencjalnych źródeł finansowania oraz oczekiwanych rezultatów planowanych działań, jest potwierdzeniem, że przyjęte założenia są możliwe do osiągnięcia.

SPÓJNOŚĆ

Strategię Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 cechuje wysoka spójność, zarówno wewnętrzna jak i zewnętrzna. Cele strategiczne zostały uszczegółowione poprzez wskazanie celów operacyjnych wraz z zakresem planowanych przedsięwzięć. Takie założenie pozwala na zidentyfikowanie i zbadanie, czy w strukturze strategii oraz jej założeniach nie zachodzą sprzeczności. Dokument jest spójny wewnętrznie, ponieważ wyróżnione cele nie nakładają się na siebie, tylko są komplementarne i się uzupełniają. Ponadto, w dokumencie wskazano dokumenty

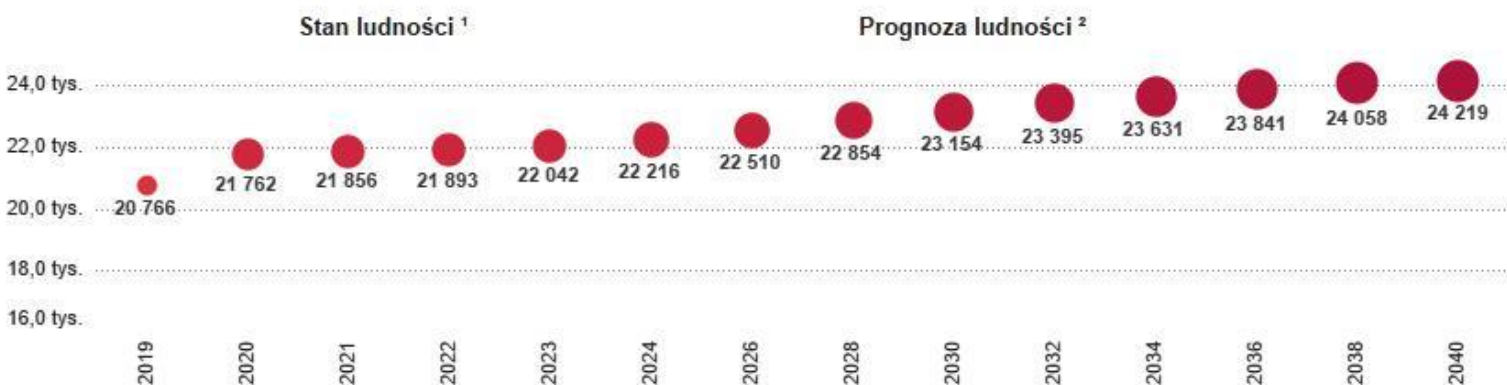
wyższego rzędu, z którymi opracowywana strategia jest spójna. Szczególne znaczenie odgrywa Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 oraz wskazane w niej obszary strategicznej interwencji. W celu zapewnienia wysokiego poziomu spójności, wskazując cele i zakres działań, skupiono się na tym, by stanowiły one odpowiedź na dedykowane kierunki działań, poszczególnym OSI, w które wpisuje się gmina.

W 2025 r. podjęta została uchwałę w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030. Konieczność aktualizacji wynika ze zmian, które zaszły m.in. w ustawie o samorządzie gminnym, która wskazuje obowiązkowe elementy strategii rozwoju gminy. Wpływ na konieczność aktualizacji, miała również zmiana dotycząca kwestii związanych z wprowadzeniem nowego narzędzia planistycznego – Planu Ogólnego. W wyniku wejścia w życie 24 września 2023 r. ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688, z późn. zm.), zmianie uległy w szczególności kwestie związane z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Strategia Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 została poddana weryfikacji oraz aktualizacji pod kątem spełnienia wymogów ustawowych.

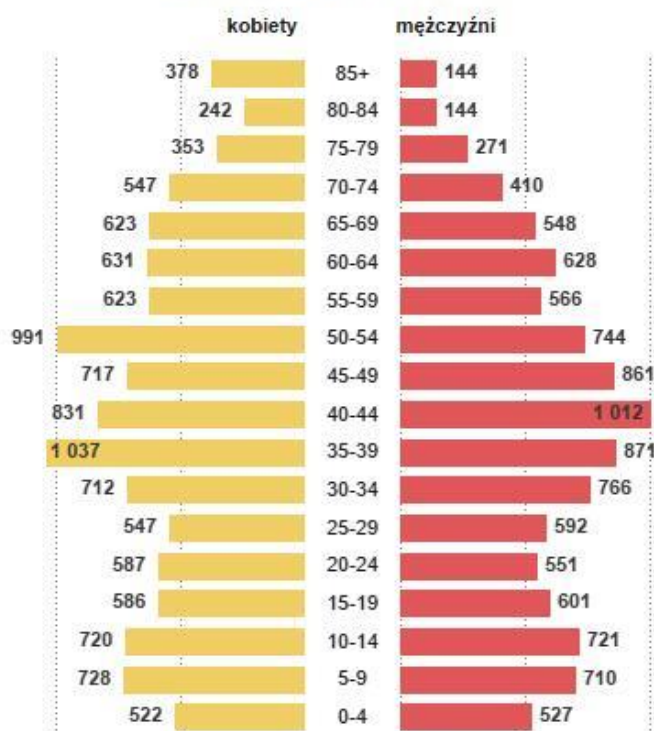
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Analiza danych zastanych

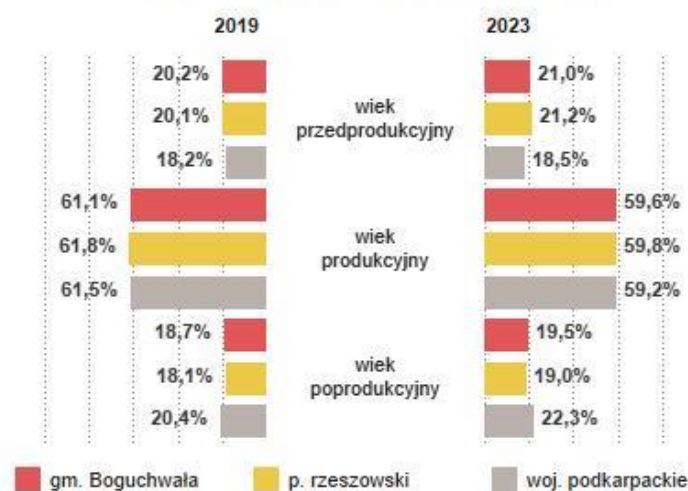
DEMOGRAFIA

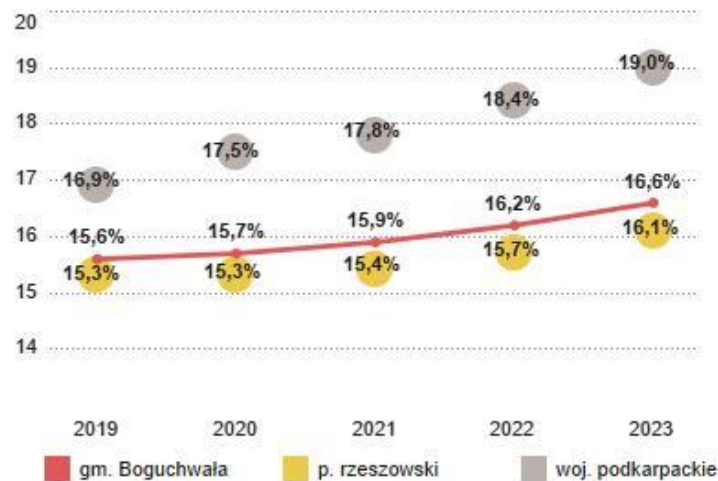
Piramida wieku i płci (2023 r.) ¹

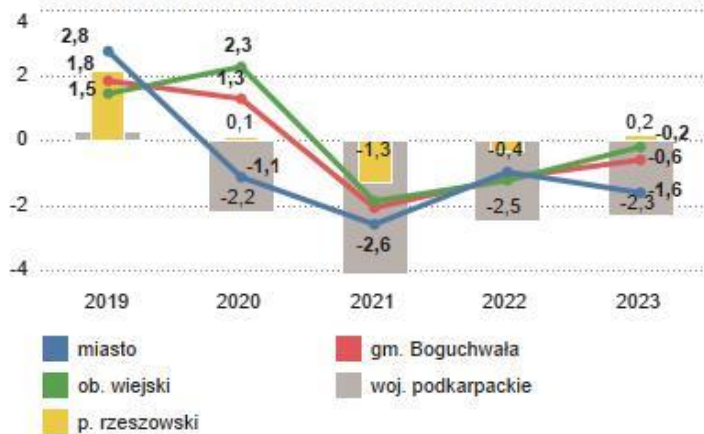
Ludność wg ekonomicznych grup wieku ¹

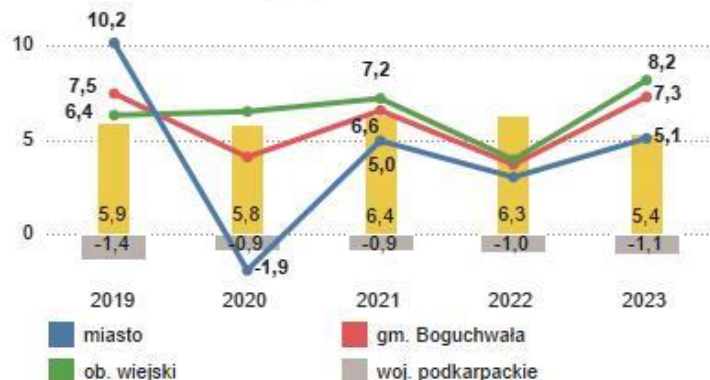
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem ¹

Przyrost naturalny na 1000 ludności ¹

Saldo migracji na 1000 ludności ¹

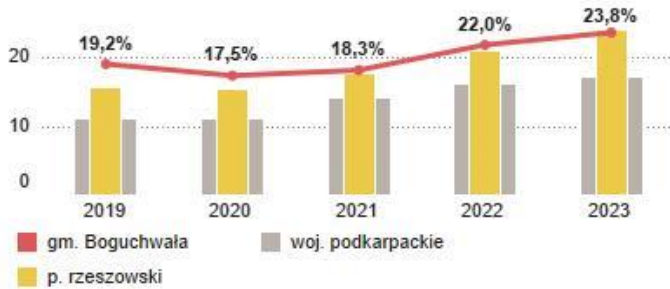
źródło danych:

¹ GUS BDL (2019-2023)

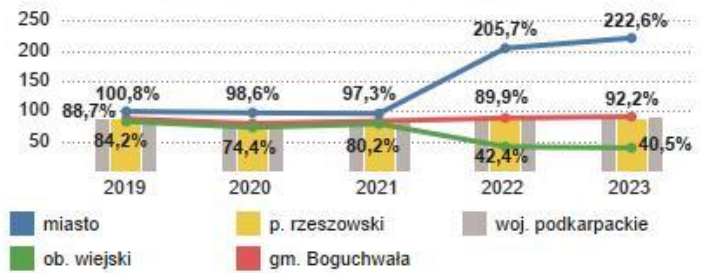
² Oprac.

EDUKACJA I KULTURA

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach ¹

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ¹

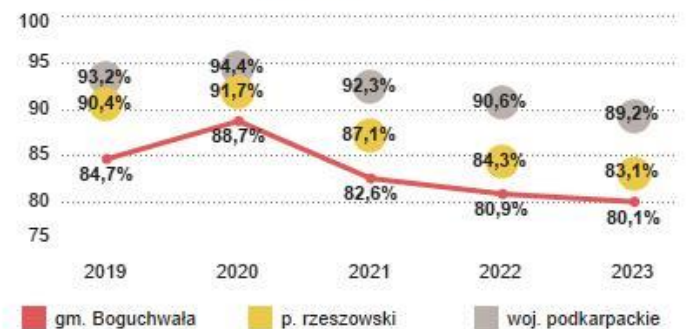
Biblioteki publiczne ¹

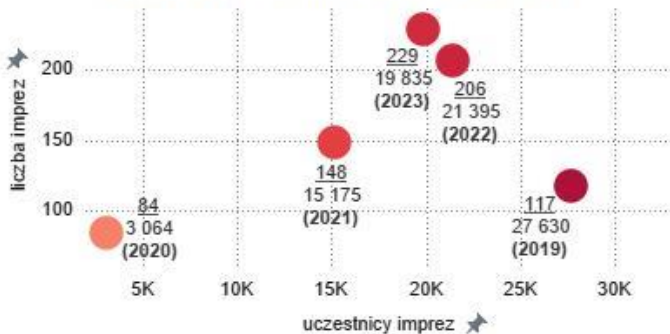
Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2024 r.) ²

Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły podstawowe ¹

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury ¹

Wydatki budżetu gminy [mln zł] ¹ - oświata i wychowanie -

Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹ - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego -

- udział w wydatkach ogółem -

- udział w wydatkach ogółem -

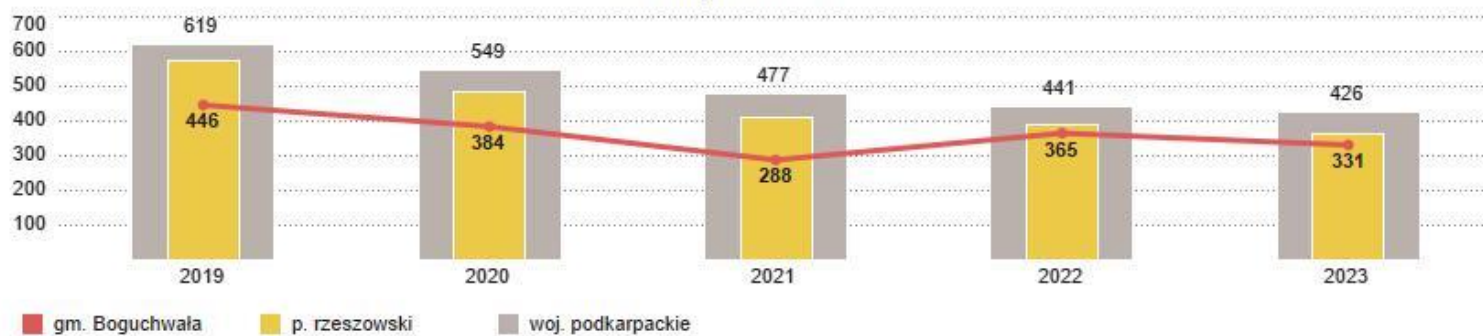
źródło danych:

¹ GUS BDL (2019-2023)

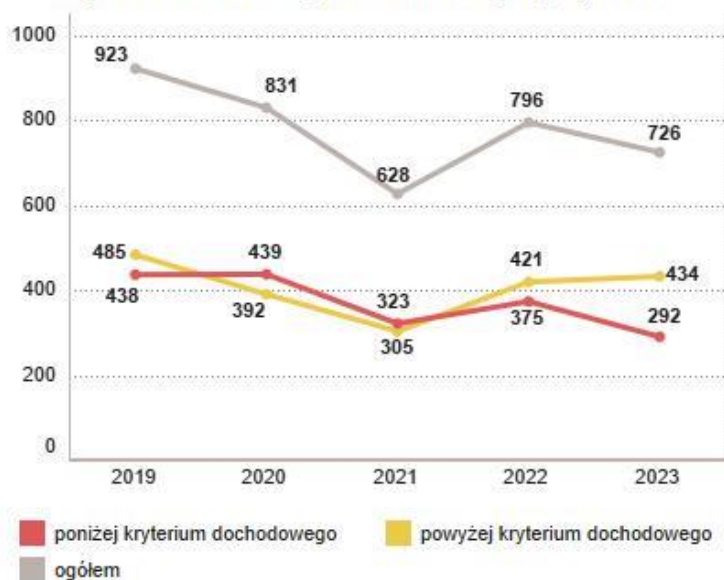
² <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

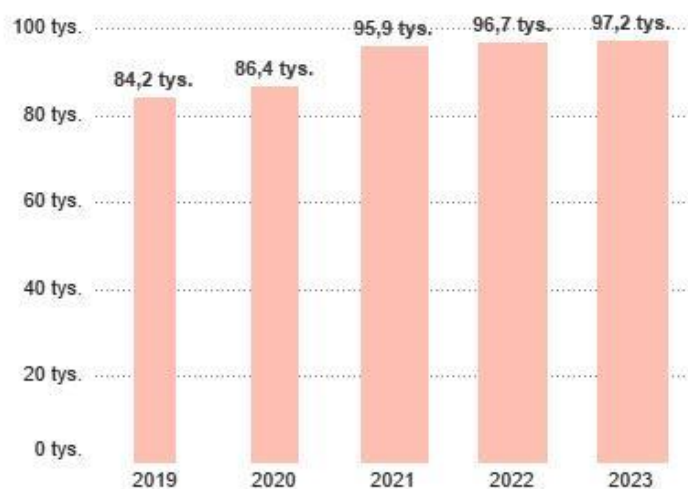
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
na 10 tys. ludności ¹

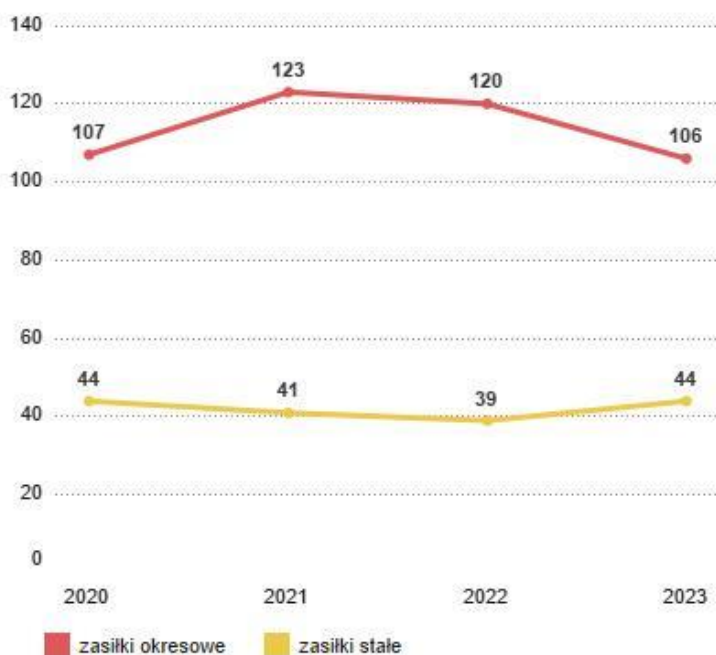
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg
kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku ¹

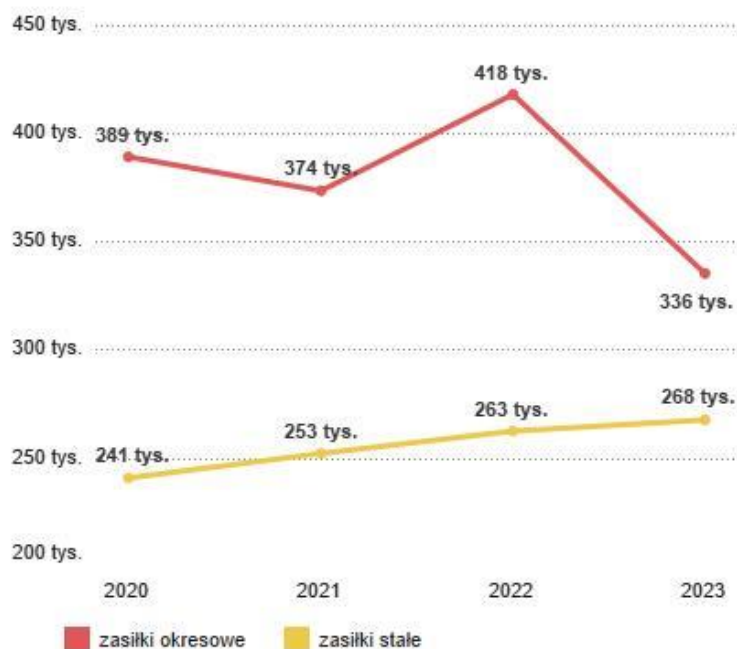
Liczba porad lekarskich ogółem ¹

Liczba rodzin, którym udzielono zasiłki ²

Kwota udzielonych świadczeń
na zasiłki [tys. zł] ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2019-2023)

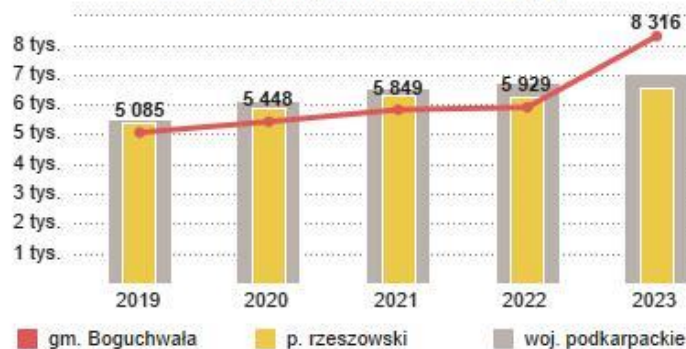
² Miejski

FINANSE SAMORZĄDOWE

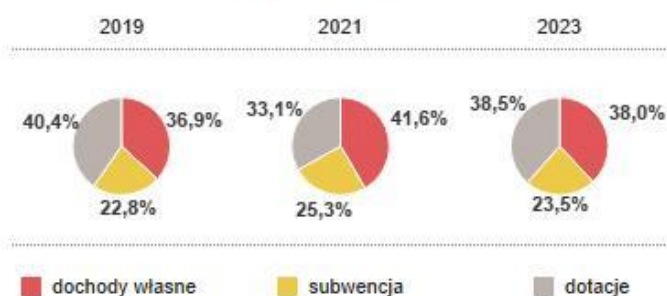
Dochody i wydatki gminy [mln zł] ¹

Dochody gminy na 1 mieszkańca [zł] ¹

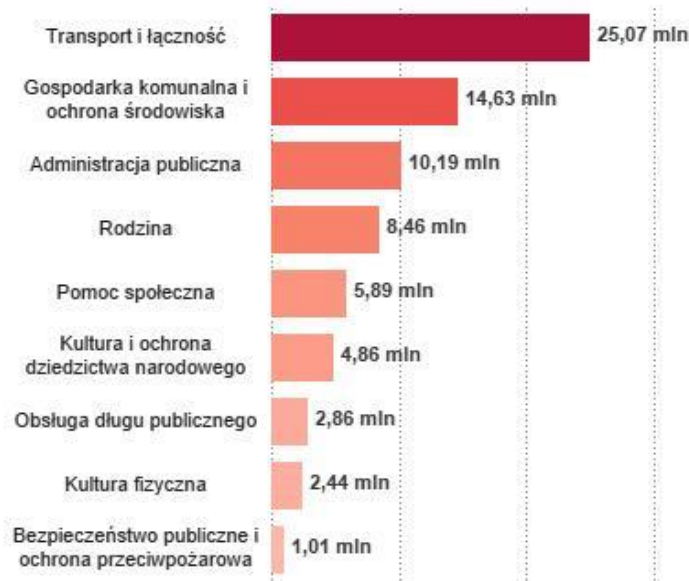

Źródła dochodów ¹

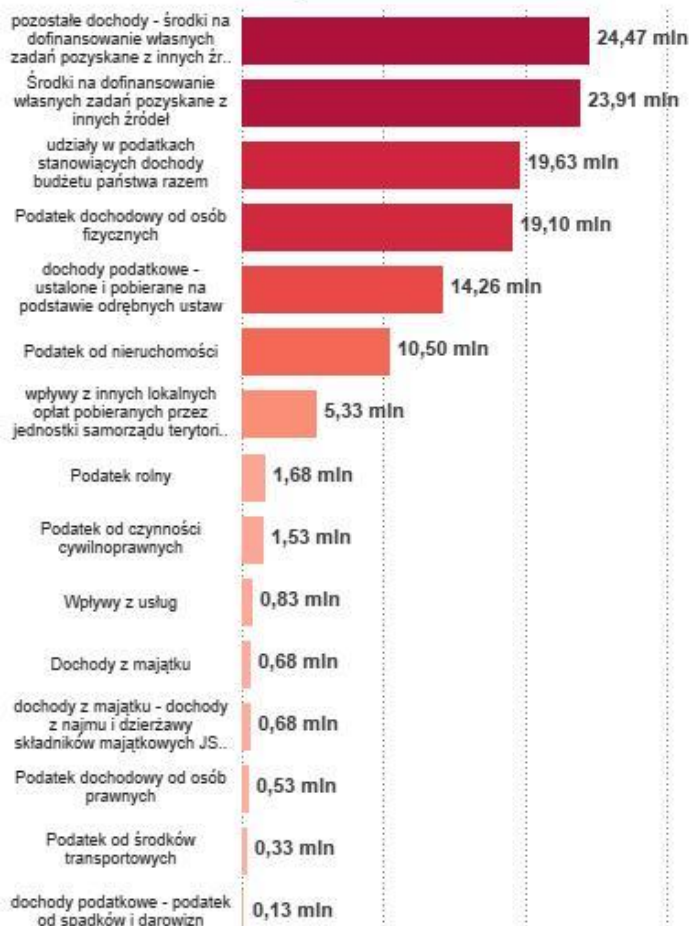

Główne wydatki

wg działów Klasyfikacji Budżetowej (2023 r.) [mln zł] ¹

Dochody własne (2023 r.) [mln zł] ¹
- wybrane źródła -

Udział w wydatkach ogółem ¹
- pomoc społeczna i rodzina -

- administracja publiczna -

- transport i łączność -

źródło danych:

¹ GUS BDL (2019-2023)

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Liczba podmiotów gospodarczych ¹

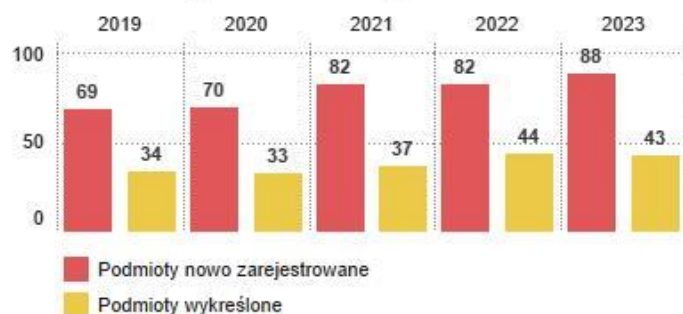
Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) na 1000 ludności ¹

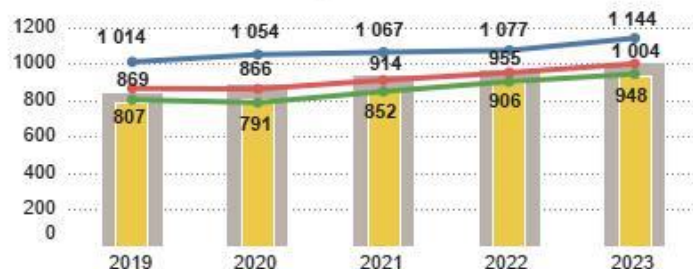
Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2020 r.] ¹

Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

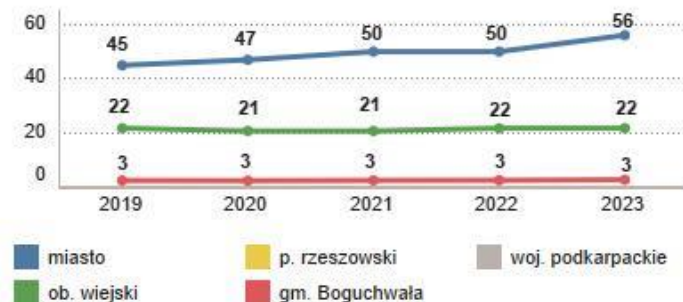
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

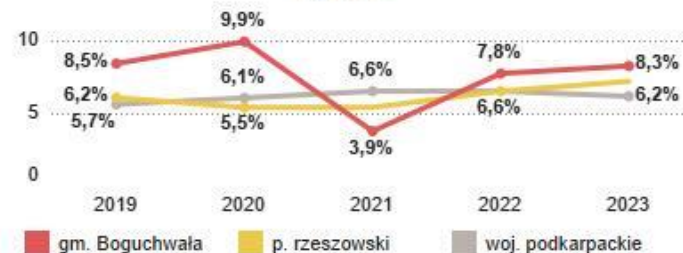
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności ¹

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności ¹

Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem ¹

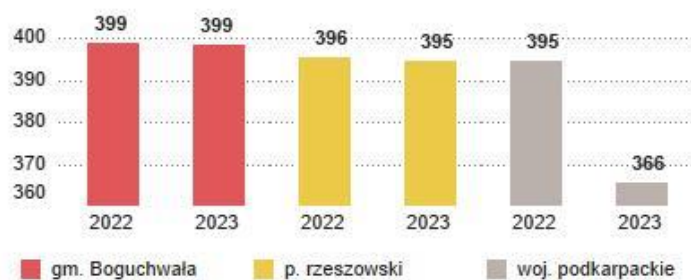

źródło danych:

¹ GUS BDL (2019-2023)

RYNEK PRACY

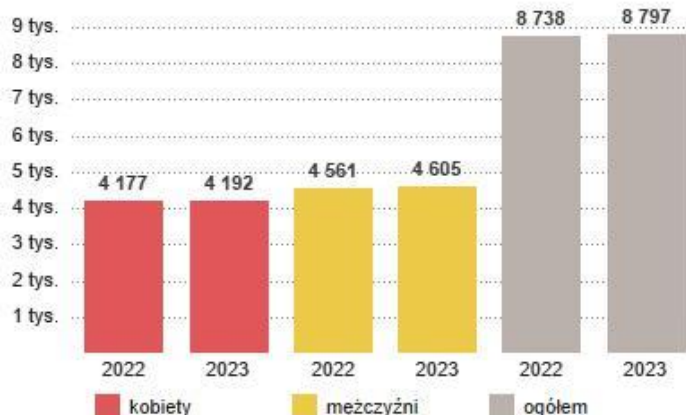
Pracujący
na 1000 ludności¹

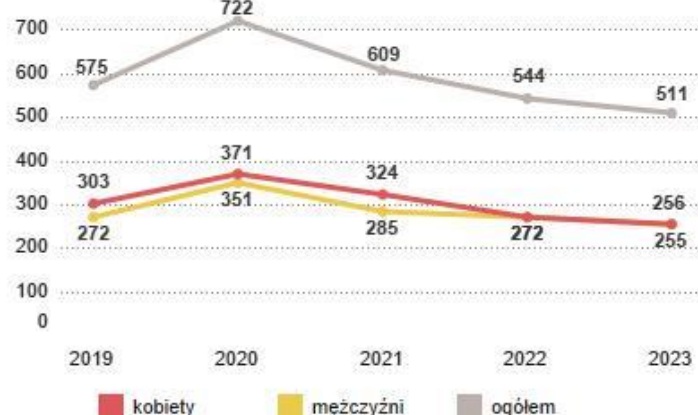
Udział bezrobotnych
w liczbie osób w wieku produkcyjnym¹

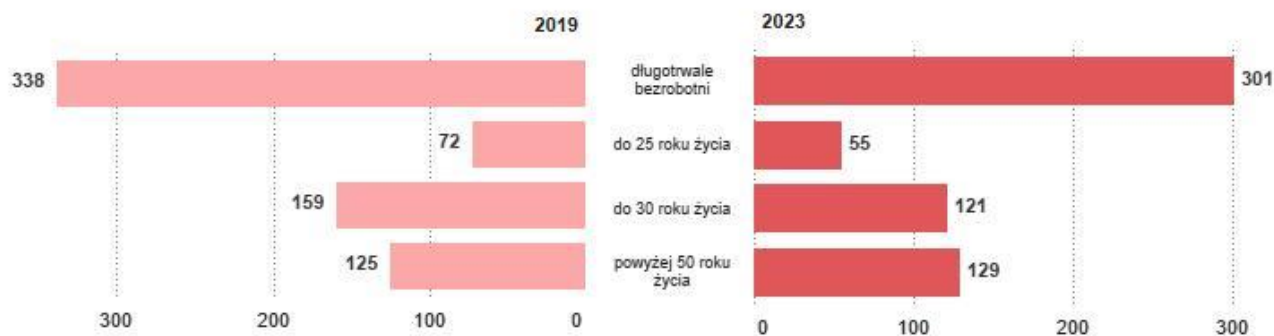
Liczba osób pracujących¹

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych¹

Wybrane kategorie bezrobotnych¹

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg siedziby przedsiębiorstw w 2024 r. [zł]¹

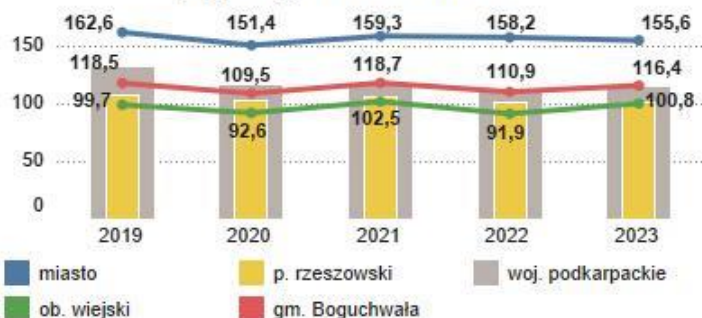

źródło danych:

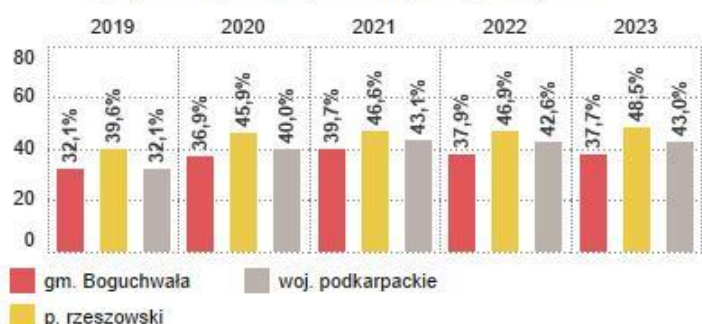
¹ GUS BDL (2019-2024)

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

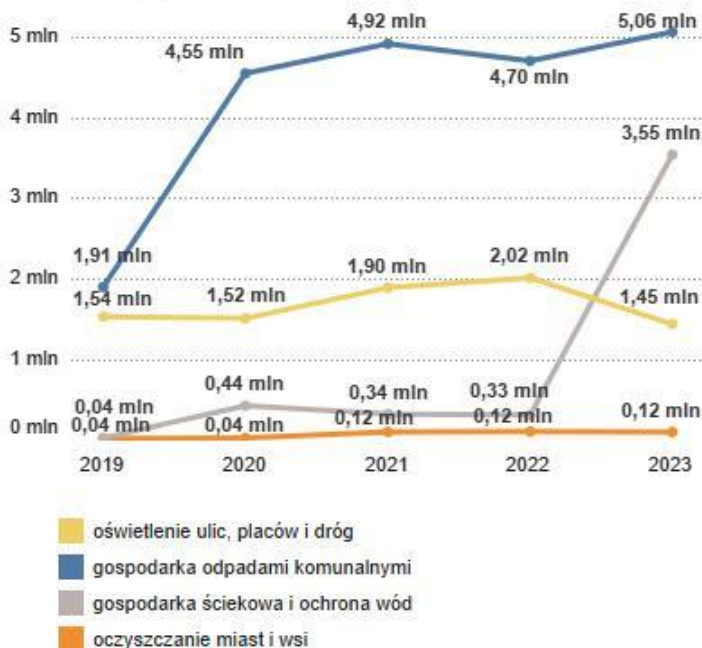
Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca ¹

Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów ¹

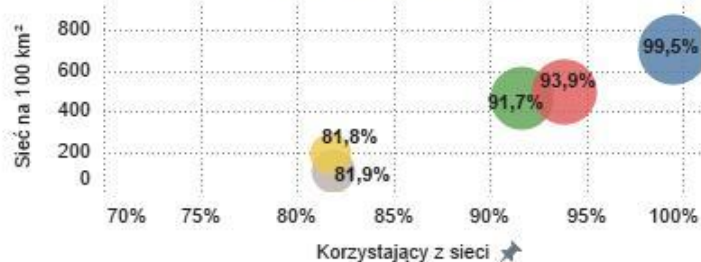
Wydatki budżetu gminy [mln zł] ¹
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

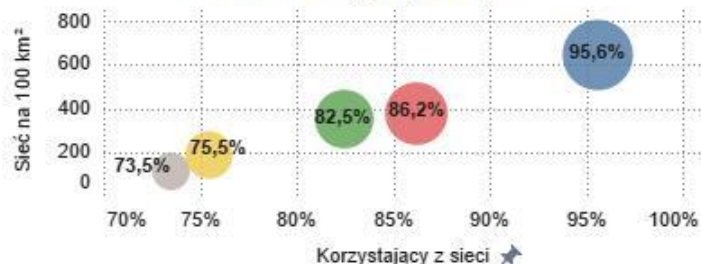
- udział w wydatkach ogółem -

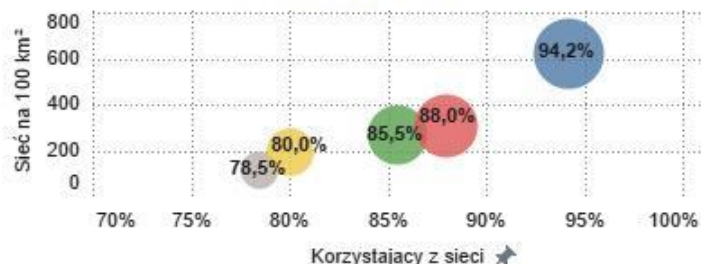
Sieć wodociągowa (2023 r.) ¹

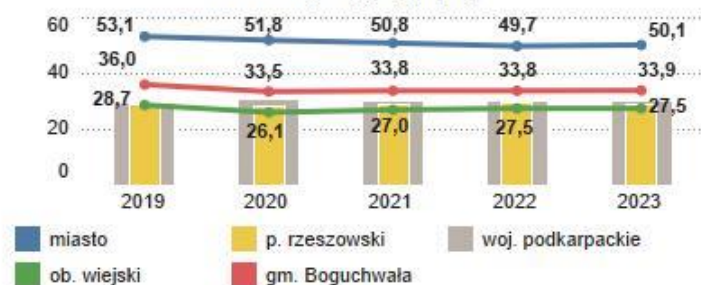
Sieć kanalizacyjna (2023 r.) ¹

Sieć gazowa (2023 r.) ¹

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³] ¹

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem (2023 r.) ¹

Lesistość (2023 r.) ¹

źródło danych:
¹ GUS BDL (2019-2023)

Gmina oczami mieszkańców

W Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 oprócz diagnozy danych zastanych, uwzględnia się opinie mieszkańców gminy. Służy to lepszemu poznaniu ich potrzeb, zapewnieniu możliwości wypowiedzenia się oraz zaangażowaniu w rozwój gminy. Mieszkańcy stanowią grupę, której jakość życia może zostać realnie poprawiona na skutek odpowiednio dobranych przedsięwzięć, dlatego tak ważny jest ich głos. Wykorzystanie narzędzia badawczego, jakim jest ankieta, pozwoliło na dotarcie do mieszkańców gminy Boguchwała oraz poznanie ich opinii i spostrzeżeń na temat aktualnego stanu gminy. Ponadto wskazali oni również mocne oraz słabe strony gminy, a także pożądane zadania rozwojowe ze swojej perspektywy.

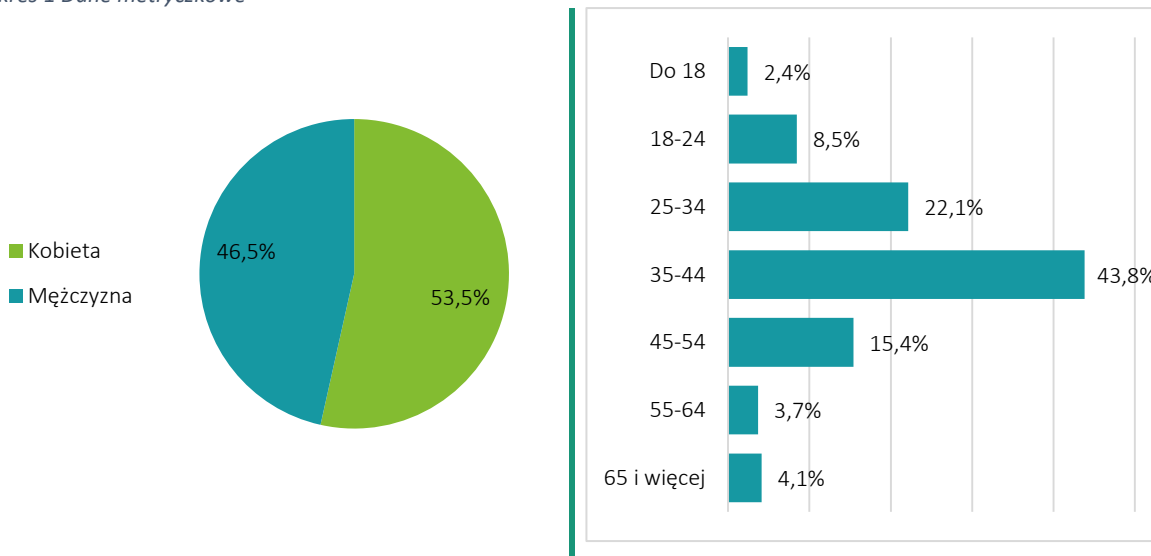
Badanie zostało przeprowadzane w formie elektronicznej:

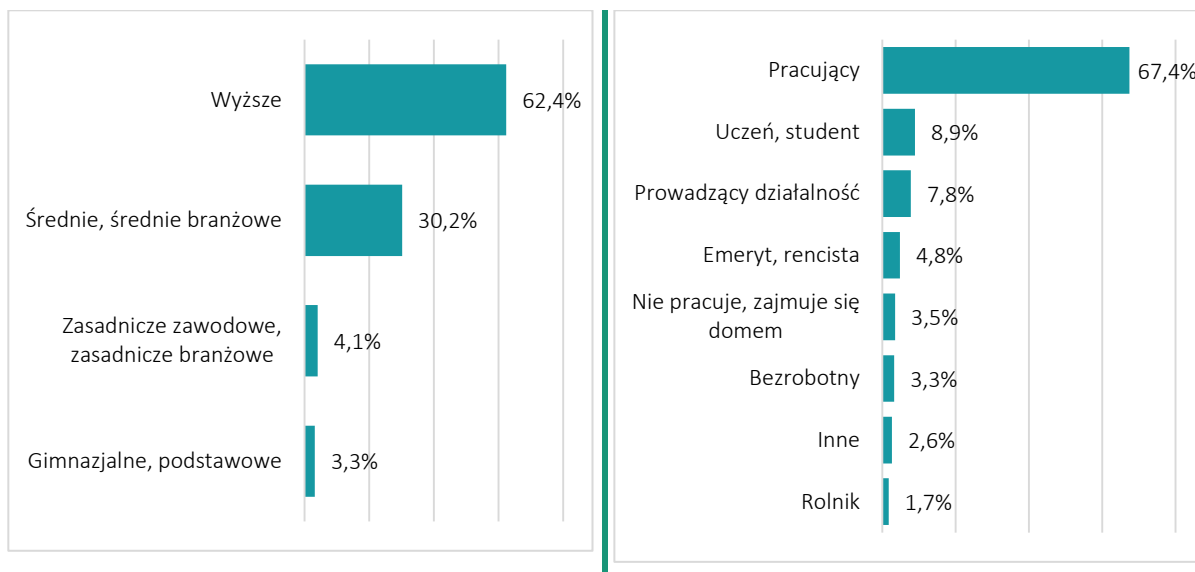
https://ankieta.deltapartner.org.pl/ankieta_sr_boguchwala

W ramach ankietyzacji udało się dotrzeć do 461 respondentów, mieszkańców gminy Boguchwała.

Dane metryczkowe
W grupie respondentów przeważała liczba kobiet (53,5%).
Wśród badanych dominowały osoby w wieku produkcyjnym, w szczególności grupa mieszkańców w wieku 35-44 lata stanowiąca 43,8% wszystkich ankietowanych. Odsetek seniorów ukształtował się na poziomie 4,1%, a osób do 18 roku życia – 2,4%.
Ponad 62% respondentów deklarowało wykształcenie wyższe. Około 30% osób posiadało wykształcenie średnie lub średnie branżowe, a pozostałe 7,4% podstawowe lub zasadnicze zawodowe.
Ponad 67% respondentów była czynna zawodowo. Kolejną grupę pod względem liczebności stanowili uczniowie i studenci (8,9%).

Wykres 1 Dane metryczkowe

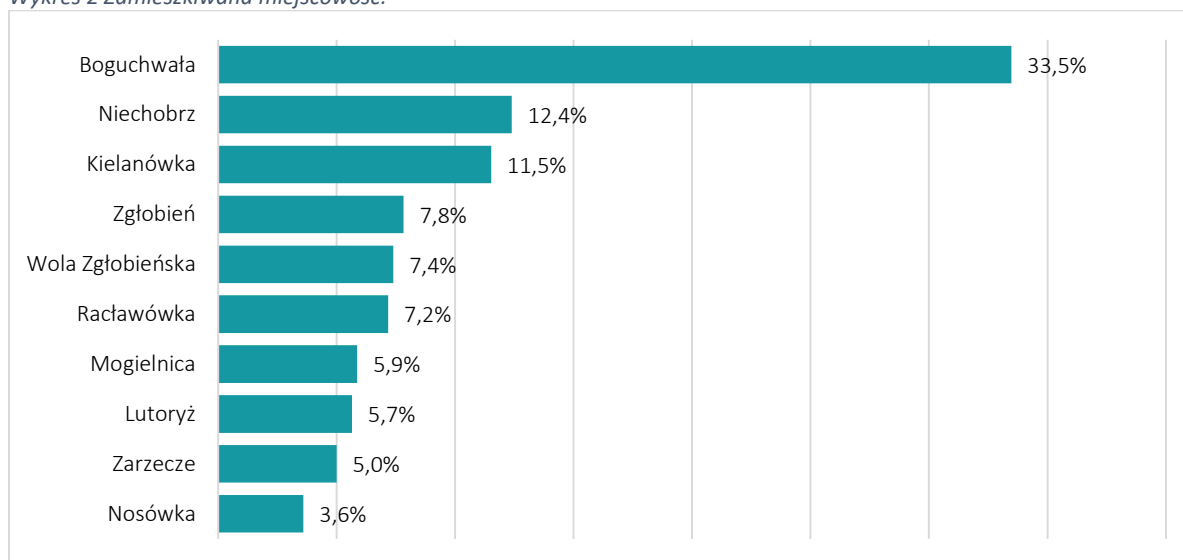

Źródło: badanie własne, n=461

W badaniu ankietowym udział wzięli mieszkańcy wszystkich miejscowości gminy Boguchwała. Można zatem uznać, iż wyniki badań przedstawiają potrzeby całej społeczności gminy, nie tylko mieszkańców miasta. Najwięcej ankietowanych zamieszkuje Boguchwałę, Niechobrz oraz Kielanówkę. Z kolei najmniej Lutoryż, Zarzecze i Nosówkę.

Wykres 2 Zamieszkiwana miejscowość:

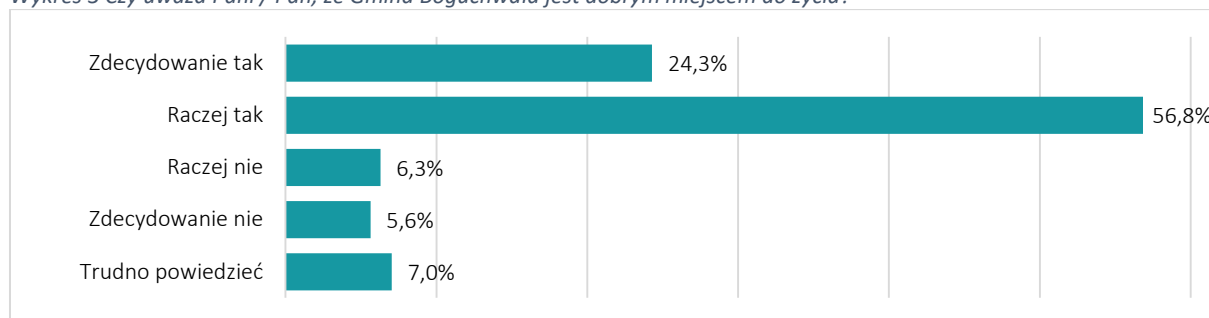
Źródło: badanie własne, n=460

1. Czy uważa Pani / Pan, że Gmina Boguchwała jest dobrym miejscem do życia?

Pierwsze pytanie w ankiecie dotyczyło oceny gminy Boguchwała jako dobrego miejsca do życia. Ponad 80% respondentów odniosło się do niego pozytywnie. Warto zaznaczyć, iż co czwarty mieszkaniec gminy Boguchwała zaznaczył odpowiedź „zdecydowanie tak”. Otrzymany wynik świadczy

o zadowoleniu mieszkańców i zaspokojeniu ich podstawowych potrzeb. Jedynie 11,9% osób ankietowanych negatywnie oceniło jakość życia na terenie gminy.

Wykres 3 Czy uważa Pani / Pan, że Gmina Boguchwała jest dobrym miejscem do życia?

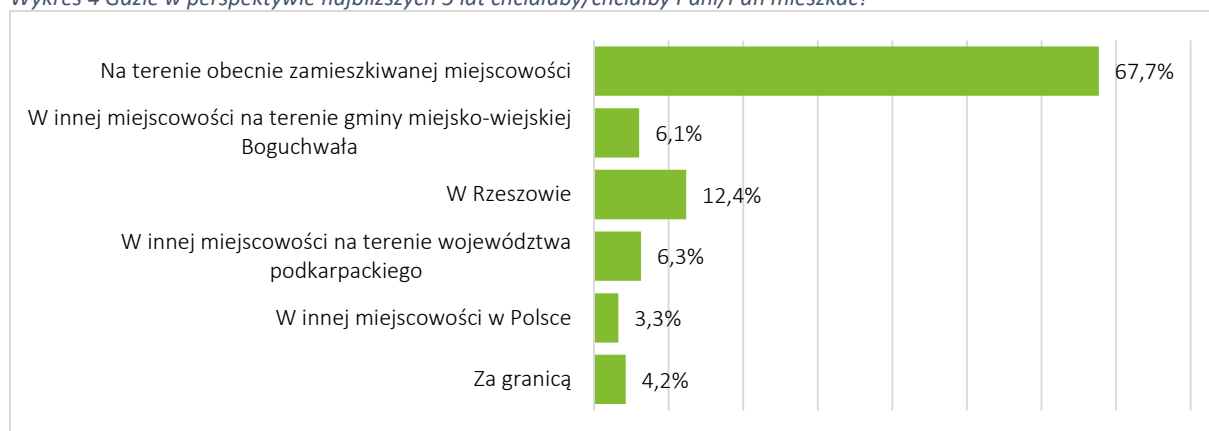

Źródło: badanie własne, n=461

2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Następnie zapytano mieszkańców gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat planują zamieszkać. Blisko 68% osób zadeklarowało, iż nie chce zmieniać miejsca zamieszkania, co potwierdza atrakcyjność gminy Boguchwała jako dobrego miejsca do życia. Z kolei nieco ponad 6% osób uznało, iż chciałoby zamieszkać w innej miejscowości na terenie gminy Boguchwała. Łącznie 73,8% respondentów planuje natomiast pozostać w gminie. Widać zatem, iż mieszkańcy nie są chętni do migracji poza gminę. Jest to mniejszy wynik w porównaniu z odsetkiem osób pozytywnie oceniających gminę jako dobre miejsce do życia. Ponad 12% respondentów chciałoby przenieść się do Rzeszowa, co wynika z większej dostępności ofert pracy oraz pełnionych funkcji wyższego rzędu stolicy województwa. Około 6% badanych planuje przenieść się do innej miejscowości na terenie województwa podkarpackiego, a 4,2% za granicę.

Wykres 4 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Źródło: badanie własne, n=461

3. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Boguchwała, proszę określić jak ocenia Pani / Pan ich aktualny stan/dostępność.

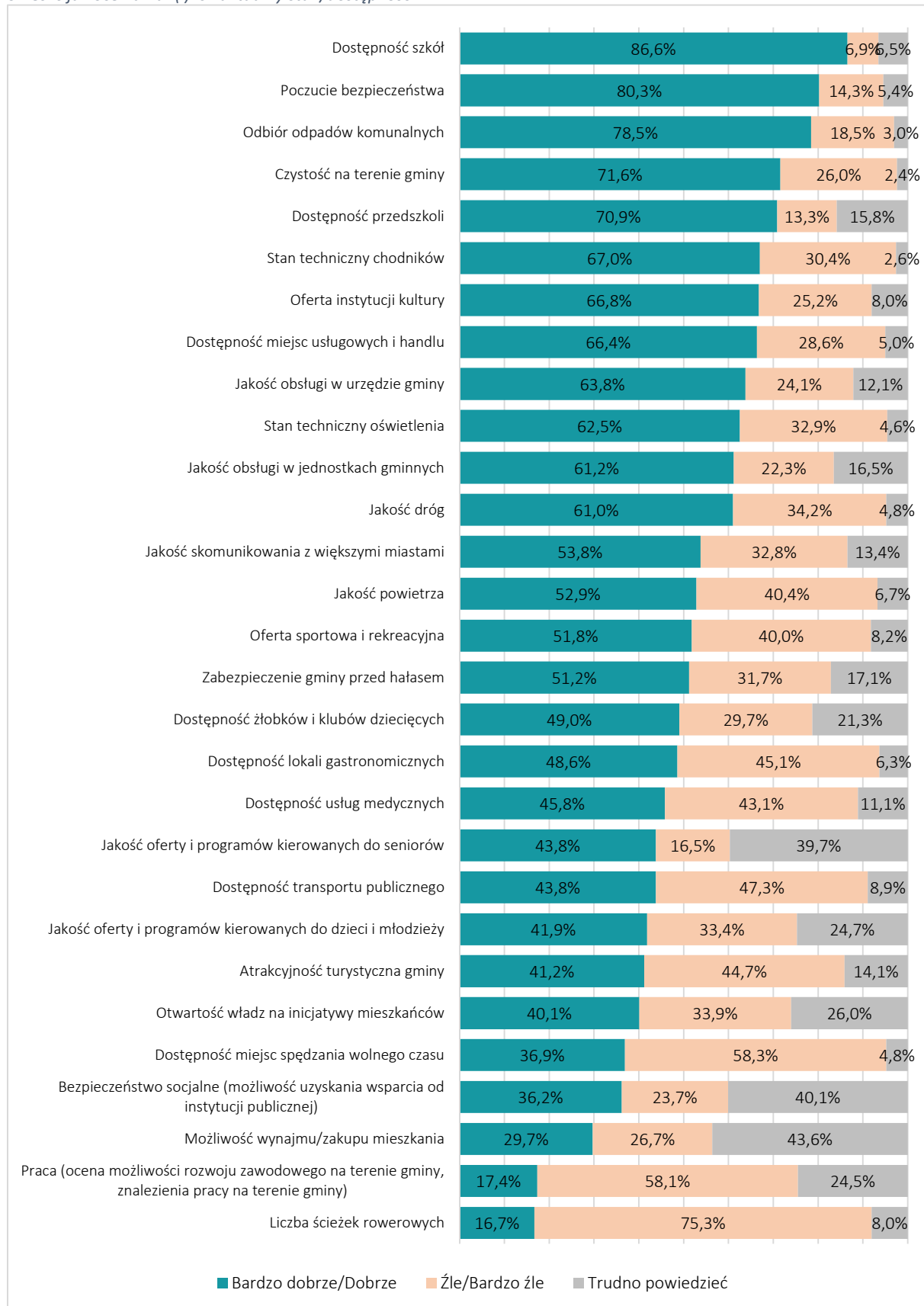
W ramach ankietyzacji respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny aktualnego stanu i dostępność wymienionych elementów infrastruktury gminy. Mieszkańcy najbardziej zadowoleni byli z dostępności do szkół (86,6%), poczucia bezpieczeństwa (80,3%) oraz polityki odbioru odpadów komunalnych (78,5%). Znaczny odsetek osób bardzo pozytywnie odnosił się również do czystości panującej na terenie gminy, a także dostępności przedszkoli.

Mieszkańcy gminy Boguchwała negatywnie oceniają dostępność ścieżek rowerowych (75,3% odpowiedzi negatywnych), dostępność miejsc spędzania wolnego czasu (58,3%) oraz możliwości znalezienia pracy na terenie gminy i rozwoju zawodowego (58,1%). Są to aspekty, których najbardziej brakuje mieszkańcom, dlatego w oczach samorządu powinny stanowić kluczowe wyzwania, którymi należy się zająć.

Problemy w ocenie badanym sprawiła możliwość wynajmu lub zakupu mieszkania, bezpieczeństwo socjalne oraz jakość usług skierowanych do seniorów. Wynika to z niewielkiego odsetka osób w grupie badawczej będących odbiorcą wyżej wymienionych elementów.

	Najkorzystniej oceniane elementy życia w gminie Boguchwała		Najgorzej oceniane aspekty życia w gminie Boguchwała
86,6%	Dostępność szkół	75,3%	Liczba ścieżek rowerowych
80,3%	Poczucie bezpieczeństwa	58,3%	Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu
78,5%	Odbiór odpadów komunalnych	58,1%	Praca (ocena możliwości rozwoju zawodowego na terenie gminy, znalezienia pracy na terenie gminy)
71,6%	Czystość na terenie gminy	47,3%	Dostępność transportu publicznego
70,9%	Dostępność przedszkoli	45,1%	Dostępność lokali gastronomicznych

Wykres 5 Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Boguchwała, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność.

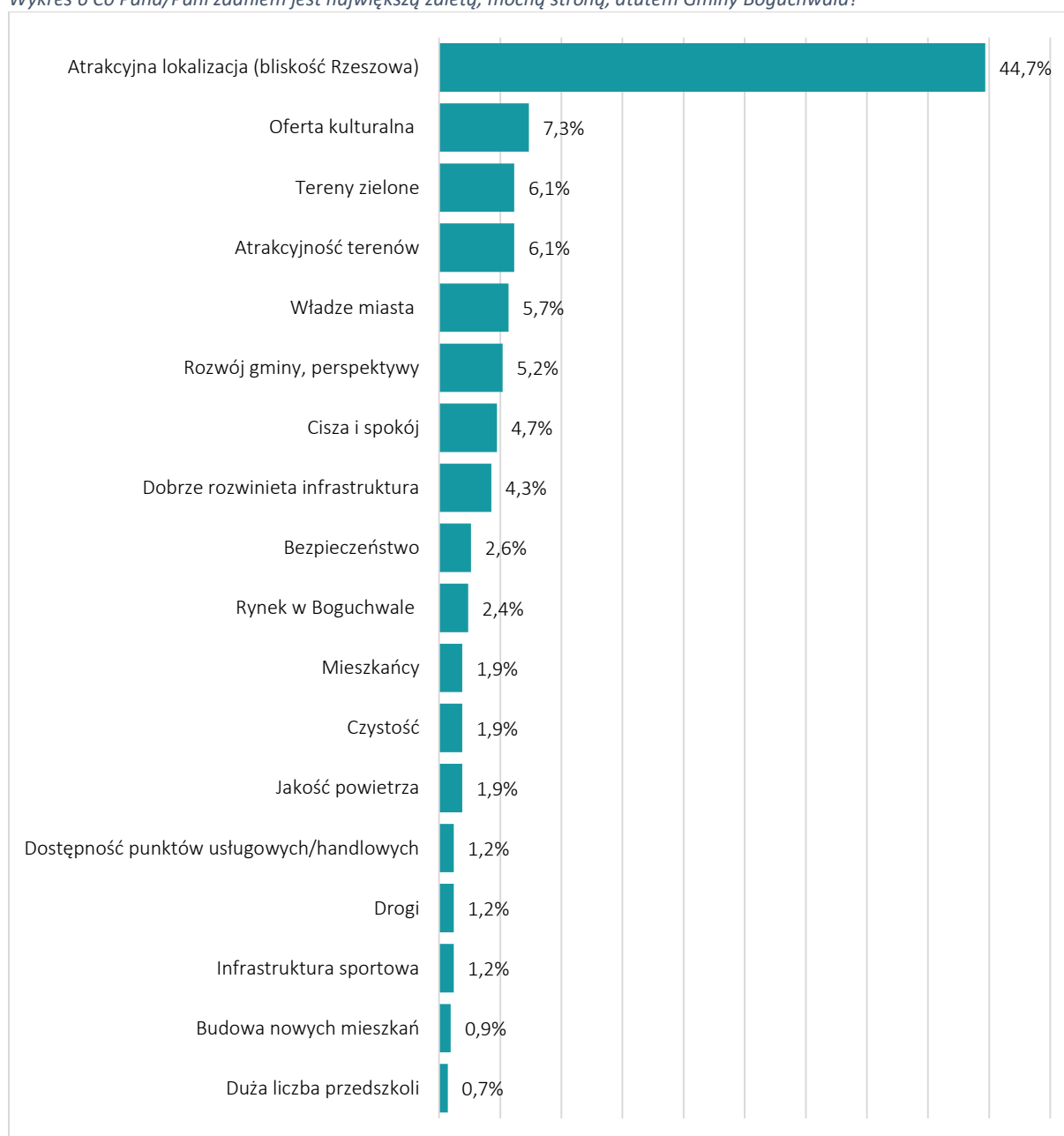
Źródło: badanie własne, n=461

4. Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Boguchwała?

Prawie połowa ankietowanych mieszkańców wskazywała atrakcyjną lokalizację gminy, a w szczególności bliskość do Rzeszowa. Kolejną zaletą gminy wskazywaną przez respondentów jest bogata oferta kulturalna. Wielu mieszkańców wskazywało również na tereny zielone, co powiązane jest z ciszą i spokojem cenionym przez mieszkańców. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można stwierdzić, iż atuty gminy Boguchwała odnoszą się do atrakcyjnej lokalizacji umożliwiającej dojazd do stolicy województwa, gdzie mieszkańcy mogą m.in. rozwijać się zawodowo lub korzystać z ofert uczelni wyższych.

Wykres 6 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Boguchwała?

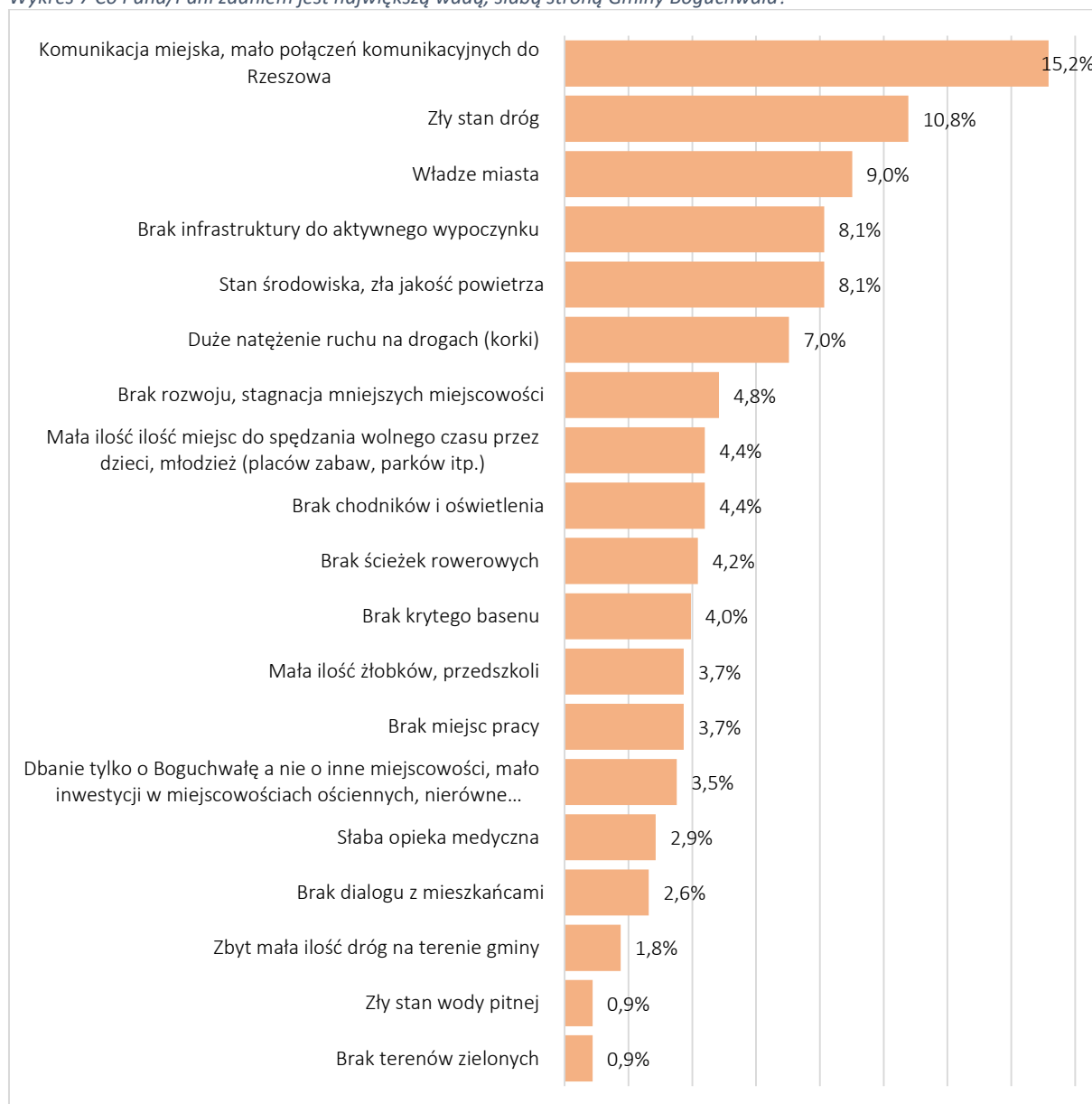

Źródło: badanie własne, n=413

5. Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Boguchwała?

W kolejnym pytaniu badanych poproszono o wskazanie słabej strony gminy Boguchwała. Respondenci zwrócili uwagę na niewystarczający dostęp do komunikacji miejskiej, a także stan infrastruktury drogowej. Problemem jest również duże natężenie ruchu i tworzące się korki. Aspektem, który nie satysfakcjonuje mieszkańców jest również ograniczona liczba miejsc do spędzania wolnego czasu. Respondenci w szczególności uwagę zwracali na brak infrastruktury do aktywnego wypoczynku, brak ścieżek rowerowych i krytego basenu. Niepokój mieszkańców wzbudzał także zły stan powietrza i środowiska. Działania nakierowane na poprawę połączenia z Rzeszowem oraz rozbudowę infrastruktury drogowej powinny stanowić priorytet dla lokalnych władz samorządowych, ponieważ są to aspekty realnie mogące poprawić jakość życia w gminie.

Wykres 7 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Boguchwała?

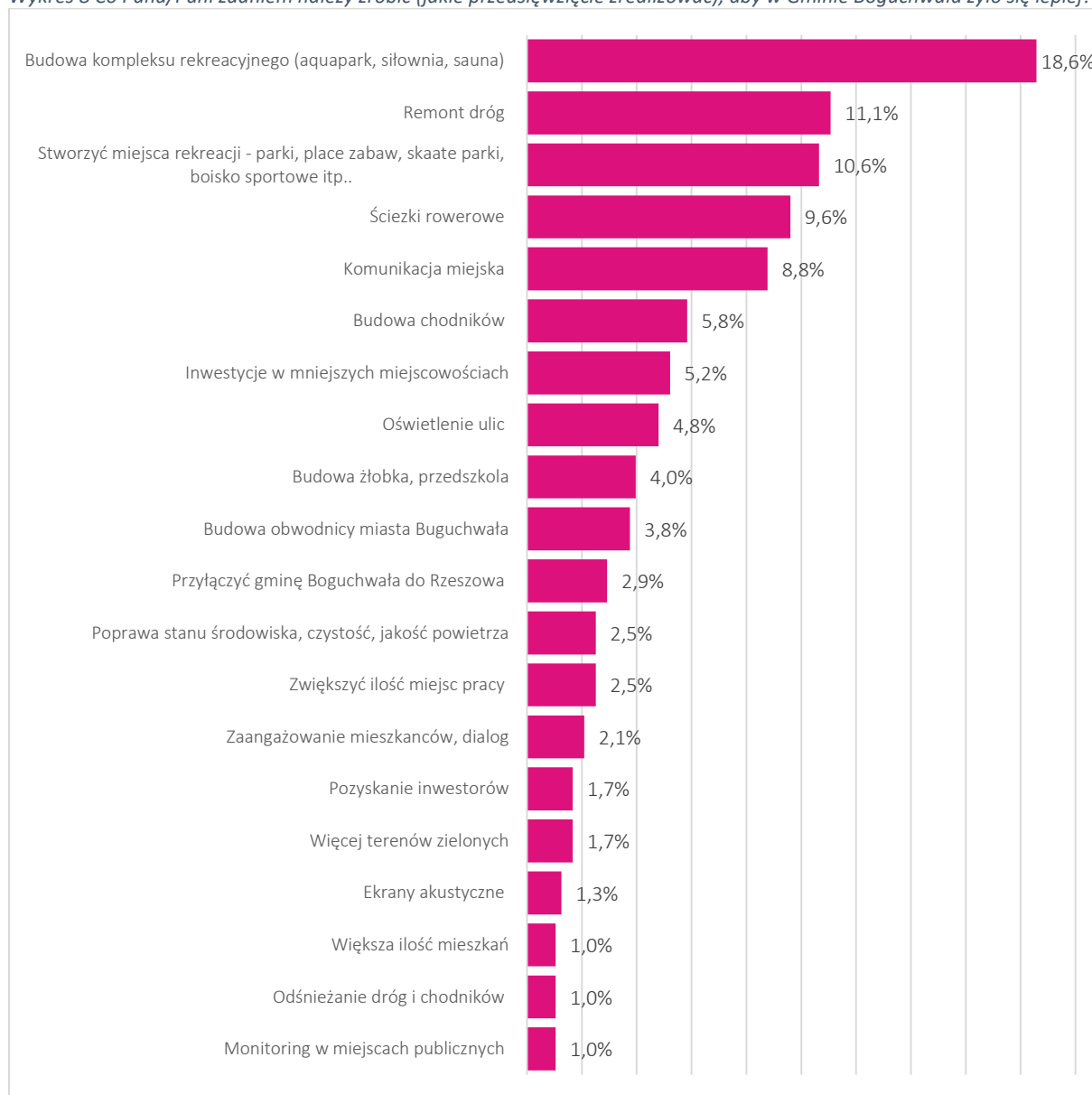
Źródło: badanie własne, n=461

6. Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić, jaką konkretną inwestycję zrealizować aby w Gminie Boguchwała żyło się lepiej?

Odpowiedź na kolejne pytanie stanowi wyraz aspiracji i oczekiwań mieszkańców co do ich miejsca zamieszkania. Ponownie widoczny jest duży nacisk na zwiększenie liczby miejsc do aktywnego wypoczynku. Blisko 30% ankietowanych sugeruje inwestycje w tym zakresie. Najwięcej z nich zwracało uwagę na potrzebę budowy kompleksu rekreacyjnego składającego się z siłowni, aquaparku i sauny, a także zwiększenie liczby dróg rowerowych. Istotne z punktu widzenia dojazdów do pracy i przemieszczania się jest poprawa infrastruktury drogowej oraz połączeń komunikacyjnych. Wymienione aspekty są bezpośrednim odzwierciedleniem potrzeb mieszkańców, dlatego powinny zostać uwzględnione jako kluczowe działania w strategii.

Wykres 8 Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Boguchwała żyło się lepiej?

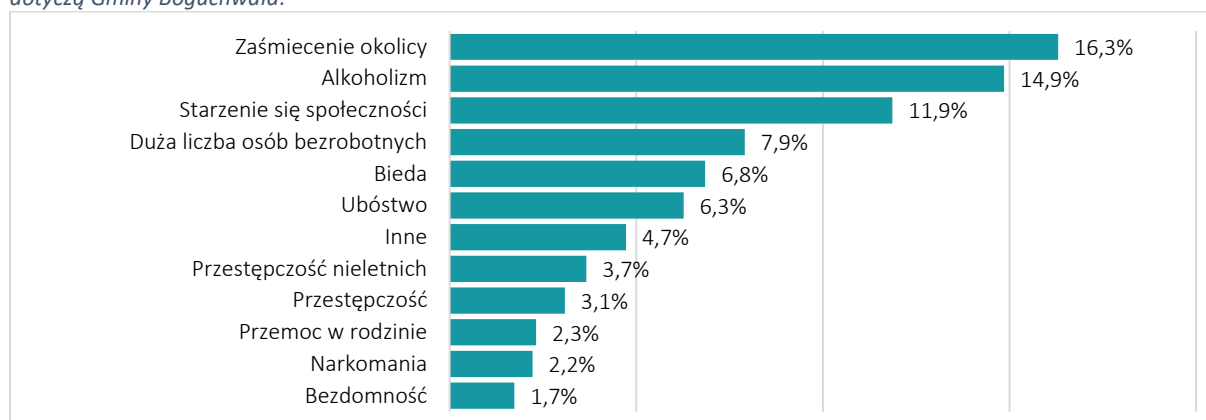

Źródło: badanie własne, n=461

7. Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Boguchwała:

Zapytano badanych, które z wymienionych problemów społecznych w istotny sposób dotyczą gminy. Najwięcej mieszkańców uwagę zwracało na zaśmiecanie okolicy (16,3%) oraz alkoholizm (14,9%). Niespełna 12% respondentów dostrzegło problem starzenia się społeczności lokalnej, który jest powszechny na terenie całego kraju. Warto zaznaczyć, iż odsetki przywoływanych problemów są stosunkowo niskie. Świadczy to o relatywnym spokoju i bezpieczeństwie panującym w gminie.

Wykres 9 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Boguchwała:

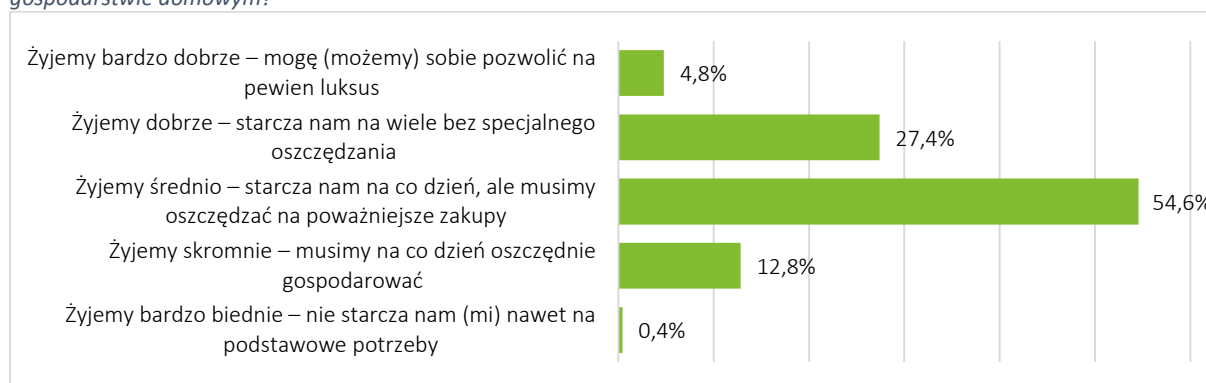

Źródło: badanie własne, n=461

8. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Następnie respondentów poproszono o określenie sposobu gospodarowania pieniędzmi w swoim gospodarstwie domowym. Ponad połowa badanych zadeklarowała, iż żyje średnio, co oznacza, że respondentom wystarcza na codzienne wydatki. Ponad 32% ankietowanych swój status finansowy uznaje za dobry lub bardzo dobry. Jest to pozytywny wynik, w porównaniu do zaledwie 13,2% osób uważających, że ich możliwości finansowe są skromne lub bardzo małe.

Wykres 10 Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

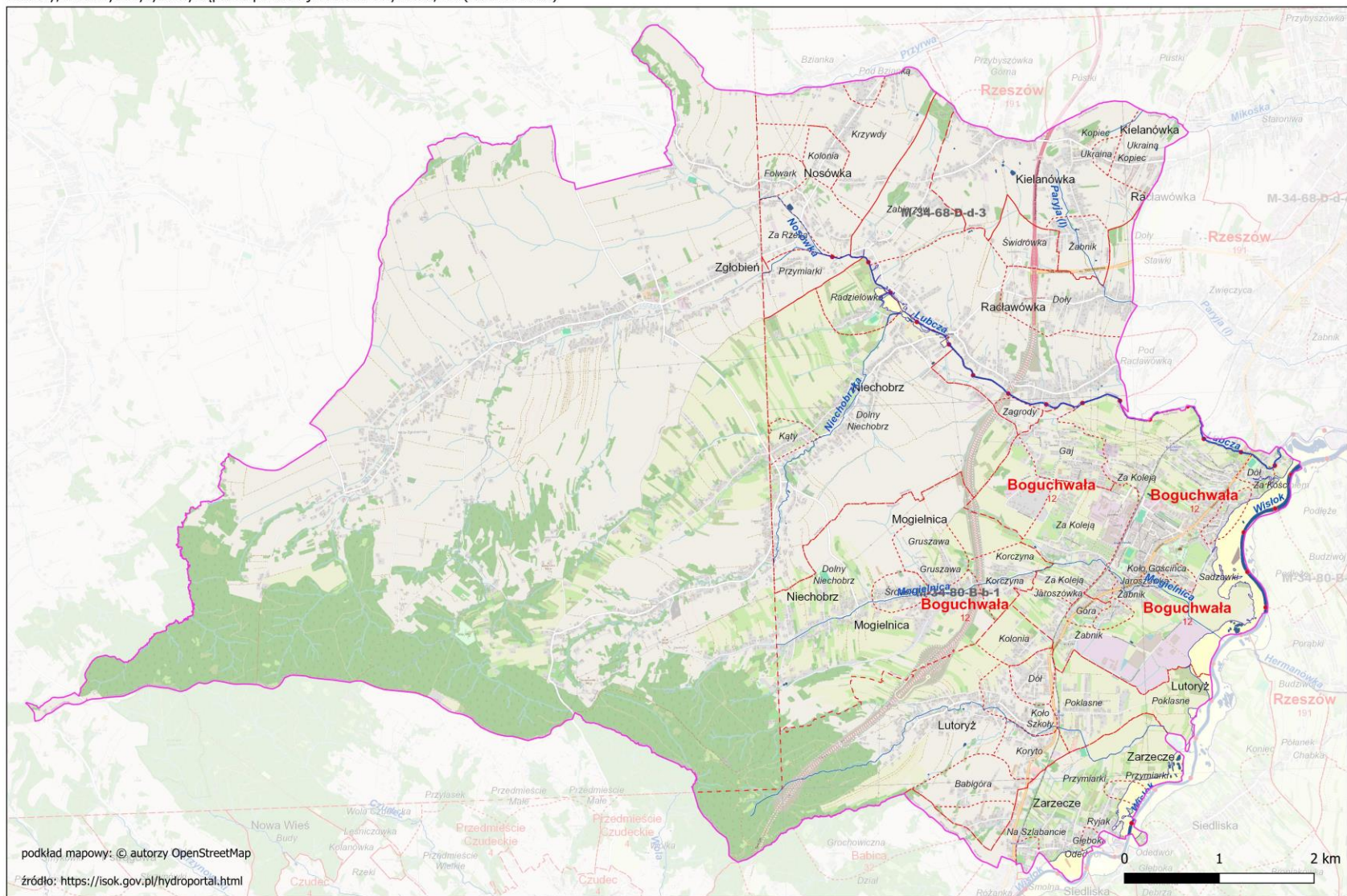
Źródło: badanie własne, n=461

Załącznik nr 2 Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w gminie

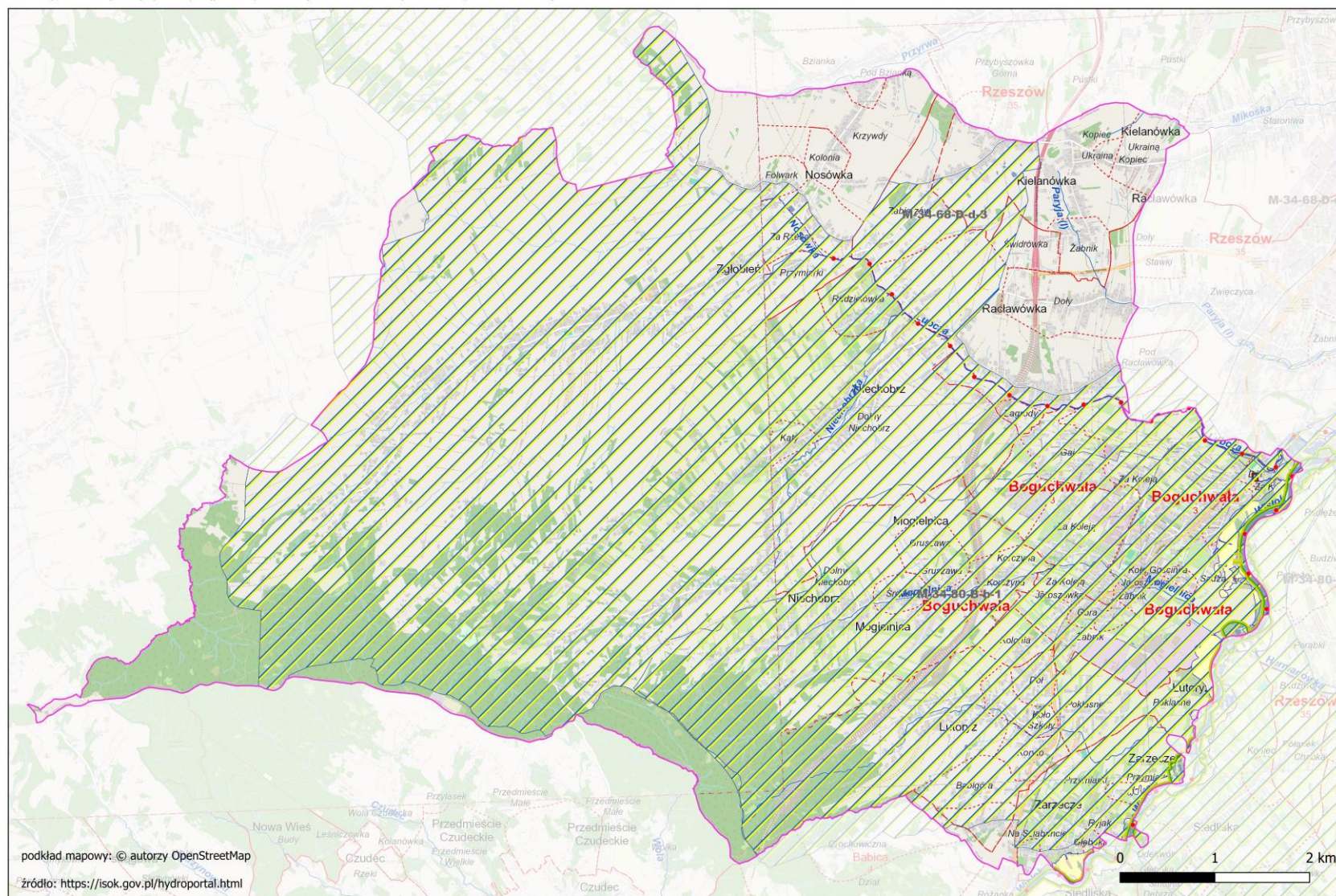
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat)

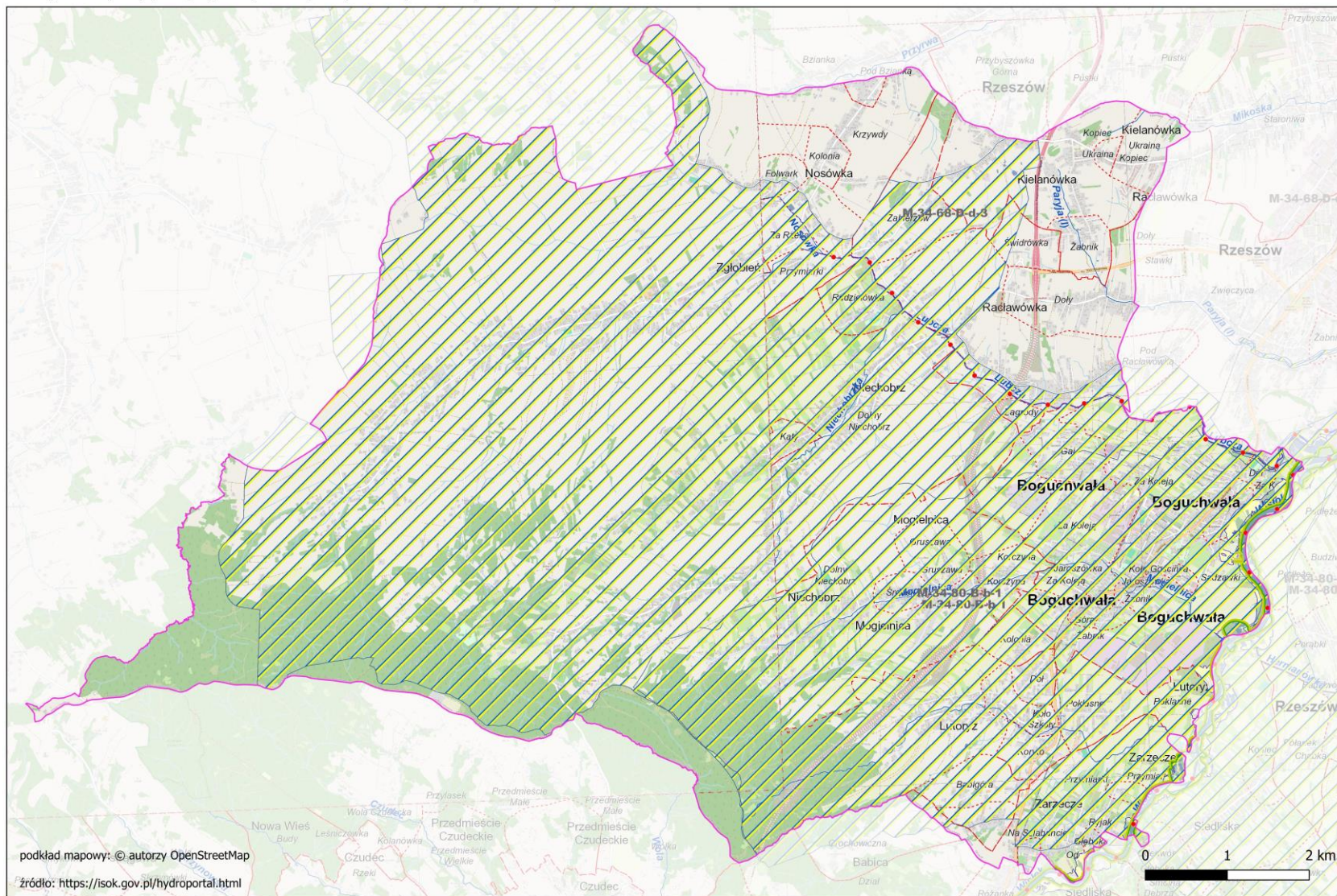
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat)

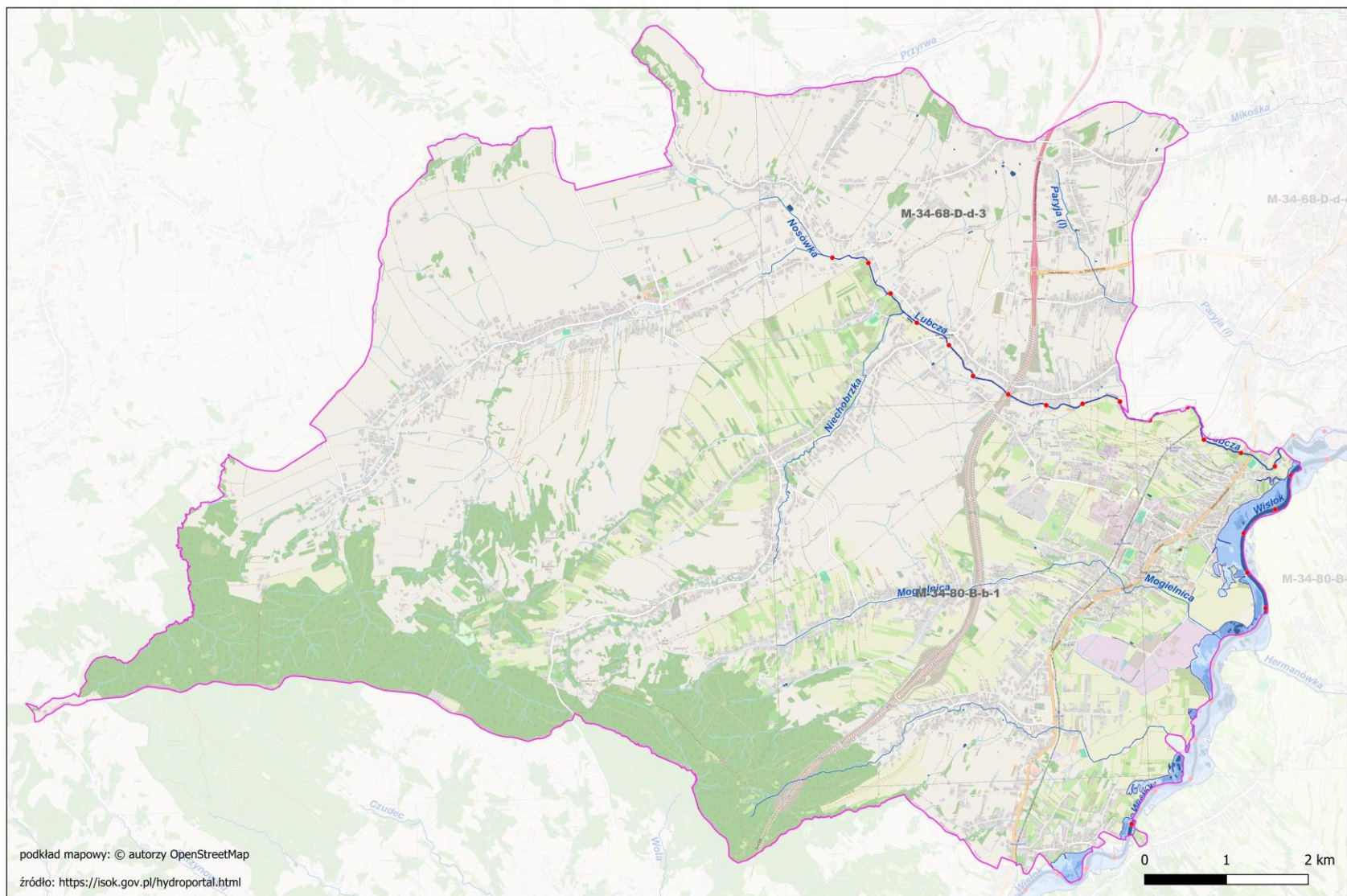

2022-2030

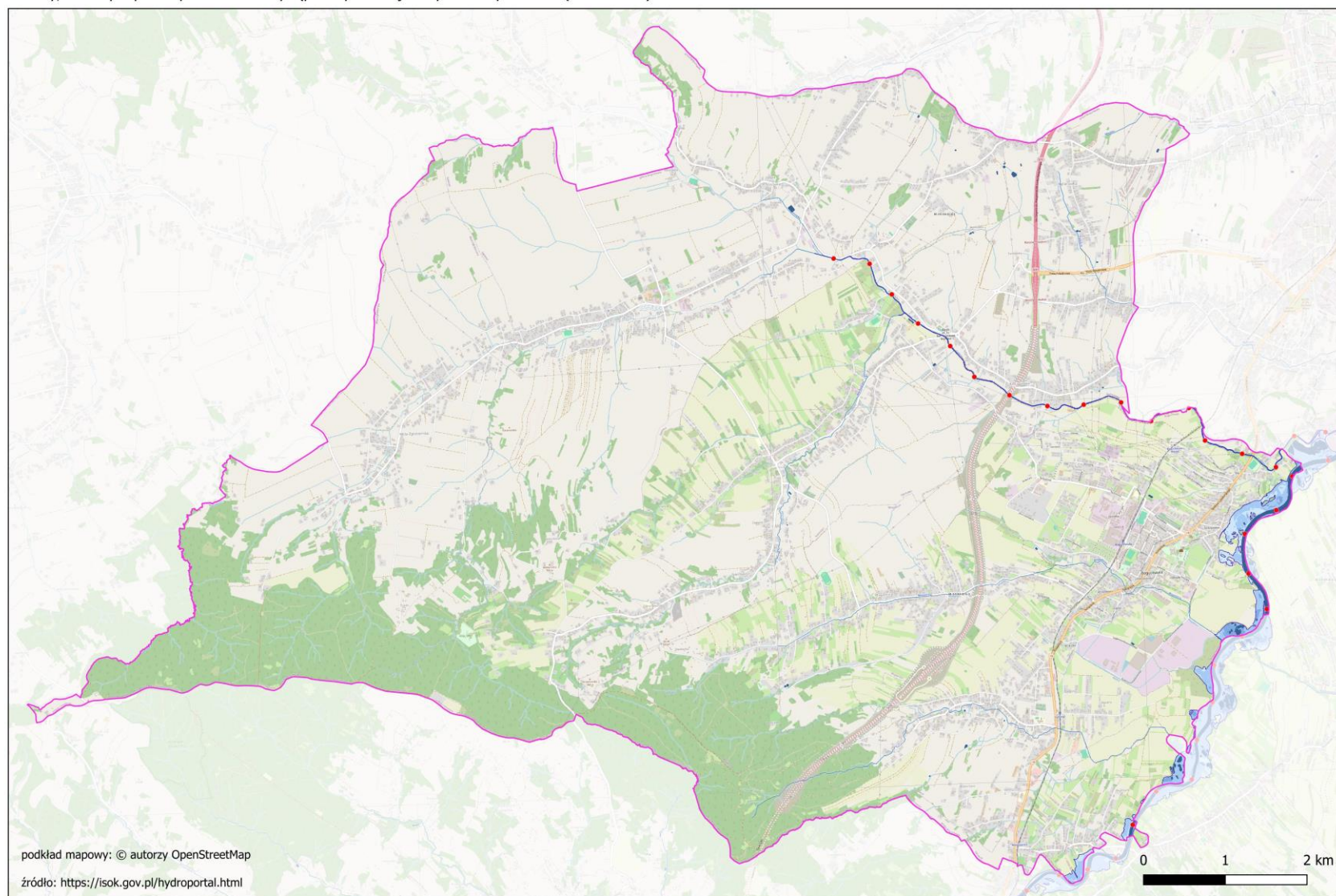
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

UZASADNIENIE

Działając na podstawie art. 30 ust. 1 i ust. 2 pkt 1a) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198), oraz Uchwała nr IX.99.2025 Rady Miejskiej w Boguchwale z dnia 30 stycznia 2025 r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2022-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, dokonuje się aktualizacji Strategii w związku z dostosowaniem dokumentu do zmieniających się aktów prawnych.